

T.C.
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ

**GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜNDE BULUNAN
SURİYELİLERİN MEVCUT DURUMLARI VE
YAŞADIĞI SORUNLAR: BATMAN ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

VOLKAN ARI

İSTANBUL, 2019

**T.C.
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ**

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI**

**GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜNDE BULUNAN
SURİYELİLERİN MEVCUT DURUMLARI VE
YAŞADIĞI SORUNLAR: BATMAN ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

VOLKAN ARI

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Hüdayi SAYIN

İSTANBUL, 2019

T.C.
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı 141302084 numaralı yüksek lisans öğrencisi Volkan Arı'nın, "**Geçici Koruma Statüsünde Bulunan Suriyelilerin Mevcut Durumları ve Yaşadığı Sorunlar: Batman Örneği**" adlı tez çalışması, Enstitü Yönetim Kurulunun 13/05/2019 tarih ve 2019/08 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 22/05/2019

Öğretim Üyesi Adı ve Soyadı		İmzası
1.	Tez Danışmanı Dr. Öğr. Üyesi Hüdayi SAYIN	
2.	Jüri Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Pelin YANTUR	
3.	Jüri Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZCAN	

İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİSKİLER

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışmada alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

22/05/2019.

Adı-Soyadı

Volkan Af1

İmzası

ÖZET

GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜNDE BULUNAN SURIYELİLERİN MEVCUT DURUMLARI VE YAŞADIĞI SORUNLAR: BATMAN ÖRNEĞİ

Volkan Arı

Siyaset Bilimi Ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Hüdayi Sayın

Mayıs, 89 sayfa

2010 yılında Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde Arap Baharı olarak adlandırılan toplumsal olayların yaşanması sebebiyle, 2011 yılında Suriye’de iç savaş başlamıştır. Türkiye’nin Suriye ile sınır komşusu olması, iki ülke halkları arasında din, dil, ırk gibi bir takım ortak öğelerin bulunması Türkiye’ye büyük bir göç akınının gerçekleşmesine sebep olmuştur. 2018 yılının sonlarına doğru savaş sebebiyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan Suriyeli sayısı 3.5 milyonu aşmış ve 2011 yılından itibaren Suriyeliler için sınır kentlerinde kurulmuş olan geçici barınma merkezlerinin ve kampların kapasitesinin yetersizliği ve sınırlı imkânlarla sahip olması, göç edenlerin büyük bir kısmının şehirlerde yaşamlarını devam etmesiyle sonuçlanmıştır. Başta geçici olacakları düşünülen Suriyelilerin Türkiye’de doğan çocuk sayısı yüzbinleri aşmış ve bu çocuklar Türkçe öğrenip okula başlamışlardır. Bunun yanında işsiz olanların bir kısmı iş yeri açarak ya da iş bularak sosyal ve ekonomik hayata katılmış, Türkler ve Suriyeliler arasında evlilikler gerçekleştirilip, yeni akrabalıklar kurulmuştur. Kendi ülkeleri dışında yaşamak zorunda kalan Suriyelilerin bu yeni duruma alışmaları, Türkiye toplumuna uyum sağlamaları doğal olarak kolay olmamış ve bir takım konularda sorun yaşamalarına yol açmıştır. Çalışmada, Geçici koruma kapsamında Türkiye’de yaşayan milyonlarca Suriye vatandaşının mevcut hukuki durumları ve göç sebebiyle yaşadıkları sorunları ve toplumsal uyum süreçleri incelenmiştir. Bu çerçevede, Batman ilinde yaşamakta olan 21.457 Suriyeli içinden rastgele seçilmiş 301 kişiyle anket çalışması yapılmıştır. Yapılan anket çalışmasında barınma, beslenme, iş bulma ve çalışma, sağlık, eğitim, ikamet tezkeresi ve dil gibi konularda Suriyelilerin güncel durumları ve yaşanan sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. 40 soruluk ankette Suriyelilerin Türkiye toplumuna uyum durumunu öğrenmek açısından da bir takım sorular sorulmuş elde edilen veriler SPSS Windows 21.0 programıyla çözümlenmeye çalışılmıştır. Ortaya çıkan veriler tablolandırılmış Ki kare ilişki testi ile de demografik değişkenler ve yaşanan sorunların ilişki durumları analiz edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Toplumsal Uyum, Türkiye’deki Suriyeliler, Batman Örneği

ABSTRACT

GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜNDE BULUNAN SURIYELİLERİN MEVCUT DURUMLARI VE YAŞADIĞI SORUNLAR: BATMAN ÖRNEĞİ

Volkan Arı

Political Science and International Relations

Thesis Advisor: Dr. Öğretim Üyesi Hüdayi Sayın

May 2019, 89 pages

A civil war broke out in Syria in 2011, due to the social events in the Middle East and North African countries called the Arab Spring in 2010. Turkey has a border with Syria and the people of two countries have a number of common components such as religion, language and race, and this caused the realization of a large influx of immigration to Turkey. By the end of 2018, the number of Syrians who had to leave their countries due to war exceeded 3.5 million and since 2011, the capacity of the temporary sheltering centers and camps established in the border cities for Syrians has been limited and in adequacy and this has resulted in the fact that most of the migrants continue their lives in the cities. The Syrians thought to be temporary at first, but the number of children born in Turkey exceeded hundreds of thousands and these children have learned Turkish and started school. In addition, some of the unemployed have participated in social and economic life by opening a business or finding a job, marriages are carried out between Turks and Syrians and new kinships have been established. Of course, it wasn't easy for Syrians who had to live outside of their country to get accustomed to this new situation and to adapt to the society of Turkey and this situation has led to some problems in a number of issues. In the study, the problems faced due to of migration, the social adjustment process and the present legal status of millions of Syrians who live in Turkey within the temporary protection were studied. In this context, a questionnaire was conducted with 301 people who were randomly selected from 21,457 Syrians living in Batman province. In the survey study, it was tried to determine the current situation and problems of the Syrians in the subjects such as housing, nutrition, getting a job and working, health, education, residence permit and language. In the 40-question survey, a number of questions were asked in order to learn the adaptation status of Syrians to the society of Turkey and the data were analyzed by SPSS Windows 21.0 program. The resulting data were tabulated and the relationship between the demographic variables and the relationship status of the problems was tried to be analyzed by the chi-square relationship test.

Key Words: Migration, Social Harmony, The Syrians in Turkey, Batman Sample

ÖNSÖZ

Tez konusunun belirlenmesi, yönlendirilmesi ve yönetilmesi konusunda desteklerini esirgemeyen, bilgi, birikim ve tecrübelerini içtenlikle paylaşarak bana yol gösteren değerli danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Hüdayi Sayın'a, zor şartlar altında binbir fedakârlıkla beni büyütüp bu günlere gelmemi sağlayan anneme ve tüm öğretmenlerime, yoğun ve uzun süren çalışmalarım sırasında gösterdiği destek, sabır ve yol arkadaşlığı için sevgili eşim Fatime 'ye, hayatımı anlamlandıran kızım Miray Zin'e, oğlum Mir Veysi'ye ve çalışmalarım sırasında katkı sağlayan herkese teşekkür ederim.

İSTANBUL 2019

VOLKAN ARI

İÇİNDEKİLER

<u>ÖZET</u>	iv
<u>ABSTRACT</u>	v
<u>ÖNSÖZ</u>	vi
<u>İÇİNDEKİLER</u>	vii
<u>TABLolar DİZİNİ</u>	ix
<u>ŞEKİLLER DİZİNİ</u>	xi
<u>FOTOĞRAFLAR DİZİNİ</u>	xii
<u>KISALTMALAR</u>	xiii
<u>1. GİRİŞ</u>	1
<u>2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE</u>	9
<u>2.1 GÖÇ VE GÖÇ TEORİLERİ</u>	9
<u>2.1.1 Ravenstein'in Göç Kanunları</u>	11
<u>2.1.2 İtme Çekme Kuramı</u>	13
<u>2.1.3 Petersen'in Beş Göç Tipi</u>	14
<u>2.1.4 Kesişen Fırsatlar Kuramı</u>	15
<u>2.1.5 Merkez Çevre Kuramı</u>	15
<u>2.1.6 Göç Sistemleri Kuramı</u>	16
<u>2.1.7 İlişkiler Ağı Kuramı</u>	16
<u>2.2 TÜRKİYE'DEKİ SURİYELİLERİN HUKUKİ DURUMU</u>	18
<u>3. ARAŞTIRMA HAKKINDA GENEL BİLGİLER</u>	22
<u>3.1 ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI VE SINIRLILIKLARI</u>	22
<u>3.2 ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE HİPOTEZLERİ</u>	22
<u>3.3 ARAŞTIRMANIN EVRENİ</u>	23
<u>3.4 ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ</u>	23
<u>3.5 ARAŞTIRMADA VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ</u>	23
<u>3.6 ARAŞTIRMADA VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ</u>	24
<u>3.7 ARAŞTIRMADA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER</u>	24
<u>4. BATMAN'DA YAŞAYAN SURİYELİ GÖÇMENLERİN MEVCUT DURUMLARI VE SORUNLARI</u>	25
<u>4.1 DEMOGRAFİK BİLGİLER</u>	32
<u>4.2 ÇALIŞMA HAYATI</u>	35

<u>4.3 BARINMA DURUMU</u>	39
<u>4.4 BESLENME DURUMU</u>	40
<u>4.5 SAĞLIK DURUMU</u>	41
<u>4.6 EĞİTİM DURUMU</u>	42
<u>4.7 İŞ BULMA VE İSTİHDAM DURUMU</u>	44
<u>4.8 DİL DURUMU</u>	45
<u>4.9 İKAMET TEZKERESİ</u>	46
<u>4.10 UYUM VE BEKLENTİLER</u>	47
<u>4.11 BATMANDA YAŞAYAN SURİYELİ GÖÇMENLERİN MEVCUT DURUMLARININ SOSYO EKONOMİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE İNCELENMESİ</u>	56
<u>5. SONUÇ VE ÖNERİLER</u>	69
<u>KAYNAKÇA</u>	79
<u>EKLER</u>	85
<u>Ek 1:Anket Formu</u>	85
<u>Ek 2: Etik Kurul Onayı</u>	88
<u>ÖZGEÇMİŞ</u>	89

TABLolar DİZİNİ

<u>Tablo 4.1: Batmanın haritadaki konumu</u>	25
<u>Tablo 4.2: Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler</u>	32
<u>Tablo 4.3: Katılımcıların yaş durumları</u>	34
<u>Tablo 4.4: Katılımcıların Türkiye'ye göç etmeden önce yaşadıkları şehir</u>	34
<u>Tablo 4.5: Katılımcıların göç etmeden önceki meslekleri</u>	35
<u>Tablo 4.6: Katılımcıların göç etmeden önce Suriye lirası cinsinden aylık gelirleri</u>	36
<u>Tablo 4.7: Katılımcıların Türkiye'de ikamet etme durumları</u>	36
<u>Tablo 4.8: Katılımcılardan aynı evde oturma durumları</u>	37
<u>Tablo 4.9: Katılımcıların geçim şekli</u>	37
<u>Tablo 4.10: Katılımcıların sorun yaşama oranları</u>	38
<u>Tablo 4.11: Katılımcıların barınma konusunda sorun yaşama durumları</u>	39
<u>Tablo 4.12: Katılımcıların barınma konusunda yaşadıkları sorunlar</u>	40
<u>Tablo 4.13: Katılımcıların beslenme konusunda sorun yaşama durumları</u>	40
<u>Tablo 4.14: Katılımcıların beslenme konusunda yaşadığı sorunlar</u>	41
<u>Tablo 4.15: Katılımcıların sağlık konusunda sorun yaşama durumları</u>	42
<u>Tablo 4.16: Katılımcıların sağlık konusunda yaşadığı sorunlar</u>	42
<u>Tablo 4.17: Katılımcıların eğitim konusunda sorun yaşama durumları</u>	43
<u>Tablo 4.18: Katılımcıların eğitim konusunda yaşadığı sorunlar</u>	44
<u>Tablo 4.19: Katılımcıların iş bulma ve istihdam konusunda sorun yaşama durumları</u>	44
<u>Tablo 20: Katılımcıların dil konusunda sorun yaşama durumları</u>	45
<u>Tablo 4.21: Katılımcıların ikamet tezkeresi konusunda sorun yaşama durumları</u>	47
<u>Tablo 4.22: Göçmenlerin Türkiye'deki siyasetçileri tanıma oranları</u>	48
<u>Tablo 4.23: Katılımcıların Türkiye'deki herhangi bir kitap yazarını tanıma durumları</u>	49
<u>Tablo 4.24: Katılımcıların Türkiye'deki herhangi bir spor kulübünün taraftarı olma durumları</u>	49
<u>Tablo 4.25: Katılımcıların Türkiye'deki herhangi bir sporcuyla tanıma durumları</u>	50
<u>Tablo 4.26: Katılımcıların Türkiye'deki herhangi bir spor müsabakasını izleme durumları</u>	50

<u>Tablo 4.27: Katılımcıların Türkiye’deki herhangi bir televizyon dizisini izleme durumları</u>	50
<u>Tablo 4.28: Katılımcıların yaşanan güncel olayları takip etme aracı durumları</u>	51
<u>Tablo 4.29: Katılımcıların geleceğe yönelik beklentileri</u>	51
<u>Tablo 4.30: Katılımcıların vatandaşlık durumları</u>	52
<u>Tablo 4.31: Katılımcıların öncelikli sorunlarına ait durumları</u>	53
<u>Tablo 4.32: Katılımcıların Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanı olmaları durumunda Suriyeliler için gerçekleştirmek istediklerine dair veriler</u>	54
<u>Tablo 4.33: Yaşanan sorunların cinsiyetlere göre incelenmesi durumu</u>	56
<u>Tablo 4.34: Yaşanan sorunların yaş grupları ile olan ilişkisi</u>	58
<u>Tablo 4.35: Katılımcıların medeni hal durumları ile sorun yaşama durumları arasındaki ilişki</u>	59
<u>Tablo 4.36: Katılımcıların çalışma durumları ve sorun yaşama durumları arasındaki ilişki</u>	60
<u>Tablo 4.37: Katılımcıların Suriye lirası cinsinden gelirleri ile sorun yaşama durumu arasındaki ilişki</u>	61
<u>Tablo 4.38: Katılımcıların Türk lirası cinsinden gelir durumları ile sorun yaşama durumları arasındaki ilişki</u>	62
<u>Tablo 4.39: Katılımcıların Türkiye’de kalış süreleri durumları ile sorun yaşama durumları arasındaki ilişki</u>	64
<u>Tablo 4.40: Katılımcıların cinsiyet durumları ile vatandaşlık durumları arasındaki ilişki</u>	65
<u>Tablo 4.41: Katılımcıların cinsiyet durumları ile gelecek beklentisi durumları arasındaki ilişki</u>	65
<u>Tablo 4.42: Katılımcıların cinsiyet durumları ile uyum durumları arasındaki ilişki</u>	66
<u>Tablo 4.43: Katılımcıların yaş durumları ile gelecek beklentisi durumları arasındaki ilişki</u>	67

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Şekil 4.1: Katılımcıların sorun yaşama oranları</u>	39
<u>Şekil 4.2: Katılımcıların iş bulma ve istihdam konusunda yaşadığı sorunlar</u>	45
<u>Şekil 4.3: Katılımcıların dil bilme konusunda yaşadığı sorunlar</u>	46
<u>Şekil 4.4: Katılımcıların ikamet tezkeresi konusunda yaşadığı sorunlar</u>	47
<u>Şekil 4.5: Katılımcıların Türkiye'deki siyasetçileri tanıma oranları</u>	48
<u>Şekil 4.6: Katılımcıların gelecek beklentilerine ilişkin oranlar</u>	52
<u>Şekil 4.7: Katılımcıların vatandaşlık durumuna ilişkin oranlar</u>	53
<u>Şekil 4.8: Katılımcıların öncelikli sorunlarına ilişkin oranlar</u>	54
<u>Şekil 4.9: Katılımcıların Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanı olmaları durumunda Suriyeliler için gerçekleştirmek istediklerine ilişkin istatistikî veriler</u>	55

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

<u>Fotoğraf 4.1: Batman tren garı</u>	26
<u>Fotoğraf 4.2: Batman otobüs terminali</u>	26
<u>Fotoğraf 4.3: Batman şehir merkezi - Diyarbakır caddesi</u>	27
<u>Fotoğraf 4.4: Batman şehir merkezinin havadan görünümü</u>	27
<u>Fotoğraf 4.5: Batman’da Suriyelilerin işlettiği bir pastane</u>	28
<u>Fotoğraf 4.6: Batman’da Suriyelilerin işlettiği bir kuaför</u>	28
<u>Fotoğraf 4.7: Batman’da Suriyelilerin işlettiği tatlıcı ve ekmek fırını</u>	29
<u>Fotoğraf 4.8: Batman’da Suriyelilerin yaşadığı sokaklar</u>	29
<u>Fotoğraf 4.9: Batman’da Suriyelilerin yaşadığı sokaklar</u>	30
<u>Fotoğraf 4.10: Suriyeli göçmenlerin eğitim gördüğü Batman göçmen eğitim merkezi</u>	30
<u>Fotoğraf 4.11: Batman’da göçmen eğitim merkezi</u>	31
<u>Fotoğraf 4.12: Batman’da göçmen sağlığı merkezi ve kadın sağlığı danışma merkezi</u>	31

KISALTMALAR

21YYTE	: 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü
AB	: Avrupa Birliği
AFAD	: Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı
BM	: Birleşmiş Milletler
BMMYK – UNHCR	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
GBM	: Geçici Barınma Merkezleri
GEM	: Geçici Eğitim Merkezleri
Hep B	: Hepatit B Aşısı
IOM	: Uluslararası Göç Örgütü
İHEB	: İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
İHH	: İnsani Yardım Vakfı
KKK AŞI	: Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak Aşısı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
RG	: Resmi Gazete
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences- Sosyal Bilimler için İstatistik Programı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÖMER	: Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
YİMER	: Yabancılarla iletişim merkezi
YUKK	: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

1. GİRİŞ

Dünya tarihi boyunca savaş, çatışma, yoksulluk, ekonomik darboğazlar, doğal afetler, siyasal, toplumsal istikrarsızlıklar sonucu insanlar bir yerden başka bir yere gitmek, yaşadığı coğrafyayı değiştirmek, göç etmek zorunda kalmıştır. 2011 yılına kadar en yoğun göç hareketlerini iki dünya savaşı öncesi ve sonrasında yaşayan dünya devletleri, birçok ülke ve kıtayı etkileyen “Arap Baharı” olarak adlandırılan toplumsal olaylarla birlikte çağımızın en büyük göç hareketlerine Suriye iç savaşı sonrası tanıklık etmiştir. 2010 yılında 26 yaşındaki Tunuslu Üniversite mezunu seyyar satıcı Muhammed Bouazizi'nin kendi bedenini ateşe vermesiyle başlayan toplumsal olaylar doğrudan veya dolaylı olarak dünyanın birçok ülkesini etkileyecek boyutlara ulaşmış, 2011 yılından beri devam eden Suriye iç savaşında başta Türkiye gibi komşu ülkeler olmak üzere birçok ülke savaşın sebep olduğu terör ve göç gibi siyasal ve toplumsal olaylardan etkilenmiştir. Türkiye'ye 29 Nisan 2011 tarihinde 252 kişilik ilk Suriyeli göçmen kafilesi giriş yapmıştır. Türkiye'nin en uzun kara sınırı komşusu olması sebebiyle savaş süresi boyunca, 21 milyon Suriyelinin 3.559.262'si 13 Ağustos 2018 tarihli göç idaresi verilerine göre Türkiye topraklarında kamplarda ve kamp dışında yaşamını sürdürmektedir (<https://data2.unhcr.org/>, 20.09.2018). Ayrıca Türkiye, göçmenlerin barınma, beslenme, sağlık, eğitim, iş bulma ve istihdam gibi temel hizmetlere ulaşmasında da aşırı bir yüke maruz kalmaktadır. Maddi ve manevi maliyetinin yüksek olduğu bu göç dalgasında Türkiye dış dünyadan yeteri ölçüde destek görmemiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu'nun hazırladığı 2018 yılı Göç ve Uyum Raporu verilerine göre Türkiye'nin Suriyelilere toplam yardımı 30 milyar ABD doları, uluslararası toplam yardım ise 600 milyon ABD doları olarak ifade edilmektedir (TBMM, 2018, s. 269). Aynı Raporda AB, 2017 yılı sonuna kadar 3 milyar Euro, 2018 yılı sonuna kadar da 3 milyar Euro olmak üzere 6 milyar Euro destek olacağını ifade etmesine rağmen, bu güne kadar bu paranın sadece 850 milyon Euro'sunu aktarmıştır. Bu bakımdan Türkiye, bugüne kadar bu büyük kitlesel göçmen akını ile karşı karşıya kalmanın doğurduğu maliyetin neredeyse tamamını üstlenmiş durumdadır.

Suriyeli göçmenlerin kısa bir zaman dilimi içerisinde ülkelerine dönmeleri beklendiği için çok uzun soluklu sosyal politikalar ya da entegrasyona yönelik çalışmalar gerçekleşmemiştir. İlk gelen gruplar çadır ve konteyner kentlerde misafir edilmiştir. Ancak sayıları milyonları aşınca Türkiye'nin sınır illeri başta olmak üzere dört bir tarafı göçmen akınına uğramaya başlamıştır. Geçici barınma merkezlerinde yaşayan insanların çadırda yaşamak gibi zorluklara rağmen beslenme ve sağlık hizmetlerine erişim, çocuklar için oyun alanı, park, bahçe, sağlık ocağı, eğitim faaliyeti gibi konularda şehirlerde yaşayan Suriyelilere göre daha avantajlı bir hayat sürdürdüğü gözlemlenmektedir. Şehirlerde yaşayan Suriyeliler başta barınma olmak üzere iş bulma ve istihdam, beslenme ve Türkçe konuşma konularında sıkıntılar yaşamaktadırlar. Kamp dışında yaşayan Suriyelilerin bir konuta erişme, sağlık imkânlarından yararlanma, temel gıda maddelerine erişimleri, bebek ve çocukların mama ve süt gibi besleyici gıdalarının temini, okul çağına gelmiş çocukların eğitimi, iş bulma ve çalışma şartlarına sahip olmaları, ikamet izni alabilmeleri gibi birçok konuda ciddi sıkıntılar yaşamaktadırlar (AFAD, 2017). Savaşla birlikte ilk göçlerin yaşandığı 2011 yılına göre Suriyeli göçmenler ülkemizde daha az oranda sorun yaşamakla birlikte uyum ve sosyal politikalar konularında gerçekleştirilmesi gereken birçok sorun masada durmaktadır. İçişleri Bakanlığı verilerine göre, 13 Eylül günü itibariyle Türkiye'de doğmuş Suriyeli bebek sayısı 302.470'dir (TBMM, 2018). Suriyeli göçmenlerden Türkiye'de doğan büyüyen çocuklar Türkçeyi öğrenerek okul hayatına başlamış, arkadaşlıklar edinmiş, işsiz olanların bir kısmı istihdam edilmiştir. Toplum hayatının her safhasında Türkiye'ye göç eden Suriyelilerin gün geçtikçe ülkelerine geri dönme ihtimallerinin azaldığı anlaşılmaktadır. Yerel yönetimler, Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, Belediyeler, sivil toplum kuruluşları, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Avrupa Birliği, İHH İnsani Yardım Vakfı, Mülteciler Derneği gibi birçok kurum kuruluş yardım faaliyetlerine devam etmektedir. Tüm bu yapılan yardımların yanında Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Suriyeli göçmenlerin Türkiye toplumuna uyumunu sağlaması için kamu politikaları geliştirmesi ihtiyacı doğmuştur. Suriyeli göçmenler sorunu tüm dünya için bir insanlık sınavı olma niteliğini taşımakta, Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu sınavı başarıyla tamamlamak için elinden gelen çabayı göstermeye devam etmektedir. Maddi ve manevi olarak çok ağır bir sorun olması

sebebiyle Dünya ülkeleri ve BM, AB gibi kurumların, toplulukların gereken yardımı sağlayıp sağlamaması da onlar için bir sınav niteliği taşımaktadır.

Geçici Koruma kapsamındaki Suriyeliler, beslenme, iş bulma ve çalışma, eğitim, sağlık, dil öğrenme gibi birçok alanda sorun yaşamakla birlikte öncelikli olarak barınma konusunda zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Barınma kampı ve konteyner kentlerde yaşayan Suriyeliler, çadırların yazın sıcak ve kışın soğuk olması durumlarından rahatsızlık duymaktayken, kamp dışı alanlarda yaşayanları daha zorlu koşullar beklemektedir. AFAD'ın "Türkiye'deki Suriyelilerin Demografik Görünümü, Yaşam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması" raporu 2017 yılı verilerine göre "erkek göçmenlerin yaklaşık % 62'si kadın göçmenlerin yaklaşık % 65'i bir ev veya apartman dairesinde yaşamaktadır; fakat erkek göçmenlerin yaklaşık % 32'si ve kadın göçmenlerin % 31'i harabelerde yaşamaktadır. Bu sonuçlara ek olarak erkek ve kadın göçmenlerin her birinin % 1'i derme-çatma geçici düzen veya plastik korumalar altında yaşamaktadır" (AFAD, 2017, s. 89). Aynı raporda kamp dışında yaşayan göçmenlerin yaklaşık % 47'si yaşadıkları konutların büyüklüğünün yeterli olmadığını düşünmektedirler. Kamp dışındaki göçmenlerin % 49'u yaşadıkları konutların rahat olmadığını, % 40'ı konutlarının güvenliğini yeterli olmadığını düşünmektedir. Son olarak kamp dışında yaşayan göçmenlerin % 56'sı konutlarının iklim koşulları bakımından uygun olmadığını düşünmektedir (AFAD, 2017, s. 91). Göçmen, mülteci kabul eden AB ülkesi olan Almanya'da kampta veya evde kalan mültecilere 'Sozialamt' adı verilen sosyal yardımlar yapılmakta olup, bu yardımların içinde barınma mekânı, buzdolabı, elbise dolabı, yatak, giyecek ve yiyecek yardımları da bulunmaktadır (<https://www.haberler.com/>, 26.09.2018).

Suriyeli göçmenlerin en çok sorun yaşadıkları konulardan biri de temel gıda maddelerine ve bebek maması, bebek sütü gibi temel besin maddelerine erişimdir. Gün içinde 3 öğün yemek yiyenlerin ve bunun yanında tatlı, çerez gibi yiyecekleri temin edenlerin sayısı düşüktür. AFAD raporuna göre kamp dışında yaşayan Suriyeli göçmenlerin % 50'si gün içinde 3 öğün ve % 46,10'u 2 öğün yemek yerken, 1 öğün (%2,5) ve 4 öğün (% 1,5) yemek yiyenlerin oranı çok düşüktür. Aynı raporda kamp içi ve kamp dışında yaşayan çocukların bir önceki gün yedikleri öğün sayıları da yaşanan durumu gözler önüne sermektedir (AFAD, 2016). Almanya'da 'Sozialamt' yardımları

dışında yine mültecilere kişi başı 400 Euro banka hesabı yoluyla ödenmektedir. Bu miktarın 100 Euro'su barınma, elektrik ve su gibi giderler için kesilirken, kesintiler sonrası mültecilerin eline kişi başına 300 Euro geçmektedir. Mülteciler bu parayı gıda vb. ihtiyaçları için kullanabilmektedirler (<https://www.haberler.com/>,26.09.2018). Türkiye de sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı vasıtasıyla gıda yardımları yapılırken bu yardımların çalışanların inisiyatifinde yapılıyor olması adalet duygusunun zedelenmesine, yapılan yardımlardan beklenen sonuçların alınmasına engel olmaktadır.

Suriyeli göçmenlerin bir takım haklara sahip olabilmesi ve kamu güvenliğinin sağlanması açısından İkamet Tezkeresi adlı belgeyi alması gerekmektedir. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na (YUKK) göre, İkamet Tezkeresi Türkiye'de kalmak üzere verilen belge anlamını taşımaktadır. "Hem yabancı kişinin sosyal düzeni hem de ülkemizin hukuki düzeni açısından gerekli olan ikamet izni; yabancıya ülkemizde belirli bir süreliğine ve belirli bir yerde yaşama hakkı sağlamaktadır. Bu belge için yabancıların talepte bulunması, istenilen evraklarla başvurusu ve talepte bulunduğu ikamet izni türündeki şartları taşıması gerekmektedir" (AFAD, 2016). 6458 sayılı YUKK'nun 30. Maddesine göre 6 çeşit ikamet izni düzenlenmiştir. Bu izin çeşitleri, kısa dönem ikamet izni, aile ikamet izni, öğrenci ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, insani ikamet izni ve insan ticareti mağdurları ikamet izni olarak tanımlanmıştır. 5683 Sayılı kanunun 3. Maddesine göre " Türkiye'de bir aydan fazla kalacak yabancılar bu müddet bitmeden ikamet tezkeresi almak için gerekli beyannameyi doldurmak üzere yetkili emniyet makamlarına bizzat veya bilvasıta müracaat etmekle ödevlidirler. Bu beyanname hiçbir harç ve resme tabi değildir" Ülkemizdeki göçmenlerde iltica başvurusunda bulunan diğer yabancılar gibi ikamet izni almak zorundadırlar. Savaştan kaçtıkları için zaten zor koşullarda yaşam savaşı veren Suriyeliler için ikamet tezkeresi harcı önemli bir sorun olarak ortada durmaktadır. Maddi olarak sıkıntı yaşayan Suriyeliler bu harcı ödeyemeyip belgeyi almadıkları zaman birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Gerekli ödemeyi yapamadıkları durumlarda suç işlemiş sayılıp ilticacı statülerini kaybetme, 3. Ülkeye yerleştirilme durumlarının iptali gibi yaptırımlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Bu belgeye sahip olmayanlar 205,30 lira olan Dışişleri Bakanlığı tasdik harcını ödemediği takdirde yurtdışına çıkamamaktadır. Belgeyi alacak parası olmayan Suriyeliler Türkiye'de kaldıkları süre boyunca yapılacak yardımlardan faydalanamamakta; barınma, beslenme,

eğitim, sağlık gibi birçok imkândan da mahrum olmaktadır. 13 Eylöl 2018 tarihi itibariyle Göç İdaresi verilerine göre ölkemizde ikamet iznine sahip kişi sayısı 716.816'dır. Suriyeliler 65.248 kişi ile 2. sırada yer almaktadır.

Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin sorun yaşadığı alanlardan biride sağlık hizmetlerine erişimdir. Türkiye'de yasal olarak geçici koruma statüsü ile bulunan Suriyelilerin sağlık hizmetleri, Sağlık Bakanlığı çatısı altındaki birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık tesislerinde verilmektedir. Göç sağlığı hizmetlerinin Bakanlık adına koordinasyonunu sağlamak üzere, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü'ne bağlı olan "Göç Sağlığı Daire Başkanlığı" kurulmuştur. Türkiye sınırlarına ulaşan kişiler sıtma, kızamık, verem gibi bulaşıcı hastalıkların yayılmaması için genel sağlık taramasından geçirilip, bulaşıcı ve salgın hastalıklar yönünden gerekli tedbirler alınmaktadır. Aynı Yönetmeliğin 27. maddesine göre temel ve acil sağlık hizmetleri ile bu kapsamdaki tedavi ve ilaçlardan katılım payı alınmayıp geçici kimlik numarası almamış olanlara ise Geçici Koruma Yönetmeliği çerçevesinde, yalnızca bulaşıcı hastalıklarla mücadele, bağışıklama ve acil sağlık hizmetleri sunulmaktadır. Genel Sağlık hizmetlerinin Geçici Kimlik numarası alma şartına bağlanılması, kimlik numarası olmayanların sağlık hizmetlerinden faydalanmasının önünde bir engel oluşturmaktadır. Devlet hastanelerinin yükünü azaltmak, Suriyelilerin sağlık hizmetlerine erişimini artırmak için Suriyeli nüfusun yoğun olduğu şehirlerde gerekli görölen hallerde içerisinde ocuk, kadın doğum, dâhiliye, diş hekimliği ve psiko-sosyal destek hizmetleri ile görüntüleme ve laboratuvar hizmetlerinin verildiği donanımlı Göçmen Sağlığı Merkezleri oluşturulmuştur. 2017 yılı sonu itibariyle 103 yerleşkede oluşturulan 103 göçmen sağlığı merkezi hizmet vermektedir. "Göçmen Sağlığı Merkezlerinde 275'i doktor olmak üzere 680 Suriyeli sağlık personeli istihdam edilmiştir. Türkiye genelinde ise 2017 yılı sonu itibariyle Suriyelilerin tedavileri kapsamında 34 milyon 501 bin 844 poliklinik hizmeti verilmiş; 1 milyon 423 bin 844 yatan hasta tedavi edilmiş; 1milyon 188 bin 606 ameliyat gerçekleştirilmiştir. 2018 yılı 13 Eylöl günü itibariyle ölkemizde doğmuş Suriyeli bebek sayısı 302.470'dir. Suriyelilerin yoğun bulunduğu şehirlerde kapı kapı gezilerek, diğer şehirlerde de kayıtlar üzerinden tek tek taranarak 0-5 yaş grubundaki göçmen tüm çocuklardan aşısız bulunanlara; KKK, Beşli karma ve Hep B Aşısı uygulanması yapılmaktadır. Suriyelilere sağlık hizmetleri sunumunda önemli bir başarı yakalandığı sahada da açıkça gözlemlenmektedir" (TBMM, 2018) .

Okul çağına gelmiş çocukların eğitim hayatlarına başlamaları, eğitimi yarıda kalanların Türkiye’de eğitimlerine devam etmeleri toplumsal uyum ve kabul sürecinin hızlı bir şekilde gerçekleşmesine ön ayak olabilecektir. Suriyelilerin eğitim imkânına erişebilmesi için yapılan yasal değişiklikler sonucu, “2014 yılı Eylül ayında yayımlanan yabancılara eğitime erişimine ilişkin (No: 2014/21) nolu Milli Eğitim Bakanlığı genelgesine göre, geçici koruma altındaki yabancılara her ildeki il milli eğitim müdürlüğü tarafından denetlenen okullar ve geçici eğitim merkezleri tarafından sağlanan eğitim hizmetlerine erişimi bulunmaktadır. Suriyeli göçmenler Türkiye’deki devlet okullarına ve geçici eğitim merkezlerine kaydolabilmektedir” (<https://data2.unhcr.org/>, 20.09.2018). Geçici eğitim merkezleri Suriyeli göçmenler için kurulan Suriyeli ve Türk öğretmenlerin Arapça ve Türkçe ders verdiği kurumlardır. Bu merkezler kamplarda ve bazı kentsel alanlarda mevcuttur ve değiştirilmiş Suriye müfredatı kullanarak Arapça eğitim vermektedir. %50’si 18 yaşın altında olan Suriyelilerin 2018 yılı itibariyle çocuk sayısı 1.6 milyonu bulmuştur (UNICEF Türkiye, 2018). Suriyeli çocukların 381.593’ü devlet okullarında, geri kalanı geçici eğitim merkezlerinde eğitim hayatına girmiştir. Okula giden çocuk sayısı 612.846’ya ulaşmıştır (AFAD). En yüksek okullaşma (%95 ile) ilkokulda olurken toplam okullaşma oranı %62 seviyelerindedir. 2017 yılı sonu itibariyle 369 Geçici Eğitim Merkezi, 12.630 gönüllü Suriyeli eğitim öğretim görevlisi hizmet vermektedir. “Yükseköğrenime erişim açısından ise, geçici koruma altındaki Suriyeliler, tüm diğer ülkelerden gelen göçmen öğrenciler için hangi yasal prosedürler geçerli ise diğer ülkelerden gelenler gibi sınavlardan geçerek yabancı öğrenci kabul eden tüm üniversitelere başvurabilmektedir. Türkiye’de bulunan üniversitelerde ön lisans, lisans ve yüksek lisans eğitimi almakta olan Suriyeli öğrenci sayısı 2017 yılı itibariyle yaklaşık 19 bindir. Suriyeliler Türkiye’de bulunan 130.000 yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin yaklaşık %12’lik bir kısmına tekabül etmektedir. Üniversitelerde çalışan Suriye uyruklu öğretim görevlisi, öğretim üyesi sayısı 331’dir” (TBMM, 2018). Bütün bu yapılanların yanında geçici kimlik numaralarının olmaması, diplomasız olmaları, savaştan kaçarken eğitim ile ilgili belgelerini getirememiş olmaları eğitimlerine devam etmelerine engel olmaktadır. Türkçe konuşamama gibi dil sorunları ve toplumsal uyum gibi konularda da problemler yaşanmaya devam etmektedir. Türkiye’ye sığınmış milyonlarca Suriyeli için daha rahat bir yaşamın önündeki en büyük engellerden biri Türkçeyi bilmeme olarak

gözükmektedir. Türkçe bilmemeleri hem kendilerini ifade etme konusunda hem de eğitim, iş bulma ve istihdam, sağlık hizmetlerinden faydalanma ve toplumsal uyum gibi konularda sıkıntı yaşamalarına, bu hizmetlere, imkânlarla erişememelerine sebep olmaktadır.

Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki 4817 Sayılı Kanun, Türkiye’de çalışacak yabancıların her türlü çalışma izinlerinin verilmesi, sınırlandırılması, iptali, çalışma izninden muaf tutulacak yabancılar ile bildirim yükümlülüklerinin nasıl yerine getirileceğine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. 29 Ağustos 2003 tarihinde çıkarılan; 4817 sayılı 2006 tarihli Uygulama Talimatında göçmen mülteci ve sığınmacıların çalışma koşullarına ilişkin hükümler yer almaktadır. : “Bilindiği üzere, mevzuatımıza göre ülkemizde statüsüne bakılmaksızın 6 (altı) ay ikamet tezkeresi düzenlenen yabancılar, 4817 Sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanun hükümleri gereğince, çalışmaya ilişkin gerekli şartlara sahip olmaları kaydıyla, yurt içinden çalışma izni başvurusunda bulunabilmektedirler. Suriyeli işçiler çalışma izni olmaksızın Türkiye’de çalışamaz veya çalıştırılmaz. Çalışma izni olmaksızın çalıştırılan Suriyeli işçiler ile bunları çalıştıranlar hakkında 29/08/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.” İş yerinde geçici koruma statüsüne sahip bir Suriyeli işçi çalıştırmak için SGK’ya kayıtlı en az bir Türk personelin olması yeterlidir. Berberler, oto sanayiler ve diğer tüm çırak ve kalfa ihtiyacı olan küçük esnaflar isterlerse çalışma izni alarak iş yerlerinde bir Suriyelili yasal olarak çalıştırabilmektedirler. Fabrikalarda Suriyeli çalıştırmak isteyen işverenlerin 1 Suriyeli işçiye karşılık 10 Türk işçi çalıştırma zorunluluğu bulunmaktadır. Çalıştırılabilir Suriyeli sayısı, mevcut işçi sayısının %10’una denk olması gerekmektedir. Çalışabilmeleri için ikamet iznine, geçici koruma statüsüne sahip olması gereken Suriyelilerin çalışma koşulları çok iyi görünmemektedir. Tarım, hayvancılık ve ağır beden işçiliği gibi işlerde çalıştırılan göçmenler düşük ücretle çalışma ya da maaşını alamama gibi sonuçlarla yüz yüze kalmaktadır. Yaşadıkları bu sorunların yanında Türk vatandaşlarının, “Suriyeliler yüzünden iş bulamıyoruz” gibi tepkileriyle de karşılaşmaktadırlar.

2011 yılında Suriye’de başlayan insani krizin ülkenin sınırlarını aşan bir iç savaşa dönmesiyle Türkiye’ye yönelik gerçekleşen göç hareketinin boyutlarını araştırmak ve

bu göç sırasında ve sonrasında yaşanan sorunları tespit etmek ve bunlara çözüm olabilecek politikalar bulmak önem arz etmektedir. Dünyanın en büyük göçmen, sığınmacı/mülteci nüfuslarından birini barındıran Türkiye'nin, yerel ya da uluslararası toplumun, kurum ve kuruluşların yapılan çalışmadan faydalanması, göç, savaş, mültecilik konusunda yapılan çalışmalarda bir kaynak olması hedeflenmiştir. Yapılan araştırmanın temel amacı Geçici Koruma Kanunu kapsamında Türkiye'ye göç etmiş Suriyelilerin yaşadıkları sorunların incelenmesidir. Araştırma kapsamında Türkiye'de olan Suriyelilerin yaşadığı barınma, beslenme, sağlık, eğitim, iş bulma ve çalışma, dil, ikamet tezkeresi harcı ile ilgili sorun yaşama durumları incelenmiş ve bu sorun yaşama durumlarının hangi değişkenlere göre farklılık gösterdiği saptanmaya çalışılmıştır.

Çalışma konusu; savaş, ölüm, açlık ve benzeri sebeplerle Suriye'yi terk etmek zorunda kalan, yaşamlarını Türkiye'de sürdüren Suriyeli göçmenlerin yaşadığı sorunlardır. Ayrıca ekonomik, kültürel, sosyal ve toplumsal uyum konusunda mevcut durumun ortaya çıkarılmasını da konu edinmektedir. Çalışmanın ikinci bölümünde, göç olgusu açıklanmış ve göç ile ilgili olan mülteci, göçmen, sığınmacı gibi temel kavramlar tanımlanmıştır. Ayrıca göç teorileri hakkında bilgiler verilmiş, Türkiye'ye göç etmiş Suriyelilerin hukuki durumu ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Suriyelilerin mevcut durumları analiz edilmiş, yaşadıkları sorunlar irdelenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde, araştırmanın veri ve yöntemi, araştırmanın varsayımları, sınırlılıkları, problemi, hipotezi, veri toplama teknikleri, evreni, örnekleme, verilerin değerlendirilmesi ve araştırmada karşılaşılan güçlükler açıklanmıştır. Çalışmanın dördüncü bölümünde, bulgular başlığı altında araştırma yapılan şehir olan Batman hakkında bilgiler verilmiştir. Batman'da yaşayan 301 Suriyeli göçmen ile gerçekleştirilen anketin sayısal verileri incelenmiş, elde edilen veriler demografik değişkenler ile ilişkili olarak da sınılanmış, grafiklere dönüştürülmüştür. Çalışmanın beşinci bölümü olan, sonuç ve öneriler kısmında elde edilen veriler yorumlanmış, vatandaşlar, devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları için bir takım önerilerde bulunulmuştur. Ayrıca yapılan çalışmanın bilime yaptığı katkı, sınılanmış hipotezlerin doğruluğu, çalışılan konu için güdülen amaçlara ne ölçüde varıldığı gibi sorular cevaplandırılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İnsanlık tarihi boyunca savaş, zulüm, açlık, inanç, işsizlik, yoksulluk gibi çeşitli siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik sebeplerden dolayı insanlar yaşadıkları yerleri değiştirmek zorunda kalmıştır. Ölüm korkusu, gelecek endişesi veya maruz kaldıkları baskılar nedeniyle insanlar, kendilerini ülkelerinde güvende hissetmediklerinden insanca bir yaşam sürebilecekleri başka bir ülkeye yaşamak için göç ederler. Bu yer değiştirme hareketleri bazen tek bir kişi, bazen bir aile tarafından bazen de kitlesel bir şekilde yapılabilmektedir. Tüm bu göç hareketlerinin adları, sebepleri ve sonuçları birbirinden farklılık göstermektedir. Göç, birçok bilim dalının ortak konusu olmakla birlikte, her bilim dalınca kendine bakan yönüyle farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Çalışmanın bu bölümünde göç, göçmen mülteci, sığınmacı gibi göçe ilişkin kavramlar tanımlanacak olup, göç teorileri açıklanacaktır. Ayrıca çalışmada Türkiye’de Geçici koruma kapsamında yaşayan Suriyelilerin hukuki durumu ile ilgili bilgilere de verilecektir.

2.1 GÖÇ VE GÖÇ TEORİLERİ

Göç, insan yaşamını ve insanlığın devamını sağlayan toplumsal olaylardan biridir. Sürekli aynı yerde sabit kalmayan insanoğlu, kendi neslini devam ettirmeye çalışırken, canlı cansız birçok ögenin de yaşamının devam etmesine ve yer değiştirmesine sebep olmuştur. Bu yer değiştirmeler diğer adıyla da göçler, göç edenin sayısına, göç etme sebebine, göç ettiği yere vb. sebeplere bağlı olarak farklı isimlerle tanımlanmaktadır. Uluslararası Göç Örgütü’nün (IOM) Göç Terimleri Sözlüğü’nde şu şekilde tanımlanmıştır: “Uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmek, süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, yerinden çıkarılmış kişiler ve ekonomik göçmenler dâhildir” (2009, s. 22). Türkçe Sözlükte ise göç; ”Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret” olarak tanımlanmıştır (2005, s. 769). Buna mukabil, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 3 (1) (1) maddesinde göç, “*Yabancıların, yasal yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını ve Türkiye’den çıkışını ifade eden düzenli göç ile*

yabancıların yasa dışı yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını, Türkiye'den çıkışını ve Türkiye'de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı ifade etmektedir.”

Kearney (1996, s. 374) göçü “nüfusun belirli bir coğrafya üzerinde bir yerden başka bir yere geçmesi”, Lee (1996, s. 16) ise “nüfusun, kesin kalmak yâda yarı kalıcı olarak yer değiştirmesi” olarak tanımlamıştır. Keser’e (2011, s. 1) göre “Bireylerin veya toplulukların sembolik, coğrafi ya da yasal sınırların dışına, yeni yerleşim birimlerine ve sosyalliklere yönelik yer değiştirmeleri olarak tanımlanabilecek göç olgusu, içeriğinde her şeyi aynı bir yapı barındırmaz, farklı sosyallikler içerir ve sebebi, cinsi ve sonuçlarıyla toplumların yaşamlarını şekillendiren en önemli olgulardan birisidir.” Sayın (2010, s. 23) ise göçü, “dini, iktisadi, siyasi, sosyal ve diğer sebeplerden dolayı insan topluluklarının doğdukları, yerleşik oldukları bir yerden geçici ya da sürekli olmak üzere bir başka yere gitmesi, taşınmasıdır” şeklinde açıklamıştır. Üner’e (1972, s. 77) göre göç “ nüfusun yer değiştirme hareketi ve kent, köy gibi yaşam alanlarından başka bir yaşam alanına yerleşmek amacıyla yapılan nüfus hareketi”dir. Yukarıda yapılan tanımlamalardan da anlaşıldığı üzere göç ile ilgili farklı disiplin ve kişilerce yapılan tanımlarda benzer öğelere rastlamak mümkündür (Özdemir 2008, ss. 9-11). Bu benzerliklerde dikkat çeken husus “yer değiştirmeye” yapılan vurgudur. İkinci ortak öğe de yer değiştiren kitledir. Yer değiştiren kitle de bireysel, grup halindeki insanlar ya da insan topluluklarıdır. Bu anlamda göçü, çeşitli iktisadi, siyasi, doğa olayları ya da kişisel sebeplerle, bir yerden başka bir yere yapılan ve belirli bir zaman aralığında gerçekleşecek geçici ya da kalıcı yerleşim hedefi amacıyla coğrafi, toplumsal ve kültürel bir yer değiştirme hareketi olarak değerlendirmek mümkündür (Yalçın 2004, ss. 11-13). Herkes tarafından geçerli kabul edilen bir göçmen tanımı bulunmamakla birlikte, maddi sosyal koşullarını iyileştirme ve kişisel rahatlığı sebebi ile göç eden kişi göçmen olarak kabul edilmektedir. Birleşmiş Milletler göçmene dair tanımlamasında hangi yollarla göç ettiği ve göç etme sebeplerine bakmaksızın yabancı ülkede bir yıldan fazla ikamet eden birey olarak tanımlamaktadır (Adıgüzel, 2016, s. 5). 5543 no’lu İskân Kanunu’nda,

“Yerleşik tarımsal faaliyetler dışında kalmış, sabit ve daimi bir konuta bağlı olmadan geçimlerini göçer hayvancılıkla sağlayan, tabiat ve iklim şartlarına

göre yurt içinde yaylak ve kışlaklar arasında göçen, bu hayat tarzını kadimden beri sürdüren, aralarında hısımlık ilişkileri bulunan ve hayvancılık faaliyetlerini bir grup halinde yürüten Türk vatandaşlara” göçebe denmektedir.

Soy olarak Türk olan ve Türk kültürüne bağlı olan, ikamet etmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelen ve bu kanun gereğince kabul olunanlar da göçmen olarak tanımlanmaktadır. “Göçmen, yaşadığı alandan ya da ülkeden ayrılarak sahip olduğu kültürden farklı bir kültüre sahip egemen bir topluma katılan kişiler olarak ifade edilmektedir” (Varyemez, 2006, s. 25). Göç ve göçe ilişkin kavramların tanımlanmasında farklı görüşlerin yaygınlığı, göç teorilerine ilişkin görüşlerde de kendini belli etmiştir. Göç ile ilgili teorilerin ortaya çıkmasındaki yaygın görüş, göç olgusunu genellikle, muhtemel yer değişiklikleri üzerine düşünen bireylerin verdikleri kararlar açısından değerlendirmektir (Gordon, 1992, s. 119). Bu bağlamda oluşturulan göç teorilerinin ortaya koydukları temel fikirlerin çoğunlukla bireylerin göç kararlarını etkileyen fırsat ve zorluklara dayanarak oluşturulduğu söylenebilir. Ancak göç olgusunun temelinde pek çok farklı iktisadi, sosyo-kültürel ve siyasi sebep bulunabileceğinden günümüzde genel geçerliliğe sahip bir göç teorisinin mevcut olduğunu söylemek ve bu konuda genel bir kavrayışa sahip olmak mümkün değildir (Gezgin, 1991, Tekeli ve Erder, 1978, s. 22). Çalışmanın bu kısmında günümüzde yaşanan uluslararası göçleri anlamaya yardımcı olmak amacıyla, göç ve göçe ilişkin kavramları tanımlamakla birlikte günümüzdeki göçleri anlamada ve açıklamada yaygınlıkla kullanılan göç kuramlarına yer verilmiştir. Bunlar arasında Ravenstein’in Göç Kanunları, İtme Çekme Kuramı, Petersen’in Beş Göç Tipi, Kesişen Fırsatlar Kuramı, Merkez Çevre Kuramı, Göç Sistemleri Kuramı ve İlişkiler Ağı Teoremi yer almaktadır.

2.1.1 Ravenstein’in Göç Kanunları

Göç teori ve analizlerine ciddi manada katkıda bulunan ilk bilim insanları sırasıyla Thomas R. Malthus, William Farr ve Earnst G. Ravenstein’dir (Sinha ve Ataullah, 1987, s. 25). Ancak William Farr’ın göç konusunda “kesin bir kanun olamayacağı” düşüncesinin yanlışlığını ispatlamak için çalışmalarına başlayan (Yalçın, 2004, s. 22) ve kendi ifadesiyle göç akımlarıyla ilgili kanunlar (laws) oluşturan ilk isim E. G. Ravenstein olmuştur. Ravenstein, çalışmasını 1871 ve 1881 yılı İngiliz nüfus sayımı

istatistiklerinin verileri üzerine kurmuş ve bu verilerden hareketle yedi göç kanunu belirlemiştir. Genel anlamda Ravenstein'in çalışması incelendiğinde, derinlikten ve güçlü bir analizden yoksun görünmekle birlikte, göç çalışmalarını için anlamak için yol gösterici olduğunu söylemek mümkündür. Çalışmanın kuramsal alt yapısı sanayileşme ve kentleşme olguları üzerine kurulmuş ve 19. yüzyılın son yarısındaki gelişmeler çalışmanın temel dinamiğini oluşturmuştur. Sanayileşmeyle birlikte gelişen iş ve ulaşım imkânları, insanları Avrupa'nın içlerine ve Kuzey Amerika'ya doğru yöneltmiştir. Böylece milyonlarca insan evlerini, topraklarını ve yaşadıkları yerleri daha iyi bir hayat için bırakıp, başka yerlere göç etmişlerdir. Böyle bir dönemde çalışmasını yapmış olan Ravenstein, 1885 ve 1889 yıllarında yayımladığı Göç Kanunları (The Laws of Migration) başlıklı iki makalesinde belirlediği yedi göç kanununu tartışmaya açmıştır. Bu göç kanunları şunlardır (Çağlayan, 2006, s. 69):

1-Göç ve mesafe: Göçmenler genelde kısa mesafeli bir yere göç ederler. Bu kısa mesafeli göç dalgaları daha fazla göçmeni içine alabilecek olan büyük sanayi ve ticaret merkezlerine doğru yönelme eğilimindedir. Başka bir ifadeyle, Ravenstein göç edilen merkezlerdeki iş imkânlarının fazla olmasını o şehirde yaşayan nüfusa oranının, göçün boyutunu belirlediğini ifade etmektedir.

2-Göç ve basamakları: Birinci kanunu destekleyici nitelikte olan göç ve basamakları kanununa göre kırsal yerleşim alanlarından sanayileşmiş kentlere doğru göç arttıkça, kırsalda boşalan alanlara daha uzak yerleşim yerlerinden insanların göç edeceği ifade edilmektedir. Bu göç şekliyle, çok uzak yerlerden kırsala, kırsal yerleşim yerlerinden de kentlere göç olacak şekilde bütün ülkeye yayılacaktır.

3-Yayıma ve emme süreci: Bu göç şeklinde yaşanan yayılma ve emme süreçleri birlikte yürümektedir. Her iki süreçte de bir amaç ortaklığı vardır. Ravenstein; göçmenlerin sadece yer değiştirmek için göç etmediklerini, daha mutlu ve refahı yüksek bir yaşam için göç ettiklerini belirtmektedir. Bu nedenle göçmenlerin kentin getirisinden pay almak istediklerini ve daha iyi şartlarda yaşamak isteklerinin kentlere yayılma süresini hızlandırdığını, göç alan kentlerin de gelişen sanayi merkezlerinin ihtiyaç duyduğu iş gücünü göçmenler vasıtasıyla karşıladığını ve yayılan göçlerin bu yolla emilerek amaç birlikteliği sağlandığını ifade etmektedir.

4-Göç zincirleri: Ravenstein göç olgusunun, bir kez yaşanmasıyla birlikte bu olgunun tekrarlanmaya devam ettiğini göç alan yerleşim merkezlerinin aynı zamanda göç de verdiğini ve bu sürecin zincirleme şeklinde bir süreç olduğunu ifade etmektedir.

5. Doğrudan göç: Ravenstein ilk dört kanununun aksine beşinci kanunu doğrudan, uzun mesafeli büyük ticaret ve sanayi merkezlerine yönelmekte ve basamaksız bir şekilde bu kentlere doğrudan yerleşmeyi tercih etmektedirler.

6-Kır kent yerleşimcileri farkı: Ravenstein bu tanımlamasında, Ülkenin kırsal bölgelerinde yaşayanların göç etme eğiliminin kentsel bölgelerinde yaşayanlardan daha yüksek olduğunu belirtmektedir.

7-Kadın erkek farkı: Ravenstein'ın son göç kanuna göre kadınlar, erkeklere oranla daha fazla göç etme eğilimindedirler.

2.1.2 İtme Çekme Kuramı

Bu kuram ilk olarak 1966 yılında Everett Lee tarafından formüle edilip, teori haline getirilmiştir. Lee bu teoride, göç hareketlerini itici ve çekici faktörlere bağlayarak açıklamış, göçmenlerin çıkış ve varış noktalarındaki olumlu ve olumsuz unsurların etkisinin üzerinde durmuştur. Buna mukabil göç boyunca karşılaşılan engelleri de karar sürecine dâhil etmiştir (Çağlayan, 2006, s. 69). Her göç serüveninin bir çıkış bir de varış noktasının olduğunu belirten Lee, göç ile ilgili dört tane itici ve çekici faktör olduğunu belirlemiştir. Bu faktörleri yaşanan yer yani çıkış yerine ilişkin faktörler, gidilecek yere, varış yerine ilişkin faktörler, işe karışan engeller yani araya giren faktörler ve bireysel faktörler olarak özetlemiştir (Lee, 1969, s. 285). İtme-çekme teorisini genel olarak yukardaki şekilde açıklayan Lee'ye göre göçe etki eden faktörler pozitif, negatif ve nötr olarak ele alınmıştır. Bireylerin çıkış noktalarında kalmalarını sağlayan etmenler pozitif (+), bireyleri göç etmeye iten faktörler negatif (-), bireylerin göç kararı üzerinde pozitif veya negatif etkisi olmayan faktörler de nötr (o) faktörler olarak ele alınmıştır. İtici ve çekici faktörlerin genel olarak birçok insan için aynı önemde olduğu düşünülebilir. İşsizliğin yoğun olduğu bir kentten çıkış sebebi birçok insan için itici faktör olan işsizlik iken, göç edilen yerdeki çekici faktör iş imkânlarının fazlalığı olmaktadır.

2.1.3 Petersen'in Beş Göç Tipi

İtici ve çekici faktörler üzerinde çalışmalar yapan göç teorisyenlerinden biride William Petersen'dir. Petersen, itici ve çekici faktörlerin altında yatan sebepler ile ilgilenirken, tarihsel olarak bir dönem itici olarak işleyen faktörlerin başka bir dönem çekici faktörler olarak işleyebileceğinden söz etmektedir. Ayrıca Petersen (1958, ss. 259–263), ekonomik değişimlerin toplumsal sınıfları farklı derecede etkilediğini belirterek, göç olaylarında sınıfsal ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak 5 göç tipi belirlemiştir:

1-İlkel göçler

Kuraklık, sel, kötü hava koşulları gibi doğal çevrenin sebep olduğu itici faktörlerin etkisiyle meydana gelen göçleri ifade etmektedir.

2- Zoraki göçler

Bu göç şeklinde toplumsal durumun yarattığı baskıyı ayırıcı özellik olarak belirtmiştir. Toplumsal baskıya karşılık, göç etmeyi düşünenler karar mekanizmasını kullanamıyorsa, göç edip göç etmememe kararını vermek ellerinde değilse bu durum zoraki göç olarak ifade edilmektedir.

3- Serbest göçler

Kitlesel, büyük göç dalgalarının dışında gerçekleşen bireysel saiklerle gerçekleşen göçleri ifade etmektedir. Bu göç tipinde topluluklar üzerinde uygulanan göçe zorlayıcı herhangi bir baskı unsuru bulunmamaktadır.

4- Kitlesel göç

Teknolojik ilerlemeler ve ulaşım ağlarındaki gelişmeler sonucunda, bir ülkeden ya da bölgeden başka bir ülkeye ya da bölgeye bireysel göçler dışında gerçekleşen toplumsal göçleri ifade etmektedir.

5. Yönlendirilen göç

Devlet ya da elinde bu gücü bulduran aktörler tarafından yapılan siyasi baskılar, doğal nedenler sebebiyle gerçekleşen göç tipi ifade edilmektedir.

2.1.4 Kesişen Fırsatlar Kuramı

Kesişen fırsatlar kuramından 1940 yılında ilk kez Stouffer tarafından söz edilmiştir. Stouffer, Cleveland'ın anakent bölgesinin nüfus istatistiklerini kullanarak evlerinden taşınan bireyleri veri kabul ederek çalışmasını geliştirmiştir. Bu çalışmada göç edilecek noktaya olan mesafe, göç edilecek merkezdeki imkânlar ve bu imkânların miktarı göç olgusundaki en önemli noktalardır (Stouffer, 1940, s. 846). Genellikle ekonomik kaynaklı göç olgularını açıklamada kullanılan bu kurama göre; göç edilecek yerdeki iş ve istihdam olanaklarının fazlalığı, göç edilecek olan mesafenin kısalığı göç eden kişi sayısını artıran faktörlerdir (Jansen, 1970, s. 11).

2.1.5 Merkez Çevre Kuramı

“Bağımlılık Okulu” ya da “Dünya Sistemleri Teorisi” olarak da adlandırılmaktadır. Dünyayı merkez ve çevre olmak üzere ikiye ayıran bu teori, 1970’li yıllarda Wallerstein, Amin, Galtung, Castle ve Kosack tarafından ortaya atılmış ve 1980’li yıllarda Castles, Sassen ve Portes gibi akademisyenler tarafından geliştirilmiştir (Çağlayan, 2006). “Bu kuram “merkez çevre” ilişkileri ya da “gelişmiş- az gelişmiş” ülkeler arası çıkara sömürüye dayanan ilişkileri vurgulayan alternatif bir yaklaşımdır” (Güllüpnar, 2012, s.67). Wallerstein’a göre kapitalizm ekonomik yapıyla beraber toplumsal ilişkileri, olayları ve buna bağlı yapıları da belirler. Merkez olarak ifade edilen alanın sosyo ekonomik gelişme gösteren ve kapitalist sistemin ilişkiler ağını benimseyen ülkelerden oluştuğu, çevreden kastedilenin ise kapitalist ilişkiler ağını benimseyen ülkelere bağımlı olan ülkeleri ifade ettiği anlaşılmaktadır. Buradan yola çıkılarak merkez ve çevre ülkelerin birbirine bağımlı olduğu ve birbirini beslediği düşünülmektedir. Çevre ülkeler, merkez ülkelerin yeni pazarlara açılma taleplerini, ucuz iş gücü ve hammadde ihtiyaçlarını karşılarken, merkez ülkeler de çevre ülkelerin iş bulma ve istihdam ihtiyaçlarını karşılamayı, kapitalist gelişmelerini gerçekleştirme ve refah seviyesini artırma gibi hedeflerini gerçekleştirmektedir. “Böylece çift yönlü bir bağımlılık durumu ortaya çıkmaktadır” (Özcan, 2017, s. 200).

2.1.6 Göç Sistemleri Kuramı

Göç sistemleri kuramı veya sistem teorisi, aralarında ekonomik, politik, sosyo kültürel ilişki bulunan, birbirine fiziki olarak uzak ya da yakın olan iki ya da daha fazla ülkenin arasında gerçekleşen göçü, göçmen değişimini ifade etmektedir. Bu teori göç hareketlerinin genellikle göç veren ve göç alan ülkeler arasında sömürgecilik, siyasal etkileşim, ticaret ya da sosyo kültürel bağlara dayanan ve geçmişte var olan bağlar üzerinden ortaya çıktığı görüşünü savunmaktadır. Örneğin, sınır komşusu olan Amerika ve Meksika arasındaki göçmen işçi ilişkisi birbirine komşu olan iki ülke arasında yapılan göçe örnek teşkil ederken, Almanya ve Türkiye arasındaki işçi göçü ise fiziki olarak birbirine komşu olmayan iki ülke arasındaki göçmen ilişkisine örnek olarak gösterilebilir. Bu kuram ile ilgili çalışmaları bulunan Faist (2003), göç sistemleri kuramının üç özelliğini öne çıkarmaktadır: Birincisi göç sistemleri kuramının, göç sistemlerindeki süreçler üzerine yoğunlaştığıdır. Gerçekleşen göç hareketleri bir sefere özgü gelişen bir olay değil, aksine zaman içinde birbirini takip eden olaylar zincirini barındıran aktif bir süreçtir (Boyd, 1989, 641). İkinci özellik ise, Göç Sistemleri Kuramı insanlardan ziyade ülkeler arasındaki genelde göç akıntıları meydana gelmeden mevcut olan bağlantıların varlığı üzerine, örneğin ticaret ve güvenlik anlaşmalarına vurgu yapmaktadır. Son ve üçüncü olarak sistem kuramcıları toplumsal ağ kuramını güçlü bir biçimde uygulamıştır. Bir ağ, bir bireysel ya da kolektif aktörler –bireyler, aileler, şirketler ve ulus-devletler bütünü olarak ve onları birleştiren ilişkiler anlamında tanımlanır (Faist, 2003, 82–83). Ayrıca, bu kurama göre ülkeler arası eşitsizlikler, göç edilen ülkelerin göçmen kabulü ile birlikte kişilerin kalış ve gidiş alternatifleri, uyum şekilleri ve buna benzer durumlar ile başa çıkma amacıyla çeşitli politikalar geliştirdiğini ifade etmektedir.

2.1.7 İlişkiler Ağı Kuramı

İlişkiler ağı kuramının temelini; göçmenlerin göç ettikleri ülkede kurdukları, aynı zamanda göç alan ülke ile göç veren ülke arasında da kurdukları sosyal ağların varlığı ve bu ağların, süregiden karşılıklı göçler üzerine olan etkisi oluşturmaktadır. Bu teoriye göre göçmenler arasındaki ilişki ağı göçmenlerin yeni yerleştikleri ülkelerde eski göçmenler, yeni göçmenler ve göçmen olmayan kişiler arasında kurdukları ortak köken, soy ve dostluğa dayanan bağlantılar sayesinde oluşmaktadır. Abadan-Unat

(2002, s.18) bu ağları daha genel bir bakışla şöyle tanımlamaktadır: “Göçmen ilişkiler ağı, geldikleri ülke ile yeni yerleştikleri ülkelerde eski göçmenler, yeni göçmenler ve göçmen olmayan kişiler arasında ortak köken, soydaşlık ve dostluk bağlarından oluşan kişiler arası bağlantılardır” (Abadan-Unat, 2002, s. 18). Wilpert’e göre ağ teorisi ve göçmen ağı şu şekilde çalışmaktadır. “Öncü göçmenler öncelikle göç veren ve alan toplumları birbirine bağlayan bir altyapı oluştururlar ve bu bağlantı göç veren toplumdaki diğer bireylere göçme olanağı sağlar. Yeni göç dalgaları, kurulmuş bu ağı harekete geçirir ve sonradan göç edenler ilk gelenlerin tecrübelerinden yararlanırlar. Zamanla göç kendi kendini devam ettiren bir hâl alır” (Aktaran Yalçın, 2004, s.50). Kurama genel çerçeveden bakıldığında, göçmen ağlarının ekonomik, sosyal, psikolojik, kültürel bağlamda olumlu ve olumsuz olmak üzere pek çok etkisi olduğu açıktır. Ortaya konmaya çalışılan perspektif çerçevesinde, göçmen ağlarının altı önemli işlevi vardır. Bunlar:

“1. Göçmenleri, göçün verdiği rahatsızlıktan ve masraflardan önemli ölçüde rahatlatırlar.

2. Göçmeleri, göçmenleri içine girdikleri toplumdaki yalıtırlar ve onların kendi yurtlarıyla ilişkilerinin devamını sağlarlar.

3. Göçün başlangıcını ve hedef yerini etkileyerek önemli ölçüde kimlerin göçeceğini belirlerler.

4. Göçmenlerin gittikleri yerlerde uyumları için kolaylık sağlarlar.

5. Kendi anayurtlarındaki potansiyel göçmenler ve ağa yeni katılanlar için yabancı toplumdaki fırsatlar ve resmi yapılanmalar hakkında haber kanalları gibi hizmet verirler.

6. Göçün hızını ve büyüklüğünü önemli oranda belirlerler” (Gurak ve Cases aktaran Yalçın, 2004, 51–52).

İlişkiler ağı kuramı, göçmen üzerinden göçü anlamaya çalışarak diğer göç kuram ve modellerinden farklı bir bakış açısı ortaya koymaktadır. Bu farklılığın en temel sebebi, diğer kuram ve modellerde göç içerisinde çok dikkat edilmeyen göçmeni yani bireyi ön plana çıkarmış, yapısal nedenlerin yanında bireysel nedenlere de dikkati çekmiştir.

2.2 TÜRKİYE'DEKİ SURIYELİLERİN HUKUKİ DURUMU

Türkiye, 2018 yılı Eylül ayı itibariyle sayıları 3.5 milyonu aşan Suriyeliler başta olmak üzere Afganistan, İran, Irak ve Somali gibi ülkelerden gelen 370 binden fazla göçmen ile birlikte dünyadaki en büyük göçmen nüfusuna sahip ülke konumundadır (<https://data2.unhcr.org/>, 20.09.2018). Türkiye'nin ardından 1 milyon civarında mülteci ağırlayan Lübnan gelmektedir. Türkiye, Mart 2011'de Suriye'de ortaya çıkan çatışma ortamından kaçan Suriyelileri, uluslararası hukuka ve insan hakları evrensel ilkelerine uygun bir biçimde ülkeye kabul etmiştir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi 13. maddesine göre; *“Herkesin bir devletin toprakları üzerinde serbestçe dolaşma ve oturma”*, *“kendi ülkesi de dâhil olmak üzere, herhangi bir ülkeden ayrılma ve ülkesine yeniden dönme”* hakkı vardır. Ayrıca 14. maddede *“Herkesin zulüm altında başka ülkelere sığınma ve sığınma olanaklarından yararlanma”* hakkı korunurken *“Gerçekten siyasal nitelik taşımayan suçlardan veya Birleşmiş Milletlerin amaç ve ülkelerine aykırı eylemlerden doğan kovuşturma durumunda bu haktan yararlanılamaz”* denilerek mülteci statüsünün kazanılamayacağı durumlarda ifade edilmiştir. Suriye'den göç edenlerin sığınmacı, mülteci ya da göçmen olup olmadığı ile ilgili bir tanımlama karmaşası yaşanmaktadır. Kimi zaman sığınmacı olarak nitelendirilen bu göçmenler, medya, sivil toplum kuruluşları ve birçok kurum kuruluş tarafından mülteci olarak adlandırılmaktadır. Bu anlam karmaşasından kurtulmak adına mülteci ve sığınmacı kavramlarının açıklanması gerektiği düşünülmektedir. Bu çerçevede Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Tarihli Birleşmiş Milletler Cenevre Sözleşmesi'nde mülteci;

(refugee)“ Irkı, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti ve siyasi görüşleri yüzünden haklı bir zulüm korkusu nedeniyle vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve söz konusu korku yüzünden, ilgili ülkenin korumasından yararlanmak istemeyen kişi” olarak tanımlanmaktadır (IOM, 2009, s. 43) .

Türkiye, 1951 tarihli “Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi”ni, 29 Ağustos 1961 tarihli ve 359 sayılı Kanun ile kabul etmiştir. Sözleşmede yer alan *“1 Ocak 1951'den evvel cereyan eden hâdiseler”* ibaresinin, *“1 Ocak 1951'den önce*

Avrupa'da cereyan eden hâdiseler” şeklinde kabul edileceği söz konusu kanun ile yayımlanan bildirgede bildirilmiştir (5 Eylül 1961 tarihli Resmi Gazete). Bu değişikliğin kanun haline getirilmesi ile beraber Türkiye, bulunduğu coğrafyada meydana gelecek göç hareketlerini öngörmüş, kimlere mülteci statüsü verilmesi gerektiği konusunda coğrafi bir kısıtlama getirerek yalnızca Avrupa’dan Türkiye’ye gelerek sığınma talebinde bulunan yabancıları sözleşme kapsamında mülteci olarak kabul edeceğini belirtmiştir. Türkiye’nin Protokol’ü onaylaması, 1 Temmuz 1968 tarih ve 6/10266 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla kararlaştırılmıştır. Bakanlar Kurulu kararı 5 Ağustos 1968 tarih ve 12968 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanmıştır. Ayrıca, 25 Eylül 1968 tarih ve 6/10733 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla, Protokol’ün Türkiye bakımından 31 Temmuz 1968 tarihinden itibaren geçerli olmasına karar verilmiştir. Türkiye Protokol’ü onaylarken, Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme ’ye konulan coğrafi sınırlamanın geçerli olmaya devam edeceğini beyan etmiştir (5 Ağustos 1968 tarihli resmi gazete). Türkiye’ye göç eden Suriyelilerin statüsü bu coğrafi çekinceye dolayı sığınmacı ve mülteci tanımı dışında, Geçici Koruma altındakiler şeklinde tanımlanmaktadır.

Sığınmacı ve mülteci kavramları da birbiriyle karıştırılan kavramlardır. IOM’a göre (2009, s. 49) sığınmacı kavramı şöyle ifade edilmektedir;

“İlgili ulusal ya da uluslararası belgeler çerçevesinde bir ülkeye mülteci olarak kabul edilmek isteyen ve mültecilik statüsüne ilişkin yaptıkları başvurunun sonucunu bekleyen kişilere denir. Olumsuz bir karar çıkması sonucunda bu kişiler ülkeyi terk etmek zorundadırlar ve eğer kendilerine insani ya da diğer gerekçeler nedeniyle ülkede kalma izni verilmemişse bu kişiler ülkede düzensiz bir durumda bulunan herhangi bir yabancı gibi sınır dışı edilebilirler.”

Yürürlükten kaldırılan 1994 tarihli “Türkiye’ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye’den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik’te” sığınmacı:

“İrki, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için

vatandaşı olduğu ilke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyrđu yoksa ve önceden ikamet ettiği ilke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancıyı’’ ifade eder.

Uluslararası mülteci hukukunda sığınmacı statüsü geçici bir durumu ifade etmekte olup, başvuru şartlarının oluşması durumunda mülteci statüsüne dönüşmekte ve başvuran kişi bu süreç boyunca korumadan yararlanmaktadır (Uzun 2015, s. 111). Türkiye iç savaştan kaçan Suriyelilere “açık kapı politikası” uygulayarak tümünün yurda girişine izin vermiştir. Açık kapı politikası uygulanırken, Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi'nde öngörülen geri göndermeme ilkesi de geçerli olmuştur. Bu kurala göre: “Hiçbir taraf devlet, bir kişinin ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşü yüzünden hayatı ve özgürlüğünün tehlikeye gireceği toprakların sınırlarına söz konusu kişiyi hiçbir şekilde sınır dışı etmeyecek veya geri göndermeyecektir ('refouler')”. Türkiye “geri göndermeme” ilkesi çerçevesinde “Geçici Koruma” da sağlamıştır. Geçici Koruma Yönetmeliği “Geçici Korumayı” ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen ve uluslararası koruma talebi bireysel olarak değerlendirmeye alınamayan yabancılara sağlanan koruma olarak tanımlamaktadır.

Geçici Koruma Yönetmeliğinin geçici 1. maddesine göre,

“Nisan 2011'den itibaren Suriye'den ayrılarak Türkiye'ye gelen Suriye vatandaşları ile vatansız kişiler ve mülteciler geçici koruma kapsamındadır.”, “28.4.2011 tarihinden itibaren Suriye Arap Cumhuriyeti'nde meydana gelen olaylar sebebiyle geçici koruma amacıyla Suriye Arap Cumhuriyeti'nden kitlesel veya bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşları ile vatansızlar ve mülteciler, uluslararası koruma başvurusunda bulunmuş olsalar dahi geçici koruma altına alınırlar. Geçici korumanın uygulandığı süre içinde, bireysel uluslararası koruma başvuruları işleme konulmaz.”

Hükmün devamında,

“Birinci fıkrada belirtilen yabancılardan 28.04.2011 tarihinden önce uluslararası koruma başvurusunda bulunanlar, talepleri hâlinde geçici koruma altına alınırlar.”

ifadesine yer verilmiştir. Bu şekilde uluslararası koruma talebinde bulunanlarında geçici koruma hakkından faydalanması öngörülmüştür. Uygulamada Suriye’den göç edenlerin mülteci ya da sığınmacı statüsünde olup olmadıkları ile ilgili bir anlam karmaşası yaşanmıştır. Göç eden Suriyeliler önce “misafir” şeklinde tanımlanmıştır, ancak 252 kişi ile başlayan göç dalgası kısa bir süre içinde milyonları bulunca Türkiye, başlangıçtaki tutumundan vazgeçerek Suriyelilere geçici koruma sağlama yolunu izlemiştir. Buna bağlı olarak Türkiye’ye sığınan Suriyelilere ilişkin iş ve işlemleri yürütmek üzere İçişleri Bakanlığınca hazırlanan, “Türkiye’ye Toplu Sığınma Amacıyla Gelen Suriye Arap Cumhuriyeti Vatandaşlarının ve Suriye Arap Cumhuriyetinde İkamet Eden Vatansız Kişilerin Kabulüne ve Barındırılmasına İlişkin Yönerge” 30.03.2012’de kabul edilerek yürürlüğe konulmuştur (<http://www.goc.gov.tr/>, 20.09.2018). Kampların içinde ya da dışında ikamet eden Suriyelilere uygulanabilir haklar Geçici Koruma Yönetmeliğinde de belirtilmiştir. Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancılara sağlanacak hizmetler, 26. ve 32. Maddeler arasında düzenlenmiştir. Buna göre; 27. maddede sağlık hizmetlerine, 28. maddede eğitim hizmetlerine, 29. maddede iş piyasasına erişim, 30. maddede sosyal yardım ve hizmetlere, 31. maddede tercümanlık hizmetlerine yer verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünü oluşturan kavramsal çerçeve başlığı altında, göç ve göç teorileri, Türkiye’deki Suriyelilerin hukuki durumu ve göç ve göçmen ile ilişkili olan mülteci, sığınmacı, geçici koruma gibi kavramlar anlatılmıştır. Çalışmanın 3. bölümünü oluşturan veri ve yöntem başlığı altında ise, yapılan araştırmanın yöntemi, varsayımları ve sınırlılıkları, modeli ve hipotezleri, araştırmanın evreni ve örneklemini, veri toplama teknikleri hakkında bilgiler verilecektir.

3. ARAŞTIRMA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Çalışmanın bu bölümünde, yapılan araştırmanın yöntemi, araştırmanın varsayımları ve sınırlılıkları, modeli ve hipotezleri, araştırmanın evreni ve örnekleme, veri toplama teknikleri, verilerin değerlendirilmesi, araştırmada karşılaşılan güçlükler değerlendirilecektir. Araştırmanın konusunu Türkiye’de yaşayan Suriyeli göçmenlerin beslenme, barınma, iş bulma ve istihdam, sağlık, ikamet tezkeresi, eğitim gibi konularda karşılaştığı güçlükler ve entegrasyona yönelik bir takım sorular oluşturmaktadır. Çalışmada araştırma verilerini toplama yöntemi olarak ankete başvurulmuştur. Araştırma verilerinin analizi için de SPSS istatistiksel analiz programından faydalanılmıştır.

3.1 ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI VE SINIRLILIKLARI

Yapılan araştırmada oluşturulan anket sorularının Türkiye’ye göç etmiş Suriyelilerin sorunlarının incelenmesinde yeterli olduğu, anket sorularına cevap veren katılımcıların sorulara doğru ve samimi bir şekilde cevap verdiği ve araştırma yapılan insan grubunun geneli yansıttığı, araştırmada kullanılan anket sorularının çalışmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır. Araştırma kapsamında 2018 yılında Batman il merkezinde yaşayan Suriyeliler ile anket yapılmıştır. Çalışma kapsamında elde edilmiş veriler yaşanan sorunların tespiti için kullanılan anket soruları, araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

3.2 ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE HİPOTEZLERİ

2011 yılında Suriye’de başlayan iç krizin savaşa evrilmesiyle birlikte Suriye’den Türkiye’ye göç akınının başlaması, çeşitli siyasal, kültürel, ekonomik, toplumsal problemlerin başlangıcı olmuştur. Türkiye’ye göç ederek geçici koruma kapsamına alınan Suriyelilerin, ülkemizde ikamet tezkeresi, iş bulma ve istihdam, beslenme, barınma, sağlık ve eğitim konularında yaşadıkları sorunlar araştırma problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın hipotezleri aşağıda verilmiştir.

H1a: Batman’da yaşayan Suriyeli göçmenler yasal statü kazanma konusunda problemlerle karşılaşmaktadırlar.

H1b: Batman’da yaşayan Suriyeli göçmenler barınma, beslenme, sağlık ve eğitim gibi konularda problemlerle karşılaşmaktadırlar.

H1c: Batman’da yaşayan Suriyeli göçmenlerin iş piyasalarına erişimi kısıtlı olup, bu konuda problemlerle karşılaşmaktadırlar.

H1d: Batman’da yaşayan Suriyeli göçmenler dil eğitimi, Türkçe öğrenme ve konuşma konusunda problemlerle karşılaşmaktadırlar.

3.3 ARAŞTIRMANIN EVRENİ

Araştırmanın evreninin 2011 yılında başlayan iç savaş sonucu ülkesini terk edip, yasal veya yasal olmayan yollardan ülkemize giriş yapmış Suriyeli göçmenler oluşturmaktadır.

3.4 ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın örneklemini Batman il merkezindeki Suriyeliler oluşturmaktadır. Örneklem, evrende bulunan Suriyeliler basit tesadüfi yöntemle seçilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 301 Suriyeli dâhil edilmiştir.

3.5 ARAŞTIRMADA VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Birinci bölüm, kişisel bilgiler başlığıyla ankete katılanların demografik bilgilerinin alındığı bölümdür. Bu bölümde ankete katılanların cinsiyet, yaş, meslek, medeni durum, çalışma durumu ve gelir gibi bilgileri alınacaktır. Anketin ikinci bölümünde ise Suriyeli göçmenlerin yaşadığı sorunları ölçmeye ve Türkiye’de yaşadıkları süre boyunca ekonomik, kültürel, toplumsal uyumun ne derecede olduğunu anlamaya yönelik sorular sorulmuştur. Araştırmada verilerin toplanmasına yönelik Suriyelilerin yaşadığı evler, mahalleler, sağlık ve eğitim hizmeti aldığı merkezler, iş yerleri fotoğraflanmış olup, fotoğraflar araştırmacı tarafından çekilmiştir.

3.6 ARAŞTIRMADA VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Verilerin analizi kapsamında öncelikli olarak katılımcıların demografik bilgilere göre dağılımları verilmiş ve daha sonra sığınmacıların Türkiye’de yaşadığı sorunlar seçilen başlıklar altında ayrıntılı incelenmiştir. Çalışmada göçmenlerin barınma, beslenme, eğitim, iş bulma ve çalışma, sağlık, dil ve ikamet tezkeresi ile ilgili sorun yaşama durumları incelenmiştir. Türkiye’deki hangi siyaset adamlarını, yazarları, sporcuları tanıdıkları, Türk dizilerini, spor müsabakalarını izleme durumları gibi sorular sorularak toplumsal uyumun ne derece gerçekleştiği, demografik değişkenlerine göre değişimi incelenmiş ve bu durumlar arasında istatistiksel olarak ilişki olma durumu ki kare ilişki (bağımsızlık) testi ile analiz edilmiştir.

3.7 ARAŞTIRMADA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Araştırmanın örneklemini Batman il merkezinde geçici koruma kapsamı altında yaşayan Suriyeli göçmenler oluşturmaktadır. Araştırma konusu olan insanların zor koşullar altında ülkesini terk etmiş olması, büyük kısmının Türkçeyi tam olarak öğrenememiş olması, kadın-erkek ilişkilerindeki duvarların toplumumuza göre daha somut bir şekilde hissedilmesi anketin gerçekleşmesinde zorluk yaşanmasına sebep olmuştur. Bunların yanında anketi gerçekleştirirken göçmen eğitim ve göçmen sağlığı merkezlerini bir katılımcı havuzu olarak kullanmak, Kürtçe, Türkçe, Arapça bilen, kendileri de Suriyeli göçmen olan öğrencilerin yardımları anket çalışmasının daha rahat bir şekilde gerçekleştirilmesine katkı sağlamıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünü oluşturan veri ve yöntem başlığı altında, yapılan araştırmanın yöntemi, varsayımları ve sınırlılıkları, modeli ve hipotezleri, araştırmanın evreni ve örneklemini, veri toplama teknikleri hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmanın dördüncü bölümünü oluşturan bulgular başlığı altında, Batman’da yaşayan Suriyeli göçmenlerin mevcut durumları ve yaşadıkları sorunlar incelenecektir.

4. BATMAN'DA YAŞAYAN SURIYELİ GÖÇMENLERİN MEVCUT DURUMLARI VE SORUNLARI

Bu çalışma Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan Batman ilinde yapılmıştır. Batman, 16 Mayıs 1990 tarih ve 3647 sayılı kanunla Türkiye'nin 72. ili olmuştur. Batman ili, 41 derece 10 dakika ve 41 derece 40 dakika doğu boylamları ile 38 derece 40 dakika ve 37 derece 50 dakika kuzey enlemleri arasında yer alıp, 550 m rakımlıdır. Batman ilinin Kuzeyinde Muş, batısında Diyarbakır, doğusunda Bitlis ve Siirt, güneyinde ise Mardin illeri komşu olarak bulunmaktadır. (<http://www.batman.gov.tr/>, 21.09.2018)

Tablo 4.1: Batmanın haritadaki konumu

Kaynak: <https://www.google.com/maps/>, 21.09.2018

Batman ili 1'i Merkez olmak üzere 6 ilçe, 126 mahalle, 288 köye sahiptir. 2017 yılı nüfus sayımına göre nüfusunun 293.843'ü erkek, 291.409'u kadın olup, toplam nüfusu 585.252 kişidir (<http://tuik.gov.tr/>, 15.09.2018) Çok sayıda göçmene ev sahipliği yapan Batman, Kürt, Türk ve Arapların birlikte yaşadığı bir şehir olarak bilinmektedir. Şehrin konumunun Diyarbakır, Siirt, Mardin, Muş gibi şehirlerin tam ortasında olması, demir yolu, hava yolu ve kara yolu ulaşım ağının gelişmiş olması, tren garı, havalimanı, belediye, valilik, çarşı gibi merkezlerin birbirine yakınlığı, Batman'ın hareketli ve göç alan bir şehir olmasına sebep olmaktadır. Unesco Dünya Mirası listesinde yer alan antik ilçe Hasankeyf ve Malabadi köprüsü Batman iline bağlı, yakın tarihi ve turistik yerler arasında yer almakta, şehir büyük bir kültüre ve tarihe ev sahipliği yapması sebebiyle

yerlilerin ve yabancıların ilgi odağı olmaktadır. Batman'ın merkezinde bulunan Batman Tren Garı (Fotoğraf.1), Batman Şehirlerarası Otobüs Terminali (Fotoğraf.2), Batman'a göç edenlerin ilk ayak bastığı merkezler olmaktadır.

Fotoğraf 4.1: Batman tren garı

Kaynak: <http://www.batmansonsoz.net/>, 21.09.2018

Fotoğraf 4.2: Batman otobüs terminali

Kaynak: <https://www.neredennereye.com/otogar/>, 21.09.2018

Fotoğraf 4.3: Batman şehir merkezi - Diyarbakır caddesi

Kaynak: <https://www.hangikamp.com/konum/>, 21.09.2018

Fotoğraf 4.4: Batman şehir merkezinin havadan görünümü

Kaynak: <https://www.hangikamp.com/konum/> 21.09.2018

Sosyo ekonomik durumu yetersiz olan, Suriyeli göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı Batman'da Suriyeli işyeri sahipleri tarafından işletilen pastaneler, Suriyeli göçmenlerin ekonomik durumunu yansıtmaktadır. Bu pastaneler, Suriyeli göçmenlerin ekonomik durumunu yansıtmaktadır. Bu pastaneler, Suriyeli göçmenlerin ekonomik durumunu yansıtmaktadır. Bu pastaneler, Suriyeli göçmenlerin ekonomik durumunu yansıtmaktadır.

Fotoğraf 4.5: Batman'da Suriyelilerin işlettiği bir pastane

Fotoğraf araştırmacı tarafından Kismet mahallesinde çekilmiştir. (31.12.2018)

Fotoğraf 4.6: Batman'da Suriyelilerin işlettiği bir kuaför

Fotoğraf araştırmacı tarafından Kismet mahallesinde çekilmiştir. (31.12.2018)

Fotoğraf 4.7: Batman'da Suriyelilerin işlettiği tatlıcı ve ekmek fırını

Fotoğraflar araştırmacı tarafından Kismet mahallesinde çekilmiştir. (31.12.2018)

Fotoğraf 4.8: Batman'da Suriyelilerin yaşadığı sokaklar

Fotoğraf araştırmacı tarafından Kismet mahallesinde çekilmiştir. (31.12.2018)

Fotoğraf 4.9: Batman'da Suriyelilerin yaşadığı sokaklar

Fotoğraf araştırmacı tarafından şirinevler mahallesinde çekilmiştir. (31.12.2018)

Fotoğraf 4.10: Suriyeli göçmenlerin eğitim gördüğü Batman göçmen eğitim merkezi

Fotoğraf araştırmacı tarafından Batman Eğitim Merkezi'nde çekilmiştir. (10.08.2018)

Fotoğraf 4.11: Batman'da göçmen eğitim merkezi

Fotoğraf araştırmacı tarafından Batman Eğitim Merkezi'nde çekilmiştir. (10.08.2018)

Fotoğraf 4.12: Batman'da göçmen sağlığı merkezi ve kadın sağlığı danışma merkezi

Fotoğraf araştırmacı tarafından Göçmen Sağlığı Merkezi'nde çekilmiştir. (15.08.2018)

2017 verilerine göre 585.252 nüfusa sahip olan Batman ilinde (<http://tuik.gov.tr/>, 15.09.2018) kayıtlı 21.457 Suriyeli göçmen bulunmaktadır (<http://www.batmansoz.net/>, 26.09.2018). Bu göçmenlerin büyük çoğunluğu Batman Şehir merkezinde de yaşamaktadır. Batman ilinde yapılan bu çalışma, Suriyeli göçmenlere uygulanmış ve akabinde değerlendirmeleri yapılmıştır. Suriyelilerin yaşadığı evler, mahalleler, sağlık ve eğitim hizmeti aldığı merkezler, iş yerleri

fotoğraflanmış olup, fotoğraflar araştırmacı tarafından çekilmiştir. Çalışmada eğitim, sağlık, iş bulma ve istihdam, ikamet tezkeresi gibi konular dışında Suriye’den göç eden insanların ülkemizdeki sosyo ekonomik, siyasi, kültürel, toplumsal uyum ve geri dönüş konusunda ne durumda oldukları da ölçülmeye çalışılmıştır.

4.1 DEMOGRAFİK BİLGİLER

Araştırmada katılımcıların cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, çalışma durumu, geliri gibi konularda sorularak demografik bilgileri elde edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 4.2: Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler

KATILIMCILARA İLİŞKİN DEMOGRAFİK BİLGİLER		N	%
Cinsiyet	Kadın	175	58,1
	Erkek	126	41,9
Medeni Durum	Bekâr	94	31,2
	Evli	190	63,1
	Boşanmış	4	1,3
	Dul	13	4,3
Eğitim Durumu	Okuryazar değil	32	10,6
	İlkokul	37	12,3
	Ortaokul	73	24,3
	Lise	78	25,9
	Üniversite	74	24,6
	Yüksek lisans-Doktora	7	2,3
Nerede ikamet ediyorsunuz?	Kiralık ev	282	93,7
	Kendi evim	10	3,3
	Başka aileyle	6	2
Çalışma durumu	Çalışıyorum	170	56,5
	Çalışmıyorum	117	38,9
	İş arıyorum	14	4,7
Ne iş yapıyorsunuz?	Serbest	93	30,9
	Esnaf yanı	19	6,3
	İnşaat	19	6,3
	Oto sanayi-OSB	6	2
	Diğer	99	78,4
Aylık gelir	0-500	41	13,6
	501-1000	80	26,6
	1001-1500	92	28,2
	1501-2000	8	2,7
	2001+	2	0,7

Ankete cevap veren katılımcılardan, kadınların oranı % 58,1 iken, erkeklerin oranı % 41,9'dur. Bu oran, göç eden 5 kişiden 3'ünün kadın, 2'sinin erkek olduğunu göstermektedir. Göç edenlerin büyük kısmının kadınlar olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılardan bekâr olanların oranı %31,2 iken, evlilerin oranı %63'1; boşanmışların 1,3; eşi ölmüş, dul olanların oranı ise 4,3'tür. Evli olanların, bekârlara oranla daha fazla göç ettiği, eşi ve çocukları için daha güvenli bir yaşam alanı bulmak için Suriye'yi terk ettikleri düşünülmektedir. Ankete cevap veren katılımcılardan okur-yazar olmayanların oranı %10,6 iken; ilkokul mezunlarının oranı %12,3; ortaokul mezunlarının oranı %24,3; lise mezunlarının oranı %25,9; üniversite mezunlarının oranı %24,6; yüksek lisans ve doktora mezunlarının oranı 2,3'tür. Göçmenlerden yaklaşık 4 kişiden 3'ü lise ve daha aşağısında bir eğitim seviyesine sahiptir. Bu durum düşük eğitim seviyesine sahip insanların Batman'a göç ettiğini göstermektedir. Ankete cevap veren katılımcılardan kiralık evde oturanların oranı %93,7 iken kendi evim diyenlerin oranı %3,3; başka aileyle birlikte kalanların oranı %2,0 ve cevap vermeyenlerin oranı ise %1,0'dir. Batman'a göç edenlerden neredeyse tamamına yakını kiralık evlerde oturmaktadır. Bu da ekonomik olarak yetersiz gelire sahip olduklarının bir göstergesi olarak düşünülebilir. Ankete cevap veren katılımcılardan, çalışıyorum diyenlerin oranı %56,5 iken çalışmıyorum diyenlerin oranı %38,9; iş arıyorum diyenlerin oranı %4,7'dir. Katılımcıların yaklaşık olarak yarısına yakını çalışırken, kalan yarısı işsiz olup, iş aramakta ve işsizlikle mücadele etmek durumunda kalmaktadır.

Ankete cevap veren katılımcılardan işini serbest meslek olarak ifade edenlerin oranı %30,9 iken esnaf yanı diyenlerin oranı %6,3; inşaat %6,3; oto sanayi-organize sanayi diyenlerin oranı %2,0; diğer olarak tanımlayanların oranı %32,9; Cevapsızların oranı ise %21,6'dır. Ankete cevap veren katılımcılardan aylık geliri 500 lira ve altında olanların oranı %13,6 iken 501-1000 lira arasındakilerin %26,6; 1001-1500 lira arasındakilerin %30,6; 1501-2000 lira arasındakilerin %2,7; 2001 liradan fazla kazananların oranı %0,7 ve cevapsızların oranı %25,9'dur. Katılımcıların % 75' e yakını 2000 liranın altında bir gelire sahip olduğunu belirtmiştir. Bu oran göçmenlerin düşük gelir seviyesine sahip olduklarını göstermektedir. İlerleyen bölümlerde yukarıda değinilen konular ile ilgili daha ayrıntılı açıklamalar yapılacaktır.

Tablo 4.3: Katılımcıların yaş durumları

	YAŞ	N	%
Değer	20 yaş altı	46	15,3
	20-29 yaş	109	36,2
	30-39 yaş	72	23,9
	40-59	68	22,6
	59 üstü	6	2,0
	Toplam	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan 20 yaş altında olanların oranı % 15,3 iken, 20-29 yaş arasında olanların oranı % 36,2; 30-39 yaş arasında olanların oranı,%23'9; 40-59 yaş arasında olanların oranı % 22'6; 59 yaş üstünde olanların oranı ise % 2'dir. Çalışmada ülkelerini terk edip Türkiye'ye göç eden kişilerin %51,5'i 30 yaş; %23,9'u 40 yaş altındadır. Bu durum ankete cevap verenlerin %75,4'ünün genç nüfustan oluştuğunu kanıtlamaktadır. 40 yaş altı bu grup ailelerinin geri kalanını Suriye'de bırakıp kaçmak zorunda kalmışlardır. Kısa vadede ikamet izni, çalışma hakkı, vatandaşlık gibi haklardan faydalanıp, ailelerini yanlarına getirme düşüncesiyle hareket etmektedirler.

Tablo 4.4: Katılımcıların Türkiye'ye göç etmeden önce yaşadıkları şehir

	ŞEHİR	N	%
Değer	Halep	27	9,0
	İdlip	5	1,7
	Rakka	2	,7
	Lazkiye	2	,7
	Hama	10	3,3
	Şam	40	13,3
	Haseki	210	69,8
	Diğer	4	1,3
	Total	300	99,7

Ankete cevap veren katılımcılardan Halep'ten göç edenlerin oranı %9,0 iken İdlip' ten %1,7;Rakka'dan %0,7;Lazkiye'den %0,7;Hama'dan %3,3; Şam'dan %13,3; Haseki-Kamişlo'dan göç edenlerin oranı %71,1'dir. Çalışmada Haseki- Kamişlo'dan göç

edenlerin oranı %71,1'dir. Göç edenlerin büyük çoğunluğunun geldiği yer olan Kamışlo Mardin ili Nusaybin ilçesi sınırında olup 1926 yılında Toros Demiryolu çalışmaları sırasında Nusaybin'den ayrılarak kurulmuştur. Bunun yanında Kamışlo 'da yaşayanların büyük çoğunluğunun Kürt ve Süryanilerden oluşması, ana dillerinin Kürtçe olması, geldikleri yerde akrabalarının olması yerli halkla daha rahat anlaşabilmelerine sebep olacağından Batman ili tercih edilmiştir.

4.2 ÇALIŞMA HAYATI

Araştırmada katılımcıların göç etmeden önceki meslekleri, Suriye'deki gelirleri, şimdiki ikamet şekilleri, Türkiye'deki gelirleri, çalışma durumları gibi konularda sorular sorularak çalışma hayatlarına ilişkin bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 4.5: Katılımcıların göç etmeden önceki meslekleri

MESLEK		N	%
Değer	Memur	29	9,6
	İşçi	40	13,3
	Esnaf	15	5,0
	Serbest Meslek	17	5,6
	Çiftçi	4	1,3
	Ev Hanımı	70	23,3
	İşsiz	21	7,0
	Diğer	105	34,9
	Toplam	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan memur olanların oranı %9,6 iken işçi olanların oranı %13,3; esnaf olanların %5,0; çiftçi olanların %1,3; ev hanımı olanların %23,3; işsiz olanların %7,0; serbest meslek ve diğer olarak tanımlayanların oranı 40,5'tir. Göç etmeden önceki mesleklerini sorduğumuz katılımcıların %40,5'i serbest meslek ve diğer cevabını vererek devlet kurumları ile özel şirketlerde çalışmayan kesimin daha fazla olduğu görülmektedir. Ankete cevap veren katılımcılardan kadın sayısının fazlalığı ev hanımı olanların oranının yüksek olmasına sebep olmuştur.

Tablo 4.6: Katılımcıların göç etmeden önce Suriye lirası cinsinden aylık gelirleri

SURIYE LİRASI CİNSİNDEN AYLIK GELİR		N	%
Değer	7 bin -10 bin	34	11,3
	10001-15000	20	6,6
	15001-20000	60	19,9
	20001-25000	18	6,0
	25001 üstü	28	9,3
	Çalışmıyordum	141	46,8

Ankete cevap veren katılımcılardan aylık geliri Suriye lirası olarak 7-10 bin lira arasında olanların oranı %11,3 iken; 10001-15000 Lira arası olanların %6,6; 15001-20000 arası olanların %19,9; 20000-25000 arası olanların %6,0; 25000 üstü olanların %9,3 ve çalışmıyorum diyenlerin oranı ise %46,8'dir. "1 Suriye lirası 31 Ocak 2011'de 0,0341 Türk lirasına denk gelmektedir" (<http://suriye-poundu.tlkur.com/>, 10.09.2018) . Herhangi bir geliri olmayanların %50 ye yakın olduğu, 25000 Suriye lirasının üstünde (852,5 TL) gelire sahip olanların oranının düşük olması insanların gelir seviyesinin çok düşük olduğunun göstergesidir. 25000 Suriye lirasının altında gelire sahip olanlar grubun %44,8'ini oluştururken, araştırma yaptığımız bölgeye göç edenlerin ekonomik olarak düşük gelir grubundakilerden oluştuğu söylenebilir.

Tablo 4.7: Katılımcıların Türkiye'de ikamet etme durumları

İKAMET SÜRESİ		N	%
Değer	0-1	16	5,3
	2	18	6,0
	3	37	12,3
	4	59	19,6
	5	91	30,2
	6	55	18,3
	7	25	8,3
	Toplam	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan 1 yıldır Türkiye'de olanların oranı %5,3 iken 2 yıldır olanların oranı %6,0; 3 yıldır olanların oranı %12,3;4 yıldır olanların oranı %19,6;

5 yıldır olanların oranı%30,2; 6 yıldır olanların oranı %18,3; 7 yıl ve daha fazla olanların oranı ise %8,3'tür. Ankete cevap veren katılımcılardan 5 yıl ve daha fazla süredir Türkiye'de yaşayanların oranı %56,8'dir. Bu oran katılımcılardan yarısından fazlasının 5 yıldan fazla süredir Türkiye'de yaşadıklarını göstermektedir.

Tablo 4.8: Katılımcılardan aynı evde oturma durumları

AYNI EVİ PAYLAŞANLARIN SAYISI		N	%
Değer	1-3	86	28,6
	4-6	150	49,8
	7-10	59	19,6
	10+	4	1,3
	Total	299	99,3

Ankete cevap veren katılımcılardan aynı evde 1-3 kişi arasında yaşayanların oranı %28,6 iken 4-6 kişi ile yaşayanların oranı %49,8; 7-10 kişi ile yaşayanların oranı %19,6; 10 kişiden fazla insanla yaşayanların oranı ise %1,3'tür. 3'ten fazla insanla aynı evde yaşayanların oranı %72,5'tir. Bu oran Suriyeli göçmenlerin çok kalabalık bir şekilde yaşadıklarını bir kısmının da iki aile ile ya da evli olmalarına rağmen anne babaları ile aynı evi paylaşmak zorunda kaldıkları gibi ihtimalleri düşündürmektedir.

Tablo 4.9: Katılımcıların geçim şekli

GEÇİM ŞEKLİ		N	%
Değer	Çalışarak	237	78,7
	Afad	12	4,0
	Vakıf/dernek	11	3,7
	Halk yardımı	7	2,3
	Birikim	8	2,7
	Diğer	22	7,3
	Total	297	98,7

Ankete cevap veren katılımcılardan geçimini çalışarak sağlayanların oranı %78,7 iken AFAD'dan yardım alıyorum diyenlerin oranı %4,0; vakıf ve derneklerden yardım alıyorum diyenlerin oranı %3,7; halk yardım ediyor diyenlerin oranı %2,3; birikimimle geçiniyorum diyenlerin oranı %2,7;diğer seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %7,3'tür. Çalışmada geçimini çalışarak sağlıyorum diyenlerin oranı %78'7 gibi yüksek bir orandır. Bu rakam göçmenlerin çalışacak iş buldukları ihtimalini akla getirirse de vakıf, dernek ve devletin yardım kuruluşlarından yeterli desteği alamadıkları da tabloya yansımaktadır.

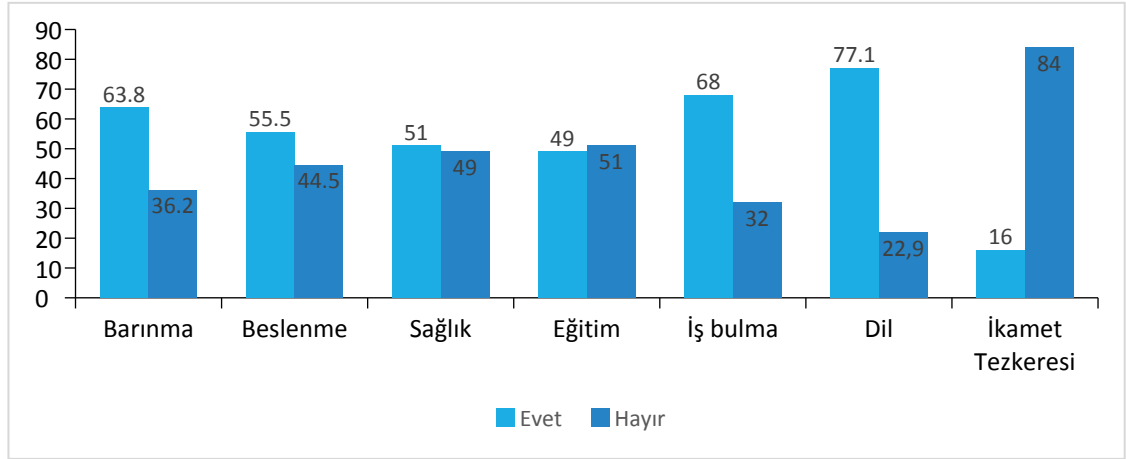
Aşağıdaki tabloda Türkiye'de yaşayan Suriyeli göçmenlerin yaşadıkları sorunlara ilişkin veriler yer almaktadır. Örneklem grubunun verdikleri cevaplar dikkate alındığına dil, iş bulma ve istihdam, barınma, beslenme, eğitim ve sağlık gibi yaşam hakkını ilgilendiren konularda sorun oranlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.10: Katılımcıların sorun yaşama oranları

SORUN YAŞANMA ORANLARI					
Yaşanan Sorunlar	N	Evet	Hayır	Evet %	Hayır %
Barınma	301	192	109	63,8	36,2
Beslenme	301	167	134	55,5	44,5
Sağlık	300	153	147	51,0	49,0
Eğitim	300	147	153	49	51
İş Bulma	300	204	96	68	32
Dil Bilme	301	232	69	77,1	22,9
İkamet Tezkeresi	300	48	252	16	84

Yaşanan sorunlar içerisinde ikamet tezkeresi konusunda en az sorunun yaşandığı belirlenmiştir. Suriye'den göç eden göçmenlerin büyük kısmı Arapça ve Kürtçe konuştukları için, Türkiye'de en fazla sorun yaşadıkları alan dil olmaktadır. Türkçe konuşamadıkları için dil sorununu iş bulma ve istihdam sorunu takip etmektedir. İşsizlikle mücadele etmek zorunda kalan göçmenler doğal olarak barınma ve beslenme ile ilgili de sorunlar yaşamaktadırlar.

Şekil 4.1: Katılımcıların sorun yaşama oranları

Ankete cevap veren katılımcılardan %63,8'i barınma;%55,5'i beslenme;% 51,0'ı sağlık; %49'u eğitim;%68'i iş bulma ve istihdam;%77,1'i dil;%16'sı ikamet tezkeresi ile ilgili sorun yaşadığını belirtmiştir. Ankete cevap veren katılımcılardan %36,2'si barınma;%44,5'i beslenme;%49,0'ı sağlık; %51,0'ı eğitim; %32,0'ı iş bulma ve istihdam; %22,9'u dil ve %84,0'ı ikamet tezkeresi konusunda sorun yaşamadığını belirtmiştir.

4.3 BARINMA DURUMU

Araştırmada katılımcıların barınma konusunda yaşadığı sorunları ölçmek için yaşadıkları barınma ortamları ile ilgili sorular sorularak bilgi elde etmeye çalışılmıştır.

Tablo 4.11: Katılımcıların barınma konusunda sorun yaşama durumları

BARINMA		N	%
Değer	Evet	192	63,8
	Hayır	109	36,2
	Total	301	100,0

Ankete katılım sağlayan 301 kişiden 192'si Barınma ile ilgili sorun yaşıyor iken 109 tanesi sorun yaşamadığını belirtmiştir. Türkiye'de barınma ile ilgili sorun yaşayanların oranı %63,8 gibi yüksek bir seviyede çıkmıştır. İnsanlar yaşadıkları evlerin havasız, kirli, yıkık dökük olduğunu yazın soğutma, kışın ısıtma gibi imkânlardan mahrum kaldıklarını ifade etmişlerdir. Saha çalışmaları sırasında anket yapılan Suriyelilerin

derme çatma barakalarda, garaj olarak kullanılan dükkânlarda, hayvan ahırlarına bitişik, boyasız, sıvasız metruk evlerde yaşadıkları gözlemlenmiştir.

Tablo 4.12: Katılımcıların barınma konusunda yaşadıkları sorunlar

BARINMA SORUNLARI		N	%
Değer	Kalacak yerim yok	3	1,56
	Kaldığım yer havasız	74	38,5
	Kaldığım yer kirli	58	30,2
	Isınma-Soğutma sorunu	77	40,1
	Aydınlatma sorunu var	14	7,2
	Kalabalık	37	19,4
	Yüksek kira ücretleri	101	52,6

Türkiye’de barınma ile ilgili sorun yaşadığını belirten katılımcılardan, yüksek kira ücretlerinin oranı %52,6; ısınma –soğutma sorunu olanların oranı %40,1; kaldığım yer havasız diyenlerinin oranı %38,5; kaldığım yer kirli diyenlerin oranı %30,2,kaldığım yer kalabalık diyenlerin oranı %19,4’tür.

4.4 BESLENME DURUMU

Araştırmada katılımcıların beslenme konusunda yaşadığı sorunları ölçmek için yemek yeme alışkanlıkları ile ilgili sorular sorularak bilgi elde etmeye çalışılmıştır.

Tablo 4.13: Katılımcıların beslenme konusunda sorun yaşama durumları

BESLENME		N	%
Değer	Evet	167	55,5
	Hayır	134	44,5
	Total	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan Türkiye’de beslenme ile ilgili sorunu olanların oranı %55,5 iken sorun yaşamıyorum diyenlerin oranı %44,5’tir. Ankete cevap veren katılımcılardan her gün kahvaltı yapamıyorum diyenlerin oranı %9,58 iken her gün öğle yemeği yiyemiyorum diyenlerin oranı %15,5; her gün akşam yemeği yiyemiyorum diyenlerin oranı %5,38; bebekler için süt mama alamıyorum diyenlerin oranı %18,5; et

Yiyemiyorum diyenlerin oranı %75,4; tatlı veya çerez yiyemiyorum diyenlerin oranı %62,8 ve sorun yaşayıp cevapsız yanıtını verenlerin oranı %79,6'dır.

Tablo 4.14: Katılımcıların beslenme konusunda yaşadığı sorunlar

BESLENME İLE İLGİLİ YAŞANAN SORUNLAR		N	%
Değer	Her gün kahvaltı yapamıyorum	16	9,58
	Her gün öğle yemeği yiyemiyorum	26	15,5
	Her gün akşam yemeği yiyemiyorum	9	5,38
	Bebekler için süt mama alamıyorum	31	18,5
	Et yiyemiyorum	126	75,4
	Tatlı veya çerez yiyemiyorum	105	62,8

Çalışmada göçmenlerin bir kısmının her gün 3 öğün yemek yiyemedikleri, sabah ile öğle öğününü birleştirdikleri, bir kısmının da kahvaltı yapma alışkanlıkları olmadığından sabah öğününü atladıkları gözlemlenmiştir. Bunun durumun yanı sıra bebekleri için süt ve mama temin edemediklerinden dolayı, sağlıklı ve gelişimini tamamlayamayan bir çocuk neslinin oluşmasına yol açma ihtimali bulunmaktadır. Cevap veren katılımcıların büyük kısmının et, tatlı ve çerez gibi fiyatı ve kalorisi yüksek besin kaynaklarını temin etmede sorun yaşadığı da anlaşılmaktadır.

4.5 SAĞLIK DURUMU

Araştırmada katılımcıların sağlık konusunda yaşadığı sorunları ölçmek için konu ile ilişkili sorular sorularak bilgi elde etmeye çalışılmıştır.

Tablo 4.15: Katılımcıların sağlık konusunda sorun yaşama durumları

SAĞLIK	N	%
--------	---	---

Değer	Evet	153	50,2
	Hayır	147	48,8
	Total	300	99,7

Ankete cevap veren katılımcılardan sağlık ile ilgili bir konuda sorun yaşıyorum diyenler %50,2 iken sorun yaşamıyorum diyenlerin oranı %48,8'dir.

Tablo 4.16: Katılımcıların sağlık konusunda yaşadığı sorunlar

SAĞLIK İLE İLGİLİ YAŞANAN SORUNLAR		N	%
Değer	Doktorlar ilgisiz	22	14,3
	Ebe -Hemşire ilgisiz	12	7,84
	Dil problemi yaşıyorum	118	77,1
	Tedavi masraflarımı karşılayamıyorum	19	12,4
	İlaç alamıyorum	11	7,1
	Sorun yaşamıyorum	147	

Ankete cevap veren katılımcılardan %14,3'ü doktorların ilgisiz olduğunu; 7,84'ü ebe ve hemşirelerin ilgisiz olduğunu; %77,1'i dil problemi yaşadığını ; %12,4'ü tedavi masraflarımı karşılayamıyorum; %7,1'i de ilaç alamıyorum cevabını vermiştir.

Çalışmada sağlık ile ilgili sorun yaşanan durumlar arasında doktor, ebe, hemşire gibi sağlık çalışanlarının iletişiminden ve ilgisizliğinden şikâyet edenler küçük bir grubu oluştururken, sağlık hizmeti alırken dil problemi yaşıyorum diyenler %77,1 gibi yüksek bir seviyede çıkmıştır. Bu durum bir takım hizmetlerde başarının sağlanması için dil probleminin öncelikli olarak halledilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

4.6 EĞİTİM DURUMU

Araştırmada katılımcıların eğitim konusunda yaşadığı sorunları ölçmek için eğitim konusu ile ilişkili sorular sorularak bilgi elde etmeye çalışılmıştır.

Tablo 4.17: Katılımcıların eğitim konusunda sorun yaşama durumları

EĞİTİM		N	%
Değer	Evet	147	49,0
	Hayır	153	51,0
	Total	300	99,7

Ankete cevap veren 300 katılımcıdan %49'u evet eğitim ile ilgili sorun yaşadığını ifade ederken %51'i hayır sorun yaşamıyorum cevabını vermiştir. Eğitim ile ilgili konularda sorun yaşadığını belirten 148 kişiden %83,0'ı dil problemi olduğunu; %4,7'si defter, kitap alamadığını; %2,7'si çocuğunun okula gidemediğini; 1,3'ü belgelerinin Suriye'de kaldığını; %8,1'i çocuğunun okul arkadaşlarıyla uyum sorunu yaşadığını ifade etmiştir. "2017 yılında resmi okullara giden Suriyeli çocuk sayısı 351.135'e ulaşmıştır. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi (Geçici Eğitim Merkezleri Dışında) 14.742 okulda kitlesel göçle Türkiye'ye gelen 312.234 Geçici Koruma Altındaki iç savaş nedeniyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan 35.126 Iraklı olmak üzere toplamda 347.360 öğrenci Türkçe müfredatla eğitim görmektedir. 21 ildeki 338 geçici eğitim merkezlerinde ise tamamı Suriyeli olmak üzere 260.416 öğrenci yoğun Türkçe öğretimi temel olmak kaydıyla eğitim görmektedir. Ayrıca açık okullara kayıtlı 8.575 öğrenci bulunmaktadır. Toplamda 616.351 kitlesel göçle Türkiye'ye gelen öğrencinin eğitime erişimi sağlanmıştır" (TBMM, 2018) . "Geçici barınma merkezlerinde bulunan yaklaşık 80.000 öğrencinin tamamı merkez içinde kurulmuş olan okullarda eğitim almakta, 3000'in üzerinde öğretmen eğitimde görev almakta olup; bunların önemli bir kısmı Millî Eğitim Bakanlığı akreditasyonuna sahip Suriye asıllı öğretmenlerdir. Yetişkinler için 300'e yakın meslek edindirme kursu açılmış olup, bu kurslarda kuaförlük, halıcılık, dikiş, bilgisayar ve daha birçok mesleğin eğitimi verilmektedir." (AFAD) Eğitim ile ilgili olarak yaşanan en büyük sorun dil problemidir. Göç eden Suriyelilerin Resmi dilleri Arapça, Arap olmayanların da ana dilleri Kürtçe olunca, Türkiye'de Türkçe eğitim alırken zorluk yaşadıklarını göstermektedir.

Tablo 4.18: Katılımcıların eğitim konusunda yaşadığı sorunlar

EĞİTİM	N	%
--------	---	---

Değer	Dil problemi var	123	83,0
	Defter, kitap alamıyorum	7	4,7
	Çocuğum okula gidemiyor	4	2,7
	Belgelerim Suriye’de kalmış	2	1,3
	Çocuğum okul arkadaşlarıyla sorun yaşıyor	12	8,1

4.7 İŞ BULMA VE İSTİHDAM DURUMU

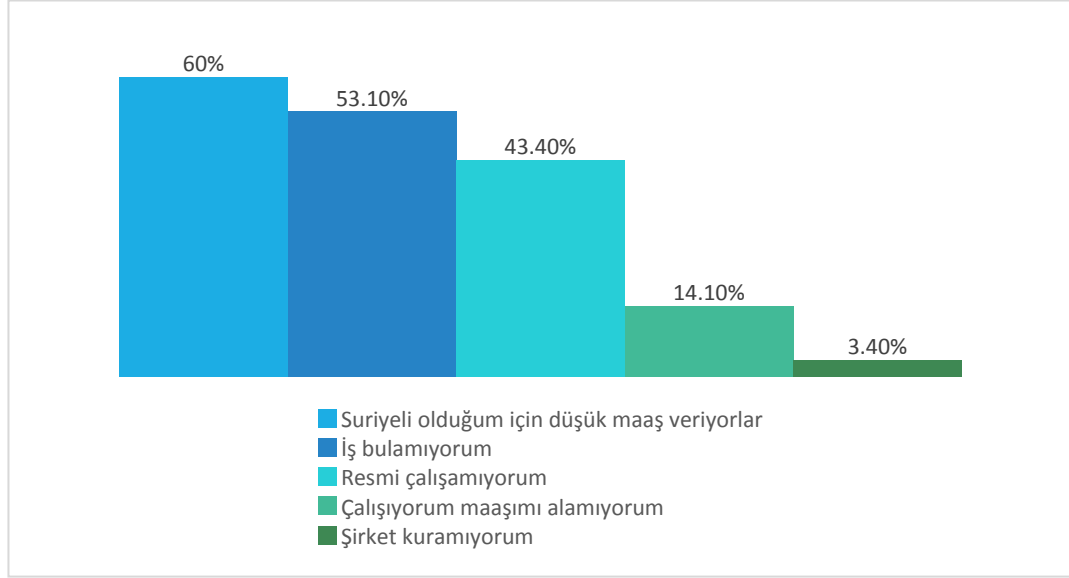
Ankete cevap veren katılımcılardan %68’1’i iş bulma ve istihdam ile ilgili konularda sorun yaşadığını ,%31,6 ise iş bulma konusunda sorun yaşamadığını belirtmiştir. Bu oran yaklaşık olarak her 3 katılımcıdan 1’inin iş piyasasına erişimde sorun yaşadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4.19: Katılımcıların iş bulma ve istihdam konusunda sorun yaşama durumları

İş Bulma ve İstihdam		N	%
Değer	Evet	205	68,1
	Hayır	95	31,6
	Total	300	99,7

Ankete cevap veren katılımcılardan %53,1’i iş bulamıyorum; %60’ı Suriyeli olduğum için düşük maaş veriyorlar; %43,4’ü resmi çalışmıyorum; %14,1’i çalışıyorum ama maaşımı alamıyorum; %3,4 ise şirket kuramıyorum seçeneklerini ifade etmiştir.

Şekil 4.2: Katılımcıların iş bulma ve istihdam konusunda yaşadığı sorunlar

Çalışmada Suriyelilerin yarısından fazlasının iş bulamadığını, iş bulmakta sorun yaşadığı tespit edilmiştir. İş bulanların ise çalışma izni olmadığından resmi olarak çalışmadıkları, Türk olanlara göre Suriyeli oldukları için daha düşük maaş verdikleri, çalışmalarına rağmen maaşlarını alamadıkları da tespit edilmiştir. Çalışma izinleri olmadığından, yeteri kadar Türkçe bilmemeleri gibi sebeplerden dolayı da bu durumu resmi makamlara şikâyet edemedikleri de ifadelerinden anlaşılmıştır.

4.8 DİL DURUMU

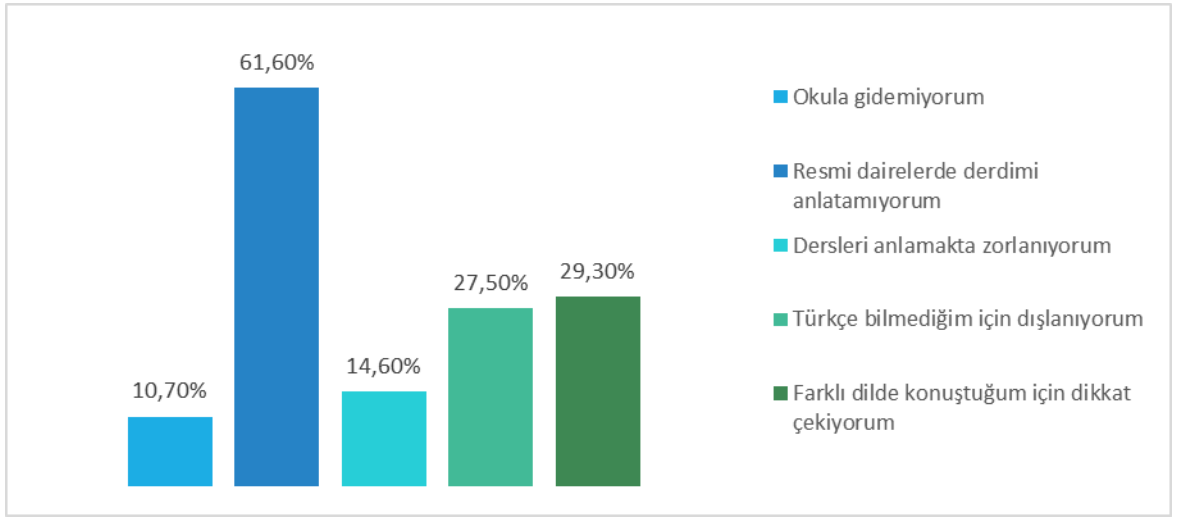
Katılımcıların en çok sorun yaşadığı alanların başında dil bilmeme ile ilgili konular yer almaktadır. Türkçe öğrenemedikleri için komşuluk, arkadaşlık kurma gibi sosyo kültürel alanlarda sorunlar yaşamaktadırlar.

Tablo 20: Katılımcıların dil konusunda sorun yaşama durumları

DİL İLE İLGİLİ SORUN YAŞIYOR MUSUNUZ?		N	%
Değer	Evet	232	77,1
	Hayır	69	22,9
	Total	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan %77,1'i dil ile ilgili sorun yaşadığını,%22,9'u ise yaşamadığını belirtmiştir. Ankete cevap veren katılımcılardan okula gidemiyorum diyenlerin oranı %10,7; resmi dairelerde derdimi anlatamıyorum %61,6; dersleri anlamakta zorlanıyorum 14,6; Türkçe bilmediğim için dışlanıyorum %27,5; farklı dilde konuştuğum için dikkat çekiyorum diyenlerin oranı ise %29,3'tür.

Şekil 4.3: Katılımcıların dil bilme konusunda yaşadığı sorunlar

Çalışmada sorun en fazla sorun yaşanan konunun dil problemi olduğu %77,1 gibi bir oranla kendini göstermiştir. Suriyelilerin en çok şikâyet ettiği konu Türkçe bilmediklerinden dolayı resmi makamlar, devlet dairelerinde derdlerini anlatamamak olmuştur. Bu durumu, Türkçe bilmedikleri için dışlandıkları, farklı bir dilde konuştukları için etraftakilerin dikkatlerini çektikleri ve dolayısıyla kendilerini baskı altında hissettikleri gibi sorunlar takip etmektedir.

4.9 İKAMET TEZKERESİ

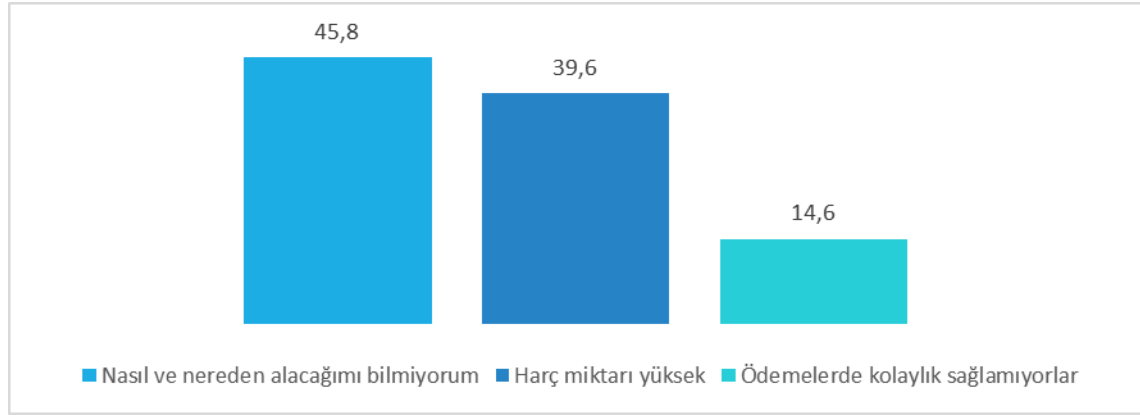
İkamet tezkeresi Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de yasal bir şekilde yaşamaları için gerekli ve zorunlu olan belgelerdendir.

Tablo 4.21: Katılımcıların ikamet tezkeresi konusunda sorun yaşama durumları

İKAMET TEZKERESİ		N	%	Kümülatif Değer
Değer	Evet	48	15,9	16,0
	Hayır	252	83,7	84,0
	Toplam	300	99,7	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan ikamet tezkeresi konusunda sorun yaşayanların oranı %16 iken sorun yaşamıyorum diyenlerin oranı %84'tür.

Şekil 4.4: Katılımcıların ikamet tezkeresi konusunda yaşadığı sorunlar

Ankete cevap veren katılımcılardan ikamet tezkeresini nasıl ve nereden alacağımı bilmiyorum diyenlerin oranı %45,8 iken harç miktarı yüksek 39,6; ödemelerde kolaylık sağlamıyorlar diyenlerin oranı ise 14,6'dır. Suriyelilerin en az problem yaşadığı konu İkamet Tezkeresi olmuştur. Sorun yaşayanların harç miktarlarını yüksek buldukları, ödemelerde kolaylık sağlanması gerektiğini ifade edilmektedir.

4.10 UYUM VE BEKLENTİLER

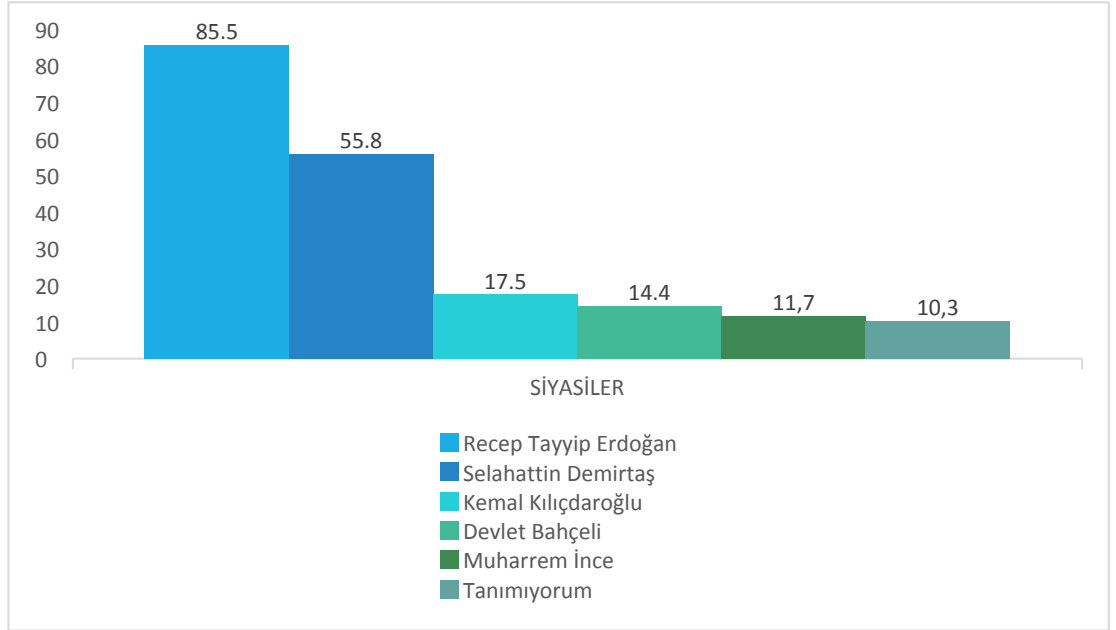
Suriyeli göçmenlere Türk toplumuna, sosyal kültürel yapısına uyum sağlamalarıyla ilgili geri dönüş, siyaset, kültür, spor gibi alanlarda bir takım sorular sorularak entegrasyon konusu hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

Tablo 4.22: Göçmenlerin Türkiye'deki siyasetçileri tanıma oranları

SİYASİLERİ TANIMA		N	%
Değer	Devlet Bahçeli	42	14,4
	Kemal Kılıçdaroğlu	51	17,5
	Muharrem İnce	30	10,3
	Recep Tayyip Erdoğan	248	85,5
	Selahattin Demirtaş	162	55,8
	Tanımiyorum	34	11,7

Ankete cevap veren katılımcılardan Recep Tayyip Erdoğan'ı tanıyanların oranı %85,5 iken Selahattin Demirtaş %55,8; Kemal Kılıçdaroğlu %17,5; Devlet Bahçeli %14,4; Muharrem İnce %10,3 ve hiçbirini tanımiyorum diyenler ise %7,9'dur.

Şekil 4.5: Katılımcıların Türkiye'deki siyasetçileri tanıma oranları

%85,5 gibi bir oranla en fazla tanınan siyasetçi Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmuştur. Bölgede AK Partinin oy potansiyelinin yüksek olması, Erdoğan'ın partinin Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı olması, Suriyelilerin Türkiye'ye giriş yapmalarına izin vermesi, medyada çok sık yer bulması gibi sebepler Recep Tayyip Erdoğan'ın tanınmasına katkı sağlamıştır. Anket yapılan dönem Cumhurbaşkanlığı seçimine denk düştüğünden, seçim meydanlarında Suriyeliler evlerine gitsin söylemlerine karşılık

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın korumacı yaklaşımı, bilinirliğini artırmıştır. İkinci sırada Selahattin Demirtaş gelmektedir. Batmana göç eden Suriyelilerin büyük kısmının Kürt olması, Halkların Demokratik Partisinin bu şehirde oy oranının yüksek olması, Selahattin Demirtaş'ı tanımalarına neden olmuştur Ayrıca ankete katılım gösteren Suriyelilerin büyük kısmı Recep Tayyip Erdoğan'a minnet duyduklarını çalışmamız sırasında ifade etmişlerdir. Bir kısım Suriyeli hiçbir siyasetçiyi tanımadığını ifade ederken, tanımalarına rağmen güvenlik endişesinden dolayı cevap vermemeyi tercih ettikleri, anket çalışması sırasında fark edilmiştir. “Suriyeliler gitsin” söyleminde bulunan siyasetçilerin bilinirliği, söylemin etkisinin gölgesinde kalmıştır.

Tablo 4.23: Katılımcıların Türkiye’deki herhangi bir kitap yazarını tanıma durumları

YAZAR		N	%
Değer	Evet	28	9,3
	Hayır	273	90,7
	Toplam	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan %9,3’ü Türkçe bir kitap okuduğunu %90,7’si ise okumadığını belirtmiştir. Türkçe kitap okuyabilen göçmen sayısı düşük çıkmıştır.

Tablo 4.24: Katılımcıların Türkiye’deki herhangi bir spor kulübünün taraftarı olma durumları

SPOR KULUBÜ		N	%
Değer	Evet	55	18,3
	Hayır	246	81,7
	Toplam	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan %18,3’ü herhangi bir spor kulübü taraftarı olduğunu , %81,7’si herhangi bir takım tutmadığını belirtmiştir. Bir spor kulübü taraftarı olanların sayısı kitap okuyanların sayısının 2 katına yakın çıkmıştır. Bu rakam Futbol ’un uyum açısından daha etkili bir araç olduğunu, Türkçe bilemedikleri için kitap okumanın daha zor olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.25: Katılımcıların Türkiye’deki herhangi bir sporcuyu tanıma durumları

SPORCU		N	%
Değer	Evet	39	13,0
	Hayır	262	87,0
	Total	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan %13'ü herhangi bir sporcuyu tanıdığını %87'si ise kimseyi tanımadığını belirtmiştir. Herhangi bir sporcuyu tanıyanların oranı düşük çıkmıştır.

Tablo 4.26: Katılımcıların Türkiye'deki herhangi bir spor müsabakasını izleme durumları

MÜSABAKA İZLEME		N	%
Değer	Evet	28	9,3
	Hayır	273	90,7
	Total	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan %9,3'ü Türkiye'de herhangi bir spor müsabakasını izlediğini,%90,7'si ise Türkiye'de herhangi bir spor müsabakasını izlemediğini belirtmiştir.

Tablo 4.27: Katılımcıların Türkiye'deki herhangi bir televizyon dizisini izleme durumları

DİZİ		N	%
Değer	Evet	134	44,5
	Hayır	167	55,5
	Total	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan %44,5'i Türk dizilerini izlediğini ifade ederken %55,5'i herhangi bir diziyi izlemediğini belirtmiştir. Dizi izleyenlerin oranı kitap okuma, spor müsabakası izleme, futbolcu tanıma gibi uyum göstergelerinin çok çok üstünde çıkmıştır. Bu orana ankete cevap verenler içerisinde kadın oranının yüksekliği etki ederken, Türk dizilerinin Arap dünyasında daha önce de takip ediliyor olmasının da payı vardır.

Tablo 4.28: Katılımcıların yaşanan güncel olayları takip etme aracı durumları

GÜNCEL OLAYLAR		N	%
Değer	Gazete	5	1,73
	Televizyon	202	69,8
	İnternet	162	56,0
	Diğer	17	5,88

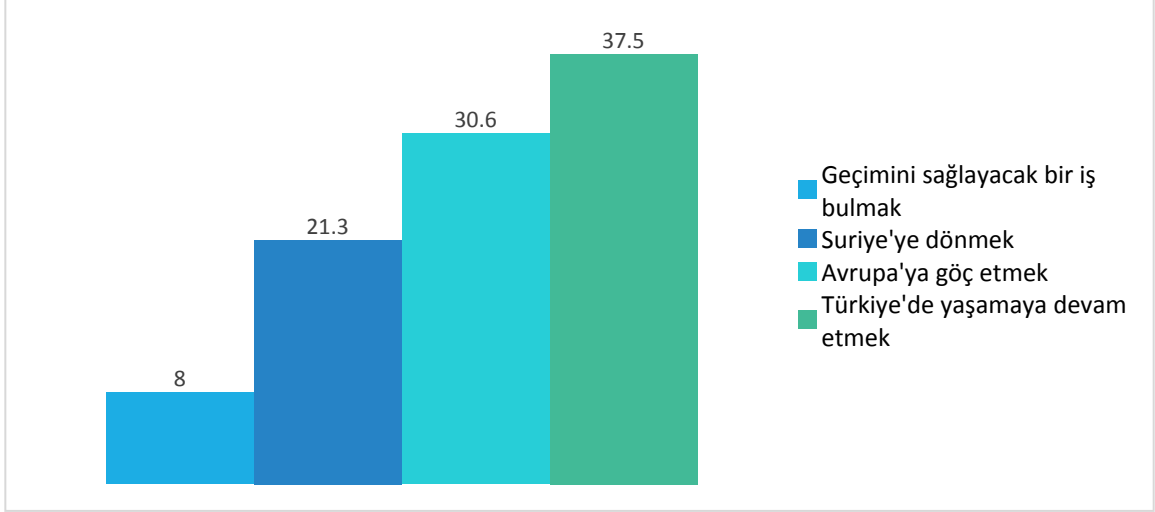
Ankete cevap veren katılımcılardan %1,73'ü güncel olayları gazeteden;%69,8'i televizyondan;%56,0'ı internetten;%5,88'i ise diğer iletişim kanallarından takip ettiğini belirtmiştir.

Tablo 4.29: Katılımcıların geleceğe yönelik beklentileri

GELECEK BEKLENTİSİ		N	%
Değer	Geçimini sağlayacak bir iş bulmak	24	8,0
	Suriye'ye dönmek	64	21,3
	Avrupa ülkelerine göç etmek	92	30,6
	Türkiye'de yaşamaya devam etmek	113	37,5
	Diğer	5	1,7

Ankete cevap veren katılımcılardan Türkiye'de yaşamaya devam etmek isteyenlerin oranı %37,5; Avrupa'ya göç etmek isteyenlerin %30,6; Suriye'ye dönmek isteyenlerin %21,3; geçimini sağlayacak bir iş bulmak isteyenlerin oranı %8,0'dır. Türkiye'de yaşamak isteyenler %37,5 gibi yüksek bir oran çıkmıştır. Bu oran Türkiye'ye göç edenlerin iyi kötü bir hayat kurdukları burada kalıcı olmak istediklerini ortaya koymaktadır.

Şekil 4.6: Katılımcıların gelecek beklentilerine ilişkin oranlar

Geçimimi sağlayacak bir iş bulmak istiyorum diyenlerinde Türkiye’de kalmak istedikleri düşünülürse, bu oran katılımcıların yarısına yakınının Türkiye’de kalıcı olmak istedikleri şeklinde anlaşılabilir. Katılımcıların %30,6’sı yaşam koşulları ve göçmenlere sağlanan imkânlardan dolayı Avrupa ülkelerine gitmek istediğini belirtmiştir. 5 göçmenden biri de savaşın bitmesi durumunda Suriye’ye dönmek istediğini belirtmiştir.

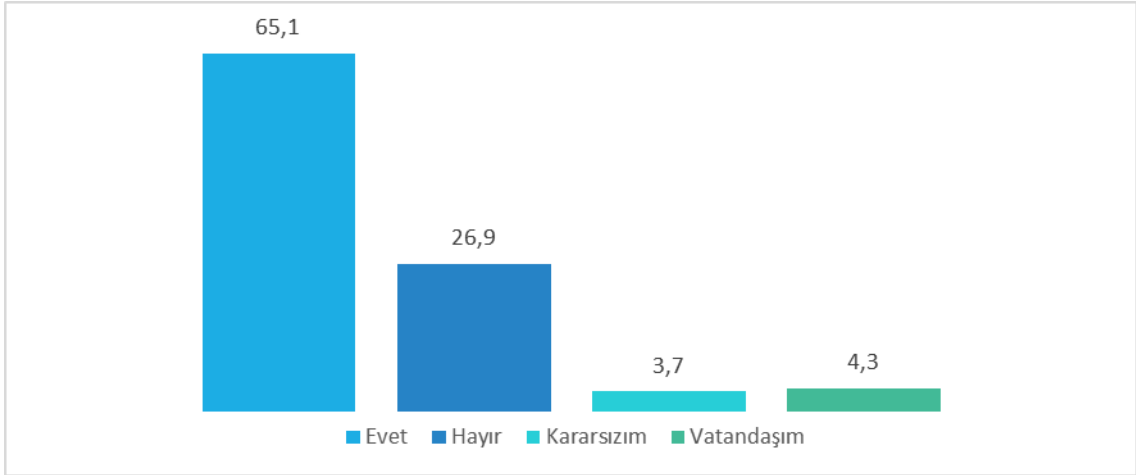
Tablo 4.30: Katılımcıların vatandaşlık durumları

VATANDAŞLIK		N	%
Değer	Evet	196	65,1
	Hayır	81	26,9
	Kararsız	11	3,7
	Vatandaşım	13	4,3
	Toplam	301	100,0

Ankete cevap veren katılımcılardan % 65,1’i Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak istediğini belirtirken, % 26,9’u Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak istemediğini belirtmiştir. Katılımcılardan %3,7’si vatandaşlık konusunda kararsız iken ; % 4,3’ü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduğunu belirtmiştir. Çalışmada 100 kişiden 65’i Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak istediğini belirtmiştir. Bunun gerekçesi olarak da eğitim, sağlık, dil, kimlik, güvenlik ve sosyal yardım gibi olanaklardan daha fazla faydalanmak olduğu ifade edilmiştir. Bütün olumlu taraflarına ve sosyo ekonomik sıkıntılara rağmen katılımcıların %26,9’u Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçmek istemediğini belirtmiştir. Bu tablo yaşanan savaşa, çekilen tüm sıkıntılara

rağmen Suriyeli olma kimliğinin korunmaya çalışıldığını ortaya koymaktadır. Göç edenlerden vatandaşlık alanların oranı %4,3'tür.

Şekil 4.7: Katılımcıların vatandaşlık durumuna ilişkin oranlar

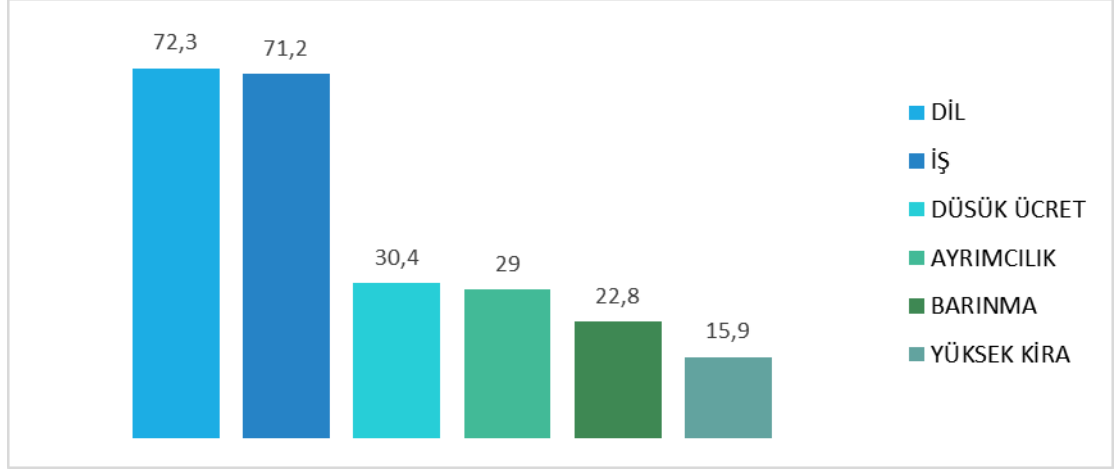

Tablo 4.31: Katılımcıların öncelikli sorunlarına ait durumları

ÖNCELİKLİ SORUNLAR		N	%
Değer	Barınma	66	22,8
	Dil	209	72,3
	İş	206	71,2
	Ayrımcılık	84	29,0
	Düşük iş ücreti	88	30,4
	Yüksek kira	46	15,9

Ankete cevap veren katılımcılardan öncelikli sorunum dil diyenler 209; iş bulma ve istihdam 206; düşük iş ücreti 88; ayrımcılık 84; barınma 66; yüksek kira diyenler 46 kişi olmuştur. Ankete cevap veren katılımcılardan %72,3'ü dil bilmemenin en öncelikli sorunları arasında olduğunu ifade ederken %71,2 iş bulma; %30,4 düşük iş ücreti; %29 ayrımcılık; %22,8 barınma; %15,9 yüksek kira olduğunu belirtmiştir.

Şekil 4.8: Katılımcıların öncelikli sorunlarına ilişkin oranlar

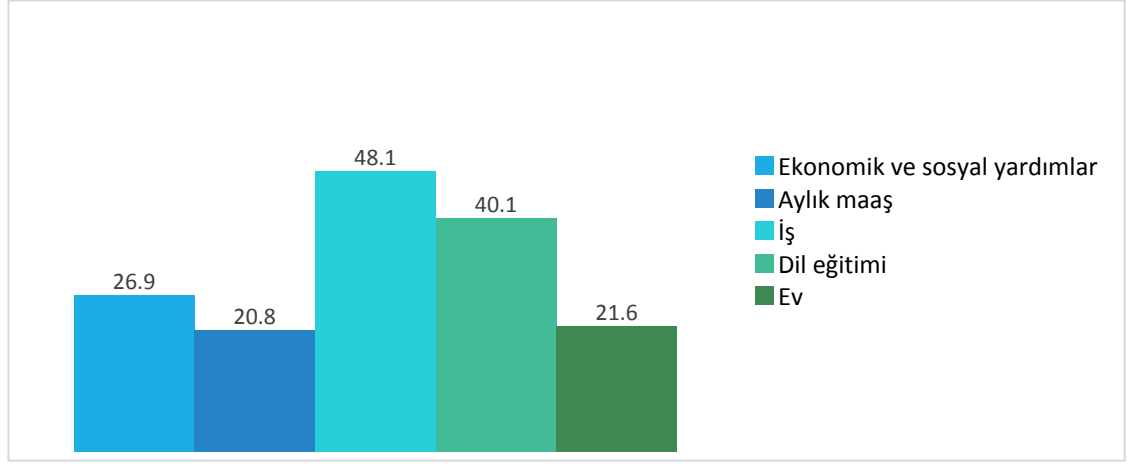
Çalışmada katılımcıların en çok sorun yaşadığı konuların başında dil bilme ile iş bulma ve istihdam gelmektedir. Dil bilmedikleri için iyi işlerde istihdam edilmedikleri, genelde tarım, hayvancılık, inşaat ve apartman altı atölyelerde güvencesiz bir şekilde ve düşük ücretlerle çalıştırıldıkları tespit edilmiştir. Bir kısmının çalıştığı işten ücretini alamadığı, çalışma izinsiz istihdam edildiğinden ve dil bilmediği içinde güvenlik güçlerinden yardım talep edemedikleri de ifadelerine yansımıştır.

Tablo 4.32: Katılımcıların Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanı olmaları durumunda Suriyeliler için gerçekleştirmek istediklerine dair veriler

CUMHURBAŞKANI SİZ OLSANIZ SURİYELİLER İÇİN NE YAPARDINIZ?		N	%
Değer	Ekonomik sosyal yardımlar	67	26,9
	Maaş	52	20,8
	İş	120	48,1
	Dil eğitimi	100	40,1
	Ev	54	21,6
	Vatandaşlık	57	22,8
	Avrupa'ya gitmek	14	5,6
	Ayrımcılık	9	3,6

Ankete cevap veren katılımcılardan %48,1'i iş; %40,1'idil eğitimi; %26,9'u ekonomik ve sosyal yardım; %21,6'sı ev; %20,8'i aylık maaş şeklinde yardım yapacağını ifade etmiştir.

Şekil 4.9: Katılımcıların Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanı olmaları durumunda Suriyeliler için gerçekleştirmek istediklerine ilişkin istatistikî veriler

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı olursanız Suriyeli göçmenler için ne yapardınız? Sorusuna katılımcıların (%48,1) yarısına yakını göçmenlere iş imkânı sağladım cevabını vermiştir. Bu oran katılımcılar arasında iş bulma ve istihdam edilmenin çok büyük bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Göçmenlere dil eğitimi verirdim (%40,1) diyenler ikinci sırada yer almaktadır. Türkçe bilmemek çalışma, eğitim ve toplumsal uyumun önündeki en büyük bariyer olarak durmaktadır. İnsanlar karınlarını doyurabilecek bir iş bulduktan sonra Türkçe öğrenip daha rahat ve daha az sorunlu bir yaşam hayali kurmaktadır. Üçüncü sırada ekonomik ve sosyal yardım talebi yer almaktadır. Bu talebin kökeninde Avrupa’da yaşayan göçmenlere verilen ekonomik yardımlar, dil eğitimi, barınma ve beslenme imkânlarının Türkiye ile karşılaştırıldığı ve bu motivasyonla talep edildiği çalışma sırasında katılımcıların ifadelerinden anlaşılmıştır. Katılımcıların bir kısmı çalışmadan göçmenlere ev verilmesi ve maaş bağlanması gerektiği üzerinde de durmuştur. Dördüncü sırada herkese ev verirdim diyen grup gelmektedir. Bu isteğin kökeninde Avrupa ülkelerine giden göçmenlere sağlanan barınma, konut yardımları yatmaktadır. Avrupa ülkelerinin bir kısmında göçmenlere maddi yardımların dışında konut imkânları da sağlanmaktadır. Avrupa’ya giden göçmenler sağlanan imkânları Türkiye’de kalan göçmenlere anlatınca Türkiye’de yaşayan göçmenlerin de böyle bir beklenti içine girdikleri anlaşılmaktadır.

4.11 BATMANDA YAŞAYAN SURİYELİ GÖÇMENLERİN MEVCUT DURUMLARININ SOSYO EKONOMİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Ankete katılım sağlayan kişilere barınma, beslenme, eğitim, iş bulma ve istihdam, sağlık, dil ve ikamet tezkeresi gibi konularda sorun yaşıyor yaşımadıkları sorulmuştur. Bu sorulara evet cevabı verenlere, yaşadıkları sorunların ne olduğu ile ilgili sorular da yöneltilmiş ve verilen cevaplar yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim gibi değişkenlerle ki kare ilişki testi yapılarak ilişkili olup olmama durumları incelenmiştir.

Tablo 4.33: Yaşanan sorunların cinsiyetlere göre incelenmesi durumu

	YAŞANAN SORUNLARIN CİNSİYETLERE GÖRE İNCELENMESİ						
		Erkek		Kadın		Ki-Kare	
		N	%	N	%	x2	P
Eğitim ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	63	50	86	49,1	0,022	0,883
	Hayır	63	50	89	50,9		
İş bulma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	97	77	109	62,3	7,327	0,007*
	Hayır	29	23	66	37,7		
Sağlık ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	59	46,8	96	54,9	1,892	0,169
	Hayır	67	53,2	79	45,1		
Beslenme ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	66	52,4	101	57,7	0,844	0,358
	Hayır	60	47,6	74	42,3		
Barınma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	75	59,5	118	67,4	1,99	0,158
	Hayır	51	40,5	57	32,6		
Dil ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	92	73	139	79,4	1,688	0,194
	Hayır	34	27	36	20,6		
İkamet Tezkeresi ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	20	15,9	28	16	0,001	0,976
	Hayır	106	84,1	147	84		

Cinsiyet grupları ile Türkiye’de yaşanan sorunların birbirileriyle ilişkili olma durumları ki kare ilişki testi ile incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin cinsiyetleri ile Türkiye’de eğitim, sağlık, beslenme, barınma, dil ve ikamet tezkeresi ile ilgili konularda sorun yaşama durumları arasında ilişki bulunmamaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin cinsiyeti ile Türkiye’de iş bulma ve istihdam ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de istihdam ve iş bulma ile ilgili sorunu olanların büyük çoğunluğu (%77) erkektir. Yapılan çalışmada erkeklerin iş bulma, evi ekonomik olarak geçindirme, çalışmayan kadınların da çocuk bakımı, ev temizliği, ev idaresini sağlama gibi iş bölümüne gittikleri belirlenmiştir. Kadınların günlük yaşamda çoğu vakitlerini evde geçirdikleri, erkeklerin ise zamanlarını çalışarak veya iş aramakla geçirdikleri görülmektedir. Bu durumda kadınlar daha az çalışma hayatında yer almakta, iş arayanlar içine daha az bir oranda yer bulmaktayken, erkekler iş bulma ve çalışma konusunda daha fazla sorun yaşamaktadır. Yine yukarıda sayılan sebeplerden dolayı evde erkeklerden daha fazla vakit geçiren kadınlar, evdeki kısıtlı imkânlardan, evin fiziki yapısından, ışık görmemesinden, rutubetli olmasından, boyasız, sıvasız olması gibi uygun olmayan koşullarından dolayı barınma ile ilgili daha fazla sorun yaşamaktadırlar. Kadınların erkeklere göre sosyal hayat içinde daha az yer aldıkları için, çarşıda pazarda, alışverişte, işte, dışarda daha fazla vakit geçiren erkeklere göre dil öğrenme konusunda da daha fazla sorun yaşamaktadırlar. Dışarı çıktığı zaman Türkçe öğrenmek, konuşmak zorunda kalan göçmenler, evde kendi ana dilleri olan Kürtçe ya da Arapça konuşmaya devam etmektedirler. Kadınlar erkeklere oranla daha az dışarı çıktıklarından, sosyal hayata daha az katıldıklarından dolayı Türkçe öğrenmekte daha fazla zorlanmaktadırlar. Dolayısıyla sosyal hayatın içinde olmak dil öğrenme sürecini hızlandırmaktadır.

Tablo 4.34: Yaşanan sorunların yaş grupları ile olan ilişkisi

		YAŞ-SORUN İLİŞKİSİ								Ki-Kare	
		20 yaş altı		20-29		30-39		40-59		x ²	P
		N	%	N	%	N	%	N	%		
Eğitim ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	30	63,8	52	47,7	41	56,9	26	35,6	11,226	.011*
	Hayır	17	36,2	57	52,3	31	43,1	47	64,4		
İş bulma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	38	80,9	73	67	57	79,2	38	52,1	16,369	,001*
	Hayır	9	19,1	36	33	15	20,8	35	47,9		
Sağlık ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	27	57,4	50	45,9	41	56,9	37	50,7	2,922	0,404
	Hayır	20	42,6	59	54,1	31	43,1	36	49,3		
Beslenme ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	25	53,2	57	52,3	43	59,7	42	57,5	1,1197	0,754
	Hayır	22	46,8	52	47,7	29	40,3	31	42,5		
Barınma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	31	66	71	65,1	46	63,9	45	61,6	0,314	0,957
	Hayır	16	34	38	34,9	26	36,1	28	38,4		
Dil ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	35	74,5	80	73,4	61	84,7	55	75,3	3,47	0,325
	Hayır	12	25,5	29	26,6	11	15,3	18	24,7		
İkamet ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	11	23,4	21	19,3	7	9,7	9	12,3	5,64	0,13
	Hayır	36	76,6	88	80,7	65	90,3	64	87,7		

Yaş grupları ile Türkiye’de yaşanan sorunların birbirleriyle ilişkili olma durumları ki kare ilişki testi ile incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin cinsiyetleri ile Türkiye’de sağlık, beslenme, barınma, dil ve ikamet tezkeresi ile ilgili konularda sorun yaşama durumları arasında ilişki bulunmamaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin yaşları ile Türkiye’de iş bulma ve istihdam ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p < 0,005$). Türkiye’de istihdam ve iş bulma ile ilgili sorunu olanların büyük çoğunluğu (%80,9) 20 yaş altında, (%79,2) 30-39 yaş aralığındadır. Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin yaşları ile Türkiye’de eğitim ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p < 0,005$). Türkiye’de eğitim ile ilgili sorun yaşayanların büyük çoğunluğu (%63,8) 20 yaş altındadır.

Tablo 4.35: Katılımcıların medeni hal durumları ile sorun yaşama durumları arasındaki ilişki

MEDENİ HAL-SORUN İLİŞKİSİ											
		Evli		Bekâr		Dul		Boşanmış		Ki kare	
		N	%	N	%	N	%	N	%	X ²	P
Eğitim ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	152	80,4	64	67,4	12	92,3	3	75	7,88	0,048*
	Hayır	37	19,6	31	32,6	1	7,7	1	25		
İş bulma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	127	67,2	68	71,6	7	53,8	4	100	3,69	0,296
	Hayır	62	32,8	27	28,4	6	46,2	0	0		
Sağlık ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	104	55	44	46,3	7	53,8	0	0	6,24	0,101
	Hayır	85	45	51	53,7	6	46,2	4	100		
Beslenme ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	110	58,2	46	48,4	10	76,9	1	25	6,41	0,093
	Hayır	79	41,8	49	51,6	3	23,1	3	75		
Barınma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	122	64,6	60	63,2	9	69,2	2	50	0,55	0,908
	Hayır	67	35,4	35	36,8	4	30,8	2	50		
Dil ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	152	80,4	64	67,4	12	92,3	3	75	7,88	0,048*
	Hayır	37	19,6	31	32,6	1	7,7	1	25		
İkamet ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	24	23,2	22	23,2	2	15,4	0	0	5,94	0,115
	Hayır	165	76,8	73	76,8	11	84,6	4	100		

Medeni hal grupları ile Türkiye’de yaşanan sorunların birbirleriyle ilişkili olma durumları ki kare ilişki testi ile incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin medeni durumları ile Türkiye’de sağlık, beslenme, barınma, ikamet tezkeresi, iş bulma ve istihdam ile ilgili konularda sorun yaşama durumları arasında ilişki bulunmamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin medeni durumları ile Türkiye’de eğitim ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p < 0,005$). Türkiye’de eğitim ile ilgili sorunu olanların (%92,3) ‘ü dul , (80,4)’ü evlilerdir. Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin medeni durumları ile Türkiye’de dil ile ilgili konularda sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p < 0,005$). Türkiye’de dil ile ilgili sorun olanların (%92,3)’ü dul, (80,4)’ü evlilerdir.

Tablo 4.36: Katılımcıların çalışma durumları ve sorun yaşama durumları arasındaki ilişki

ÇALIŞMA DURUMU-SORUN İLİŞKİSİ									
		Çalışıyorum		Çalışmıyorum		İş arıyorum		Ki-Kare	
		N	%	N	%	N	%	x ²	P
Eğitim ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	73	42,9	67	57,3	9	64,3	6,972	0,031*
	Hayır	97	57,1	50	42,7	5	35,7		
İş bulma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	115	67,6	77	65,8	14	100	6,879	0,032*
	Hayır	55	32,4	40	34,2	0	0		
Sağlık ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	75	44,1	72	61,5	8	57,1	8,608	0,014*
	Hayır	95	55,9	45	38,5	6	42,9		
Beslenme ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	85	50	76	65	6	42,9	7,225	0,027*
	Hayır	85	50	41	35	8	57,1		
Barınma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	104	61,2	81	69,2	8	57,1	2,265	0,322
	Hayır	66	38,8	36	30,8	6	42,9		
Dil ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	123	72,4	97	72,4	11	78,6	4,35	0,113
	Hayır	47	27,6	20	27,6	3	21,4		
İkamet ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	18	10,6	26	22,2	4	28,6	8,744	0,013*
	Hayır	152	89,4	91	77,8	10	84,1		

Çalışma durumu grupları ile Türkiye’de barınma ve dile ilgili sorunlar olma durumu arasında ilişki bulunmamaktadır ($p>0,005$). Çalışma durumu grupları ile Türkiye’de eğitim ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de eğitim ile ilgili sorun yaşayanların (64,3)’ünü iş arayanlar; (57,3)’ünü çalışmıyorum diyenlerden meydana geldiği görülmektedir. Çalışma durumu grupları ile Türkiye’de iş bulma ve istihdam ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Araştırma sonuçlarına göre iş bulma ve istihdam ile ilgili sorun yaşayanlar (%100)’ü iş arıyorum diyenlerdir. Çalışma durumu grupları ile Türkiye’de sağlık ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Araştırma sonuçlarına göre sağlık ile ilgili sorun yaşayanların (%61,5)’i çalışmıyorum; (%57,1)’i iş arıyorum diyenlerden oluşmaktadır. Çalışma durumu grupları ile Türkiye’de beslenme ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki

bulunmaktadır ($p<0,005$). Araştırma sonuçlarına göre beslenme ile ilgili sorun yaşayanların (%65)'i çalışmıyorum diyenlerden oluşmaktadır. Yapılan araştırma da iş arayanlar doğal olarak iş bulma ve istihdam ile ilgili en çok sorun yaşayan grupken, çalışanlar ve iş aramayan işsizler daha az sorun yaşamaktadır. Çalışmıyorum diyenler gruptaki çalışanlar ve iş arayanlara göre daha çok sağlık sorunu yaşamaktadırlar. Çalışmayanlar diğer gruptakilere oranla beslenme ve barınma alanlarında daha fazla sorun yaşamaktadırlar. İş arıyorum diyenler dil konusunda daha fazla sorun yaşarken, çalışmamasına rağmen iş aramayanlar ile çalışanlar daha az sorun yaşamaktadır.

Tablo 4.37: Katılımcıların Suriye lirası cinsinden gelirleri ile sorun yaşama durumu arasındaki ilişki

GELİR-SORUN İLİŞKİSİ SURİYE LİRASI CİNSİNDEN													
		7 bin-10 bin		10001-15000		15001-20000		20001-25000		25000 üstü		Ki-Kare	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	P	X2	P
Eğitim ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	24	70,6	4	20	19	31,7	13	72,2	15	53,6	25,05	0*
	Hayır	10	29,4	16	80	41	68,3	5	27,8	13	46,4		
İş bulma	Evet	26	76,5	11	55	33	55	13	72,2	19	67,9	9,676	0,085*
	Hayır	8	23,5	9	45	27	45	5	27,8	9	32,1		
Sağlık	Evet	20	58,8	6	30	23	38,3	8	44,4	13	46,4	13,598	0,018*
	Hayır	14	41,2	14	70	37	61,7	10	55,6	15	53,6		
Beslenme	Evet	29	85,3	9	45	14	23,3	11	61,1	12	42,9	45,713	0*
	Hayır	5	14,7	11	55	46	76,7	7	38,9	16	57,1		
Barınma	Evet	26	76,5	9	45	20	33,3	10	55,6	19	67,9	41,549	0*
	Hayır	8	23,5	11	55	40	66,7	8	44,4	9	32,1		
Dil	Evet	30	88,2	15	75	40	66,7	15	83,3	21	75	6,577	0,254
	Hayır	4	11,8	5	15	20	33,3	3	16,7	7	25		
İkamet	Evet	6	17,6	4	20	6	10	0	0	4	14,3	6,983	0,222
	Hayır	28	82,4	26	80	54	90	18	100	24	85,7		

Suriye lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de yaşanan sorunların birbirleriyle ilişkili olma durumları ki kare ilişki testi ile incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Suriye Lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de iş bulma ve istihdam, dil ve ikamet tezkeresi ile ilgili konularda sorun yaşama durumları arasında ilişki bulunmamaktadır. Suriyeli göçmenlerin Suriye lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de eğitim ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de eğitim ile ilgili sorunu olanların (%85,3)’ü 7-10 bin Suriye Lira arası gelire sahip olanlardır. Suriyeli göçmenlerin Suriye

lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de sağlık ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de sağlık ile ilgili sorunu olanların (%58,8)’i 7-10 bin Suriye Lirası gelire sahip olanlardan oluşmaktadır. Suriyeli göçmenlerin Suriye lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de beslenme ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de beslenme ile ilgili sorunu olanların (%58,8)’i 7-10 bin Suriye Lirası gelire sahip olanlardan oluşmaktadır. Suriyeli göçmenlerin Suriye lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de barınma ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de barınma ile ilgili sorunu olanların (%76,5)’i 7-10 bin Suriye Lira arası gelire sahip olanlardır.

Tablo 4.38: Katılımcıları Türk lirası cinsinden gelir durumları ile sorun yaşama durumları arasındaki ilişki

GELİR SORUN İLİŞKİSİ - TÜRK LİRASI CİNSİNDEN													
		0-500 lira		501-1000 lira		1001-1500		1501-2000		2001 üstü		Ki-Kare	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	X ²	P
Eğitim ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	26	65	44	55	31	33,7	4	50	0	0	15,579	0,004*
	Hayır	14	35	36	45	61	66,3	4	50	2	100		
İş bulma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	33	82,5	69	86,3	46	50	3	37,5	0	0	37,49	0*
	Hayır	7	17,5	11	13,8	46	50	5	62,5	2	100		
Sağlık ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	27	67,5	49	61,3	28	30,4	3	37,5	0	0	25,281	0*
	Hayır	13	32,5	31	38,7	64	69,6	5	62,5	2	100		
Beslenme ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	26	65	59	73,8	30	32,6	4	50	0	0	33,803	0*
	Hayır	14	35	21	26,2	62	67,4	4	50	2	100		
Barınma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	30	75	63	78,8	46	50	2	25	1	50	22,923	0*
	Hayır	10	25	17	21,3	46	50	6	75	1	50		
Dil ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	34	85	63	78,8	64	69,6	5	62,5	0	0	10,779	0,029*
	Hayır	6	15	17	21,3	28	30,4	3	37,5	2	100		
İkamet ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet	7	17,5	14	17,5	8	8,7	0	0	0	0	5,128	0,274
	Hayır	33	82,5	66	82,5	84	91,3	8	100	2	100		

Türkiye Lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de yaşanan sorunların birbirleriyle ilişkili olma durumları ki kare ilişki testi ile incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye Lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de ikamet tezkeresi ile ilgili konularda sorun yaşama durumları arasında ilişki bulunmamaktadır. Suriyeli göçmenlerin Türkiye lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de eğitim ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de eğitim ile ilgili sorunu olanların (%65)’i 0-500 Türkiye Lirası gelire sahip olanlardır. Katılımcıların Türkiye lirasına göre gelir durumu

grupları ile Türkiye’de sağlık ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de sağlık ile ilgili sorunu olanların (%67,5)’i 0-500 Türkiye Lirası gelire sahip olanlardan oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye Lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de beslenme ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de beslenme ile ilgili sorunu olanların (%73,8)’i 501-1000 Türkiye Lirası gelire sahip olanlardan oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de barınma ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de barınma ile ilgili sorunu olanların (%78,8)’i 501-1000 Türkiye Lirası gelire sahip olanlardır. Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de dil ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de dil ile ilgili sorunu olanların (%78,8)’i 501-1000 Türkiye Lirası gelire sahip olanlardır. Suriyeli göçmenlerin Türkiye lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de iş bulma ve istihdam ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de iş bulma ve istihdam ile ilgili sorunu olanların (%82,5)’i 501-1000 Türkiye Lirası gelire sahip olanlardır.

Tablo 4.39: Katılımcıların Türkiye’de kalış süreleri durumları ile sorun yaşama durumları arasındaki ilişki

TÜRKİYE’DE KALIŞ SÜRELERİNE GÖRE SORUN YAŞAMA DURUMLARI																	
		0-1 yıl		2 yıl		3		4		5		6		7		Ki-Kare	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	X2	P
Eğitim	Evet	6	37,5	9	50	15	39,5	27	45,8	27	45,8	44	48,9	11	44	10,047	0,123
	Hayır	10	62,5	9	50	23	60,5	32	54,2	32	54,2	46	51,1	14	56		
İş Bulma	Evet	10	62,5	12	66,7	19	50	45	76,3	64	71,1	34	61,8	22	88	13,787	0,032*
	Hayır	6	37,5	6	33,3	19	50	14	23,7	26	28,9	21	38,2	3	12		
Sağlık	Evet	11	68,8	8	44,4	14	36,8	31	52,5	48	53,3	29	52,7	14	56	5,916	0,443
	Hayır	5	31,2	10	55,6	24	63,2	28	47,5	42	46,7	26	47,3	11	44		
Beslenme	Evet	6	37,5	8	44,4	17	44,7	32	54,2	51	56,7	35	63,6	18	72	9,089	0,169
	Hayır	10	62,5	10	55,6	21	55,3	27	45,8	39	43,3	20	36,4	7	28		
Barınma	Evet	10	62,5	11	61,1	14	36,8	40	67,8	57	63,3	40	72,7	21	84	18,816	0,004*
	Hayır	6	37,5	7	38,9	24	63,2	19	32,2	33	36,7	15	27,3	4	16		
Dil	Evet	16	100	10	55,6	26	68,4	43	72,9	70	77,8	45	81,8	21	84	12,929	0,044*
	Hayır	0	0	8	44,4	12	31,6	16	27,1	20	22,2	10	18,2	4	16		
İkamet Tezkeresi	Evet	4	25	3	16,7	5	13,2	6	10,2	17	18,9	9	16,4	4	16	3,263	0,7775
	Hayır	12	75	15	83,3	33	86,6	53	89,8	73	81,1	46	83,6	21	84		

Türkiye’de kalış süreleri durumlarına göre Türkiye’de yaşanan sorunların birbirileriyle ilişkili olma durumları ki kare ilişki testi ile incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de kalma süresi durumu grupları ile Türkiye’de eğitim, ikamet tezkeresi, sağlık, beslenme ile ilgili konularda sorun yaşama durumları arasında ilişki bulunmamaktadır. Katılımcıların Türkiye lirasına göre gelir durumu grupları ile Türkiye’de barınma ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de barınma ile ilgili sorunu olanların (%84)’ü 7 yıldır Türkiye’de oturanlardan oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de kalma süresi durumu grupları ile Türkiye’de dil ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de dil ile ilgili sorunu olanların (%100)’ü 0-1 yıldır Türkiye’de ikamet edenlerden oluşmaktadır. Katılımcıların Türkiye’de kalma süreleri ile Türkiye’de iş bulma ve istihdam ile ilgili sorun yaşama durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de iş bulma ve istihdam ile ilgili sorunu olanların (%88)’i 7 yıldır Türkiye’de ikamet edenlerden oluşmaktadır. Suriyelilerin Türkiye’de kalma süreleri arttıkça beslenme ile ilgili sorun yaşama seviyeleri de artmıştır.

Tablo 4.40: Katılımcıların cinsiyet durumları ile vatandaşlık durumları arasındaki ilişki

CİNSİYET-VATANDAŞLIK İLİŞKİSİ										
	Evet		Hayır		Kararsız		Vatandaşım		Ki kare	
	N	%	N	%	N	%	N	%	X2	P
Kadın	114	58,2	48	59,3	8	72,7	5	39	3,07	0,381
Erkek	82	41,8	33	40,7	3	27,3	8	62	2	

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak isteme durumları göre cinsiyet grupları ile ilişkili olma durumları ki kare ilişki testi ile incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye vatandaşı olmak isteme durumu grupları ile cinsiyet grupları durumları arasında ilişki bulunmamaktadır ($p>0,005$). Kadın göçmenlerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak isteme oranları ile vatandaş olmak istememe oranları erkek göçmenlere göre daha yüksektir. Vatandaş olup olmama konusunda kararsızlık yaşayanlar grubunda da kadınların oranı erkeklerinkine göre daha fazladır. Türkiye vatandaşı olan erkek göçmenlerin oranı kadınların oranına göre daha yüksektir.

Tablo 4.41: Katılımcıların cinsiyet durumları ile gelecek beklentisi durumları arasındaki ilişki

CİNSİYET GELECEK BEKLENTİSİ										
	Geçimini sağlayacak bir iş bulmak		Suriye'ye dönmek		Avrupa ülkelerine gitmek		Türkiye'de yaşamaya devam etmek		Ki kare	
	N	%	N	%	N	%	N	%	X2	P
Kadın	11	45,8	42	61,8	52	55,9	68	60,2	2,24	0,524
Erkek	24	54,2	26	38,2	41	44,1	45	39,8		

Gelecek beklentisi durumu grupları ile cinsiyet grupları ile ilişkili olma durumları ki kare ilişki testi ile incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin gelecek beklenti durumu grupları ile cinsiyet grupları durumları arasında ilişki bulunmamaktadır ($p>0,005$).

Geçimini sağlayacak bir iş bulmak isteyen erkeklerin oranı kadınlarınkinden fazladır. Bunun sebebi de çalışmanın erkeğin görevi olarak görülmesidir. Suriye'ye dönmek isteyen grupta kadınların oranının yüksek olması geride bıraktıkları, aileleri, doğup

büyüdükleri topraklara dönüş arzusu ve erkeklere göre daha duygusal bir varlık olmaları olarak açıklanabilir. Avrupa ülkelerine gitmek isteyen grupta da kadınların daha fazla olmasının sebebi, cezbedici yaşam koşulları ve daha mutlu bir hayat yaşama arzusu olabilir. Türkiye’de yaşamaya devam etmek isteyen grupta da kadınların oranı daha fazladır. Türkiye’ye giriş yapana, burada bir düzen kurana kadar yaşanan sıkıntıların başka bir yere göç edince tekrar yaşanabilme riskine katlanmak istememe olabilir.

Tablo 4.42: Katılımcıların cinsiyet durumları ile uyum durumları arasındaki ilişki

CİNSİYET -UYUM							
		Evet		Hayır		Ki kare	
		N	%	N	%	X ²	P
Spor Kulübü	Kadın	13	7,4	162	84	32,918	0*
	Erkek	42	33,3	9,6	66,7		
Yazar	Kadın	14	8	161	112	0,84	0,359
	Erkek	14	11,1	92	88,9		
Sporcu	Kadın	8	4,6	167	95,4	26,064	0*
	Erkek	31	24,6	95	75,4		
Maç	Kadın	8	4,6	167	95,4	11,09	0,001*
	Erkek	20	15,9	106	84,1		
Dizi	Kadın	77	44	98	56	0,045	0,831
	Erkek	57	45,2	69	54		

Suriyeli göçmenlerin uyum derecesini ölçmek amacıyla sorulan sorular ile cinsiyet grupları arasında ki kare ilişki testi uygulanmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de yaşadıkları dönem içinde herhangi bir kitap yazarını tanımaları, televizyon dizisi izleme durumu grupları ile cinsiyet grubu durumları arasında ilişki bulunmamaktadır ($p>0,005$). Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de bir spor kulübü taraftarı olma durumu grupları ile cinsiyet grupları durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de spor kulübü taraftarı olma durumu grupları ile cinsiyet grupları arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de spor kulübü taraftarı olmayanların (%84)’ü kadın göçmenlerden oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de bir sporcuyu tanıma durumu grupları ile cinsiyet grupları durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de sporcuyu tanıma durumu grupları ile cinsiyet grupları arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de bir sporcuyu tanıma sorusuna hayır diyenlerin (%95,44)’ü kadın göçmenlerdir ($p<0,005$). Araştırma sonuçlarına göre

Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de bir spor müsabakası izleme durumu grupları ile cinsiyet grupları durumu arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de spor müsabakası izleme durumu grupları ile cinsiyet grupları arasında ilişki bulunmaktadır ($p<0,005$). Türkiye’de bir spor müsabakasını izleme sorusuna hayır diyenlerin (%95,44)’ü kadın göçmenlerdir ($p<0,005$). Suriyeli göçmenlerin uyum derecesini ölçmek amacıyla sorulan sorular ile cinsiyet grupları arasında ki kare ilişki testi uygulanmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin Türkiye’de yaşadıkları dönem içinde yaş grupları durumu ile gelecek beklentileri grubu durumları arasında ilişki bulunmamaktadır ($p>0,005$).

Tablo 4.43: Katılımcıların yaş durumları ile gelecek beklentisi durumları arasındaki ilişki

GELECEK BEKLENTİSİ – YAŞ İLİŞKİSİ							
YAŞ			Geçimini	Suriye'ye	Avrupa	Türkiye’de	Kİ Kare
			sağlayacak bir iş bulmak	dönmek	ülkelerine göç etmek	yaşamaya devam etmek	
	20 yaş altı	N	3	15	20	9	X²
		%	6,4%	31,9%	42,6%	19,1%	
	20-29 yaş	N	10	29	31	39	16,025
		%	9,2%	26,6%	28,4%	35,8%	
	30-39 yaş	N	7	15	21	29	P
		%	9,7%	20,8%	29,2%	40,3%	
	40-59 yaş	N	5	10	21	37	0,066
		%	6,1	16,7	22,6	27,6	

Avrupa ülkelerine göç etmek isteyenlerin en yoğun olduğu grup 20 yaş altındaki genç grubudur. Avrupa ülkelerinin daha konforlu ve rahat hayatı, dil, eğitim, barınma, beslenme, ekonomik ve sosyal yardım durumları gençlerin ilgisini çekmiştir. 30-39 yaş aralığındakiler Türkiye’de yaşamak isteyenler içerisindeki en yoğun grubu oluşturuyor. Bur gruptakilerin Türkiye’de kalıcı olmaya dair motivasyonlarının daha yüksek olduğu, şartlar zorlarsa da çalışacak bir iş, barınacak bir ev bulabildikleri ve kısmen Türkçe öğrendikleri, başka bir ülkeye göç etmeleri durumunda aynı sıkıntıların yeniden yaşanma ihtimalini göze almak istemedikleri gözlemlenmiştir.

Çalışmanın 4. Bölümünü oluşturan bulgular başlığı altında, Batman’da yaşayan Suriyeli göçmenlerin mevcut durumları ve yaşadıkları sorunlar incelenmiştir. Çalışmanın 5. ve son bölümü olan sonuç ve öneriler başlığı altında ise, Suriyelilerin yaşadığı sorunlara

dair çözüm önerileri getirilmiştir. Ayrıca mülteci, sığınmacı gibi kavramları tanımlamada yaşanan karmaşalara son verilmesi gerektiği, dil öğrenimi, eğitim, iş bulma ve çalışma gibi konularda, sosyo kültürel ve toplumsal uyum alanlarında gerçekleştirilmesi gereken bir takım önerilerde bulunulmuştur.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünya tarihi boyunca insanlar kendi seçimleri olmayan ırk, etnik köken, dil gibi aidiyetlerinden ya da savaş, yoksulluk, kötü muamele, işkence gibi nedenlerden ötürü gördükleri baskı ve zulme dayanamamış ve isteyerek ya da zorla yaşadıkları toprakları terk ederek mülteci, sığınmacı, göçmen konumuna düşmüşlerdir. İnsanların ve toplulukların göç etmelerine yol açan sebeplerin başında savaşlar gelmektedir. Yine açlık, susuzluk, yoksulluk, arazi verimsizliği, yetersizliği gibi etkenler de insanların farklı coğrafyadaki noktalara göç etmesinin sebepleri arasındadır. Kötü yaşam koşulları yüzünden göç edenlerin yanı sıra değişen dünyada daha yüksek gelir, daha konforlu bir yaşam için gelişmiş ülkelere iş ve beyin göçü veya daha kaliteli bir eğitim hayatı için eğitim göçü de yapanların sayısı oldukça fazladır. Sebeplerine bakılmaksızın göçün de aralıksız devam eden bir süreç olduğu kanısına varılabilir. İnsanlık tarihi boyunca dünyaya şekil veren, insanları siyasi, kültürel, ekonomik olarak etkileyen toplumsal olaylardan biri de göç 'tür. Bu anlamdaki göçlerden biri de 4. ve 6. yüzyıllar arasında Orta Asya'dan Avrupa'ya yapılan Kavimler Göçüdür. Asya'da Aral Gölü ile Hazar Denizi arasında yaşayan Hunların, Avrupa'ya giderken karşılarına çıkan Avrupa kavimlerini yerlerinden etmesine sebep olan göç sonucu dünya tarihinde ilk çağ kapanmış, orta çağ açılmış, Roma imparatorluğu ikiye ayrılmıştır. Asya ve Afrika kıtasından Amerika kıtasına doğru göçler de yaşanırken, 100 yıl ve 30 yıl savaşlarının yaşandığı, Avrupa kıtası da Sanayi devrimiyle birlikte göç almaya başlamıştır. Büyük çoğunlukla savaşların sebep olduğu göçler, ülkelerin bölünüp birleşmesine yol açarken 1956 Macar Devrimi, Cezayir Bağımsızlık Savaşı gibi olaylar sonrası yaşanan göçler Bulgar ve Macarlar gibi bazı milletlerin de dünya sahnesine çıkmasına ön ayak olmuştur. Osmanlı Devletinin hükmettiği topraklarda savaşlar ve çeşitli sebeplerle hâkimiyetini kaybetmesiyle bugün farklı milletlerden 40'ı aşkın ülkenin yanında Asya, Avrupa ve Afrika kıtasında kurulması da göçler sayesinde gerçekleşmiştir. Osmanlı sonrası kurulan devletlerden biri olan Türkiye'nin istikrarsızlık ve savaşların hüküm sürdüğü Orta Doğu ve Asya ülkelerine komşu olması, huzurun ve refahın hüküm sürdüğü Avrupa ülkelerine geçişte köprü görevi görmesi, 3 tarafının denizlerle çevrili olması gibi sebeplerle göç almaya devam etmektedir. Cumhuriyet sonrası dönemde Yunanistan'dan, Balkanlardan, Almanya'dan, 1988 yılında Irak ve Bosna'dan, yine

Amerikan işgali sonrası Irak'tan ve 2011 yılından itibaren de Arap Baharı sonrası başlayan Suriye iç savaşı ile birlikte Suriye'den göç almaya devam etmektedir.

Dünya'da ve bölgemizde gerçekleşen göç hareketleri sınırların belirlenmesine, ülkelerin kurulmasına sebep olmaktadır. Arap baharının yarattığı toplumsal ve siyasal değişiklikler, Libya, Mısır, Bahreyn, Yemen, Tunus ve son olarak da Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar, savaşlar, yoksulluk, baskı ve zulüm sonucu 2. Dünya Savaşından bu yana meydana gelen en büyük göç dalgası ile karşı karşıya kalınmıştır. Suriye, Afganistan, Güney Sudan, Myanmar, Somali ve Dünyanın başka bölgelerinde yaşanan savaş, soykırım, açlık, sefalet, iç çatışmalar neticesinde 2017 yılı sonu itibarıyla 68,5 milyon kişi yerinden edilmiştir. “68,5 milyonun, 25,4 milyonunu çatışma ve zulüm nedeniyle evlerini terk eden mültecilerden oluşmaktadır. 31 Aralık 2017 itibarıyla halen mülteci statüsü başvurularının sonucunu beklemekte olan sığınmacıların sayıları ise 3,1 milyona ulaşmıştır. Kendi ülkeleri içerisinde yerinden edilmiş olan insan sayısı ise, toplam yerinden edilenlerin 40 milyonunu oluşturmuştur. Kısacası, dünyada Tayland'ın toplam nüfusu kadar zorla yerinden edilmiş olan kişi bulunmaktadır. Bu rakam, 44.500 kişinin ya da her iki saniyede bir 1 kişinin yerinden edildiği anlamına gelmektedir. Tüm ülkeler hesaba katılırsa, dünyadaki her 110 kişiden biri yerinden edilmiştir” (BM 2018).

Bu rakam Avrupa Birliği'nin en kalabalık ikinci nüfusuna sahip Fransa'nın nüfusunu geçmektedir. Rakamların bu kadar ciddi boyutlara ulaşması sadece Suriye'ye sınır komşusu olan ve milyonları aşan göçlerin yaşandığı Türkiye, Lübnan, Irak gibi ülkelerin değil, cezbedici yaşam koşulları sebebiyle Avrupa birliği ülkeleri ve tüm dünyayı etkileyecek küresel bir sorun olarak masada durmaya devam etmektedir. Osmanlı devletinden devralınan, geçmişten günümüze devam eden politik uygulamalardan biride göç eden, zor durumda kalan insanlara ülke kapılarının açılmasıdır. 1951 Tarihli Cenevre Sözleşmesini coğrafi kısıtlama kuralına bağlı kalarak kabul eden Türkiye, bu kısıtlamaya göre; Avrupa ülkeleri dışından gelenleri mülteci ya da sığınmacı statüsünde görmemektedir. Bu sebepten Türkiye'nin kitlesel akınla gelen Suriyelilere sağladığı koruma uluslararası literatüre göre “Geçici Koruma”dır. Suriyelilere tanınan statü “mülteci” veya “sığınmacı” statüsü değildir. Türkiye, açık sınır politikası ile göçmenleri ülke topraklarına kabul, geri göndermeme ilkesi, gelen kişilerin temel ve acil ihtiyaçlarının karşılanması gibi geçici korumanın üç temel unsurunu yerine getirmekte ve Suriyelilere geçici koruma sağlamaktadır. 29 Nisan 2011

tarhinde Türkiye'ye giriş yapan ilk Suriyeli grubun sayısı 252 kişi iken 2018 yılı Ekim ayı itibariyle bu sayı 3.5 milyonu aşmıştır. Somali, İnan, Irak, Afganistan'dan göç eden kişilerle beraber Türkiye'ye giriş yapanların sayısı 4 milyonun üzerine çıkmaktadır. Türkiye'nin coğrafı kısıtlama şartını kaldırması daha çok kişiye mülteci statüsünün verilmesi ve daha çok maddi yk anlamına gelmektedir.

Jeopolitik olarak Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü görevi olan, asırlardır siyasal istikrarsızlıklar içinde bulunan Ortadoğu lkeleriyle komşu olan Türkiye siyasal, kültürel ve sosyo -ekonomik açıdan buna hazır değildir. Türkiye'nin Avrupa dışından gelen sığınmacılara mülteci statüsü vermemesi sebebiyle Suriyeli sığınmacılar Türkiye'de geçici koruma kanunu kapsamında "misafir" konumunda barındırılmaktadır. Suriye'den Türkiye'ye giriş yapan kişiler sınırları geçtikleri andan itibaren AFAD, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi, Sağlık Bakanlığı, Dışışleri Bakanlığı, Valilik, Belediye, Kızılay ve diğer Sivil Toplum Kuruluşları ile organize bir şekilde karşılanmakta, sayıları 26'ya ulaşan geçici barınma merkezleri, çadır ve konteyner kentlerde misafir edilmektedirler. Bu adır kentlerde barınma, beslenme, sağlık, eğitim, ibadet, gibi birçok insani temel gereksinimleri karşılanmaktadır. Sayılarının milyonları aşması, Suriye'deki olayların ne zaman biteceğinin tam olarak bilinmemesi ve savaşın uzaması Türkiye'nin 7 yılı aşkın süredir üstlendiği maddi manevi yükü daha da ağırlaştırmaktadır. 252 kişi ile başlayan misafir sığınmacı, göçmen sayısının bugün 3.5 milyonu aşmasıyla birlikte daha fazla ekonomik kaynak sağlamak anlamına geleceğinden misafirlik süresi uzadıķa Türkiye bu yükü tek başına karşılayacak pozisyondan uzaklaşmaktadır. Kamplardan ayrılan, Geçici barınma merkezlerinde yaşamak istemeyen, daha iyi yaşam koşullarında hayatlarını sürdürmek gibi talepleri olan Suriyelilerden Türkiye'ye göç edenlerin %90 'ı şehirlerde yaşamlarına devam etmektedirler. şehir yaşamının zorlukları, işsizlik, barınma, beslenme, eğitim, sağlık gibi temel insani gereksinimlerin yanında Türk vatandaşlarıyla toplumsal uyum konusunda bir takım sorunlarla da mücadele etmek zorunda kalmaktadırlar.

Yapılan araştırmada savaş, zulüm, baskı, korku sebebiyle g etmek zorunda kalan milyonlarca Suriyelinin Türkiye'de yaşadıkları sorunlar temel alınarak, konu çeşitli yönleriyle incelenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Batman ilinde yaşamakta olan 21.457 Suriyeli içerisinden rastgele seçilmiş 301 kişi ile anket çalışması yapılmıştır. Yaş, cinsiyet, eğitim, meslek, gelir gibi demografik bilgilere ilişkin sorular sorulmuş ve

günlük hayatta barınma, beslenme, eğitim, sağlık, iş bulma, istihdam, ikamet tezkeresi ve dil gibi konularda sorun yaşayıp yaşamadıkları, ne tür sorunlarla karşılaştıkları analiz edilmeye çalışılmıştır. Yaşanan sorunların dışında Türkiyeli siyasetçi, sporcu, yazarları tanıyıp tanımadıkları, güncel olayları nasıl takip ettikleri, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak isteyip istemedikleri gibi uyum ve entegrasyona yönelik bir takım sorular da sorulmuştur.

Ankete cevap veren katılımcıların en fazla sorun yaşadığı konu, dil ve dil bilmemenin getirdiği sorunlar olmuştur. Türkçe konuşamayan Suriyeliler iş bulma konusunda da sıkıntı yaşamaktadırlar. İş ve istihdam konusunda yaşanan sıkıntı temel gıda maddelerine erişmelerinde zorluk çekmelerine ve beslenme konusunda sorun yaşamalarına sebep olmaktadır. Herhangi bir geliri olmayan Suriyelilerin ay sonu kira ödemede de sorun yaşadığı, evden çıkarılma tehlikesi ile karşı karşıya kaldıkları, ya da daha kötü koşullardaki ucuz konutlara geçiş yapmak zorunda kaldıkları tespit edilmiştir. İşsizlik, kötü barınma koşulları, yetersiz beslenme, bu insanların beden ve ruh sağlıklarını da bozarak, sağlık ile de ilgili bir takım sorunlar yaşamalarına sebep olurken, eğitim hayatlarına da engel olacak şekilde bir hayat sürmek zorunda kaldıkları anlaşılmaktadır. Bu durum sorunların zincirleme bir şekilde birbiriyle ilişkili olduğu göstermektedir.

Batman'da yaşamakta olan Suriyelilerin en çok sorun yaşadığı konular dil bilmeme (%77,1), iş bulma ve istihdam (%68), barınma (%63,8) olmuştur. Bu alanları (%55,5) ile beslenme, (%51) sağlık, (%49) takip ederken, en az sorun yaşanan sorun (%16) ile ikamet tezkeresi olmuştur. İkamet tezkeresindeki düşük oranın sebebi açık kapı politikası gereğince Suriyelilerin zorunlu ikamete tabi tutulmamalarıdır. Alan araştırması da bu durumu doğrulamaktadır. Suriyeliler kendilerine verilen geçici kimlik kartıyla eğitim, sağlık gibi hizmetlerin yanında sosyal yardımlardan da faydalanabilmektedirler.

Suriyelilerin Türkiye'de kalma süreleri arttıkça seçimlere ilgi, spor müsabakası izleme, spor takımı tutma, Türk televizyonlarını izlemede artışlar meydana gelmekte, bu durum Türk toplumu ile olan ilişkilerin düzelmesine ve entegrasyonun hızlanmasına neden olmaktadır. Yapılan çalışmada Türkiye'deki Cumhurbaşkanı adayları ve parti genel başkanlarından herhangi birini tanımayanların oranı %11,7 gibi düşük bir rakamda

kalmıştır. Bu durum Suriyelilerin Türkiye'deki siyasal gündemi takip ettiklerinin göstergesidir.

Türkiyeli bir yazarın kitabını okuyup, herhangi bir spor müsabakası izleyenlerin oranı da %9,3'tür. Bu veri yaklaşık 10 kişiden birinin bu alanlarda uyum sağlamaya başladığını göstermektedir. Herhangi bir spor kulübü taraftarı olanların oranı %18,3; herhangi bir sporcuyu tanıyanların oranı %13'tür. Bu rakamlar futbolun göçmenler üzerinde, yeni geldikleri ülkelere uyum sağlamada daha etkili bir araç olabileceğini de göstermektedir. Yapılan alan araştırmasında da Türk dizilerini izleyenlerin oranı %44,5 olup, yaklaşık her iki kişiden birinin dizi izlediği anlaşılmıştır. Çalışmada Suriyelilerin dizilere daha fazla zaman ayırdıkları ve televizyon dizilerinin kitap okuma, bir spor müsabakası izleme, bir takımı tutma veya bir sporcuyu tanımadan daha fazla ilgi çekici olduğu anlaşılmaktadır. Uyum ile ilgili ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiğine televizyon dizilerinin ve futbolun daha fazla ilgi gördüğü söylenebilir. Ülkelerine zorla gönderilme ihtimalini içermesi nedeniyle Siyaset kurumunu sıklıkla ve ilgiyle takip ettikleri araştırmada dikkat çekmektedir.

Dünyada savaşların, baskıların ve çeşitli sebeplerle ortaya çıkan zulüm, yoksulluk, kıtlık gibi acı verici durumların bitmeyeceği ortadadır. Dolayısıyla bu durum sıkıntılı coğrafyalarda göçlerin yaşanmaya devam edeceğini göstermektedir. Her göç kendisiyle beraber sığınmacıların, mültecilerin milyonlarca acısını hüznünü barındıracak bir toplumsal dramla sonuçlanmaktadır. Göç eden bu insanların ülkelerini isteyerek terk etmedikleri, savaştan, zulümden, tecavüzdten, bombalamalardan dolayı terk etmek zorunda kaldıkları unutulmamalıdır. Bu anlamda göçmen, sığınmacı ya da mülteciler için yapılan yasal düzenlemeler mağduriyetlerin giderilmesi amacı taşımalıdır. Göçmen, sığınmacı ya da mültecilere gereken yardımın yapılması sadece ilk göç edilen ülkenin sorumluluğu altında kalmamalı bütün dünya için ortak bir sorumluluk olarak görülmeli ve bu konudaki yük paydaşlara eşit bir şekilde dağıtılmalıdır. Çalışma sonucunda göçmenler, sığınmacılar yâda mülteciler için yasal, hukuki, sosyo -ekonomik, kültürel ve toplumsal alanlarda daha rahat bir yaşam sürmeleri açısından gerçekleştirilebilecek öneriler şöyle sıralanabilir.

- Göç, göçmen, mülteci, sığınmacı gibi kavramlar net şekilde belirlenerek birbirinden ayrılmalı ve bu kavramların tanımı yapılmalıdır. Ulusal ve

Uluslararası mülteci, sığınmacı mevzuatı revize edilmeli, çağımız göç olaylarına, uygun bir hale getirilmelidir. Mülteci, sığınmacı tanımlarında, yasal haklarında ülkeden ülkeye farklılıklar olmamalı, bütün ülkeler sığınmacıları ve mültecileri koruyucu politikalar uygulama noktasında ortak bir karar almalıdır. Yaşanan göçler başka ülkeler üzerinde bir tehdit aracı olarak kullanılmamalıdır.

- Herhangi bir ülkeye yönelik gerçekleşen göçmen akınına tüm ülkeler ortak bir kaygı ile müdahale etmelidir. Ortak bir paylaşımına gidilmeli, göç edilen ülkeye maddi yardımlar yapılmalı ve göçmen yükünü azaltıcı politikalar geliştirmelidir.
- Göçmen, sığınmacı, mülteci akınına uğrayan ülke, uluslararası sivil toplumun desteğini görmeli, yabancı ülkeler ve sivil toplum kuruluşları ile bir uluslararası dayanışma ağı kurulmalıdır.
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 7 yıllık Suriyeli göçü tecrübesi sonrası revize edilmeli, eksik, hatalı durumlara yönelik yasal düzenlemeler yapılmalı, ulusal mevzuat uluslararası mevzuata paralel hale getirilmelidir.
- Ara formül olarak geçerliliğini koruyan geçici koruma statüsü yerine, mülteci ya da sığınmacı statüsü verilmelidir. Geçici koruma statüsünden kaynaklanan dezavantajlar bu şekilde ortadan kalkmalıdır.
- Göç eden insanların, uyumu, rehabilitasyonu, kayıt, yerleşme, eğitim, sağlık gibi temel insani hizmetlerden daha rahat yararlanabilmesi ve Türkiye'nin göç ile daha etkili bir şekilde mücadele edebilmesi için bir göç bakanlığının kurulması gerekmektedir.
- Kurulacak bakanlığın temel görevlerinden biri de düzensiz göç ve göçmen kaçakçılığı ile mücadele olmalıdır. Bu amaçla düzensiz göçün ve göçmen kaçakçılığı sebebiyle oluşan göçmen ölümlerinin de önüne geçilebilir.
- Geri gönderme merkezleri daha konforlu ve işlevsel hale getirilmelidir.
- Kamp ve konteyner kentler ile bu alanlar dışında yaşamaya çalışan göçmenler için sosyal yardımların daha düzenli bir şekilde yapılması ve kişiye özel uygulamalara son verilmesi gerekmektedir.
- Yabancılarla iletişim merkezi (YİMER) 'nin personel sayısı artırılmalı, hizmet verilen dil çeşitliliği de göç alınan ülkelere göre sıklıkla revize edilmelidir.

- Suriyelilerin konut ihtiyacının karşılanması amacıyla eski tekel binaları, afet konutları, kullanılmayan tesis gibi alanlar tadilattan geçirilip, göçmenlerin yaşayabileceği barınma alanları haline getirilmelidir.
- Suriyeli göçmenlerin iş gücü piyasasına erişiminin önündeki yasal engeller kaldırılmalı, yasal yollardan çalışabilmelerine yönelik hukuki bir alt yapı oluşturulmalı ve çalışma hayatlarında sorun yaşama sıklıklarını azaltıcı bir kontrol mekanizması geliştirilmelidir. Avukat, mühendis, doktor, mimar gibi bir mesleklere sahip olanların iş bulma ve çalışmasına imkân verilmeli, özel sektöre yönlendirme yapılmalı, başka ülkelere göç etmelerine fırsat verilmemelidir.
- Okul çağındaki Suriyeliler eğitim hakkından mahrum kalmamalı ve eğitim sırasında karşılaştıkları dil, doküman, fiziki ve teknik sorunlar çözüme kavuşturulmalıdır. Suriyeli öğrenciler geçici eğitim merkezleri dışında Türkiyeli çocuklarla aynı okullarda sınıflarda eğitim hakkından faydalandırılmalıdır. Öğretmenler, öğrenciler ve veliler göç, sığınma ve uyum gibi konularda eğitilmelidirler. Eğitim müfredatlarına Suriyeli çocukların kabulünün sağlanmasına yönelik göç ve sığınmacılık ile ilgili kavramlara yer verilmelidir. Meslek edindirme ve Türkçe öğrenme kurslarının sayısı ve işlevselliği artırılmalıdır. Bu kurslar uyum için aracılık görevi görecek nitelikte olmalıdır.
- Kötü yaşam koşulları nedeniyle, sıtma, çocuk felci, tüberküloz, kızamık gibi bulaşıcı hastalıklar Suriyeli göçmenlerde görülmektedir. Sınırlarımıza girişte sağlık taramasından geçirilen Suriyelilere yönelik, Bulaşıcı hastalıkların yayılmasını önlemek için belirli dönemlerde sağlık taraması yapıp gerekli müdahalelerde bulunulmalıdır.
- Göçmenlere yerleştirildikleri bölgedeki halkın örf ve adetleri tanıtılmalı resmi ve dini bayramlarda milli ve manevi günlerde ortak bayramlaşma ve kutlama törenleri yapılmalı ve bu uygulamalar toplumsal uyuma aracı kılınmalıdır.
- Suriyelilere yönelik yapılan sosyal destekler, gıda yardımları ve hizmetler tek bir merkezden koordine edilmeli, yardımlar planlı programlı bir şekilde dağıtılmalı, kimseye imtiyaz tanınmamalıdır. Göçmenler içerisindeki dezavantajlı gruplara yönelik farklı sosyal destek, yardım ve hizmet imkânı sunulmalıdır.
- Yerel yönetimler yerel halkı, göç, mülteci, sığınma gibi konularda bilinçlendirmeli Suriyelilere yardım konusunda sivil toplum kuruluşları ile

organize bir şekilde hareket etmeli, kültür sanat etkinliklerini göçmenlerin uyumu için kullanabilmelidir. Yerel yönetimler Suriyelilerin yaşadığı mahallelere hizmet götürmeli, onları alt yapı, üst yapı, su, kanalizasyon, kültür, sanat, sosyal destek gibi hizmetlerden mahrum bırakmamalıdır.

- Türkiye'ye giriş yapıldığı andan itibaren göçmenler hak ve yükümlülükleri hususunda kendi dillerinde bilgilendirilmeli ve maruz kaldıkları insan hakları ihlallerinde başvurabilecekleri “açık kapı birimleri” açılmalı ve bu birimler yaygınlaştırılmalıdır.
- Türk vatandaşlarına yönelik Suriyeli göçmenler ile birlikte yaşama konusunda eğitimler, seminerler, konferanslar verilmeli, sığınmacıların maruz kaldığı yabancı düşmanlığı, ırkçılık, nefret içerikli söylemlerin giderilmesi için gerekli psiko sosyal destek çalışmaları düzenlenmelidir.
- Suriyelilere yönelik, yaşanan göç neticesinde ortaya çıkan ruhsal ve bedensel travmaların olumsuz etkilerini en aza indirmek, Türkiye de yaşanan psiko sosyal sorunlara karşı çıkabilmek adına, Sağlık, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlıkları gibi kurumların eş güdümünde alanında uzman kişilerin çalıştığı psikolojik destek merkezleri açılmalı ve göçmenlerin yaşadıkları illerde bu merkezlerin sayıları artırılmalıdır.
- Ulusal ve uluslararası yardım organizasyonları merkezi bir şekilde yerel paydaşlarla koordineli olarak hakkaniyet çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Gıda yardımlarının içeriği Suriyelilerin beslenme sorununa çare olmalı, çocuk ve kadınlara uygun içerikte ve nitelikte olmalıdır.
- Göç eden Suriyelilerin daha rahat bir yaşam kurmalarının önündeki en büyük engel dil olarak gözükmektedir. Bu engelin aşılması için Türkçe öğretimi, Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) gibi yerlerin sayısı artırılmalı, Halk Eğitim Merkezlerinde ve göçmenlerin yaşadığı şehirlerdeki okullarda hafta içi hafta sonu Türkçe kursları açılmalıdır.
- Medya ve siyasi aktörlerin Suriyelilere yönelik kullandıkları dil ve söylemlere dikkat etmeleri gerekmektedir. Suriyeliler, yaşanan ekonomik sıkıntıların, işsizliğin ya da terör olaylarının sebebi olarak gösterilmemelidir. Suriyelilerin kendi ülkelerine dönme, dönmeme durumları siyasiler tarafından bir propaganda aracı olarak kullanılmamalıdır. Suriyelilerin de içinde olduğu bir takım adli

vakalarda, medya Suriyeli olmayı bir suç ve Suriyelileri suçlu gibi yansıtmaktan vazgeçmelidir.

- Sayıları 4 milyona yaklaşan Suriyelilere yönelik TRT Arapça ve TRT Kürdinin kullanılması, olmazsa bu kitle için bir televizyon kanalı, radyo kurulabilmesinin önü açılmalıdır. Bu kanallarda Türk toplumunun tanıtımı ve Suriyelilere özgü yayımlar uyum için aracı kılınmalıdır.
- 7 yılı aşkın süredir devam eden savaş boyunca ülkemizde misafir olarak kabul edilen Suriyelilerin insan onuruna yaraşır bir hayat yaşaması için, mülteci, sığınmacı ya da vatandaşlık gibi seçeneklerin masaya yatırılması gerekmektedir. Medyanın ya da siyasilerin bütün Suriyelilere vatandaşlık verilmiş gibi algılar yaratmaktan, bunları siyasi malzeme olarak kullanmaktan vazgeçmesi gerekmektedir.

Türkiye'ye göç eden bütün Suriyeli göçmenlerin kimlik bilgileri, eğitim durumu, sağlık bilgisi, varsa bilimsel bir uzmanlık alanı ve parmak izi gibi tüm veriler kayıt altına alınmalıdır. Yaşamlarına Türkiye de devam etmek isteyenler, vatandaş olmak isteyenlere yönelik öncelikle eğitim ve Türkçe öğretim konusu olmak üzere gerekli destekler hızla verilmeli, alanında uzman kişilerin hem devlet hem de özel sektör kadrolarında istihdamının önü açılmalı ve Türkiye'nin gelecek planlamasına bu insanlarda dâhil edilmelidir. Türkiye de kalmak istemeyip Avrupa Birliği ülkelerine göç etmek isteyen kişilerin iltica süreçleri hızlandırılmalı, yasal zemin iltica etmelerini kolaylaştıracak hale getirilmeli, iltica gerçekleşene kadar Türkiye de insanca yaşamaları için gereken her şey yapılmalıdır. Türkiye'de kalıp savaş bitince ülkesine dönmek isteyenlerin de eğitim, dil öğrenme, beslenme, iş bulma gibi ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmalı, savaşın bitirilmesi için uluslararası kamuoyu hep birlikte hızlıca hareket etmelidir.

Türkiye'nin, savaşın uzun sürmesi durumunda Türkiye'nin üzerindeki yükün artacağı ve Suriyeliler için oluşturulan imkânların sürdürülemeyeceği küresel ölçekli karar alıcılar tarafından görülmesi gerekmektedir. Türkiye'nin 30 milyar dolardan fazla para harcaması yaptığı, iç güvenlik olaylarının henüz çokça yaşanmadığı, Suriyeli, Türk çatışmalarının sıklıkla gerçekleşmediği bir ortamın devamının garantisi bulunmamaktadır. Bu çerçevede Türkiye başta olmak üzere Suriye ile sınır komşusu

olan ÷lkeler ve göç alan Avrupa Birliği ÷lkelerinin bu savaşın bitirilmesi hususunda üzerlerine düşeni yapması gerekmektedir. Ayrıca savaş devam ettiği, göç olayları yaşandıkça da bütün devletlerin Sığınma hakkının, ilticanın devletlerin sunduğu bir hak değil de insan olmaktan kaynaklanan temel bir insan hakkı olduğunu anlaması ve buna yönelik kararlar alıp, politikalar uygulaması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Abadan-Unat, N. (2002), *Bitmeyen Göç*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul. s. 18
- Adıgüzel, Y. (2016), “*Göçmenlerin Kültürel Entegrasyonu*”, A. Esen, M. Duman (Editörler). Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler Tespitler Öneriler. Birinci Baskı. İstanbul: Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Vakfı. 171-175
- Adıgüzel, Y. (2016), *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.2-5
- Afad, (2017). Afet ve Acil Durum Başkanlığı
- Afad,(2016) Afet ve Acil Durum Başkanlığı. 2016 yılı Göç Raporu. S.39
- Boyd, (1989) “Migration, Mobility And Human Rights At The Eastern Border Of The European Union : Space Of Freedom And Security”, s. 641.
- E. Deniz Ela Özcan. (2017), “Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme” , Gazi Üniversitesi, İİBF Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, s.200.
- Faist, Thomas. (2003). Uluslararası Göç ve Ulus aşırı Toplumsal Alanlar, İstanbul: Bağlam yayınları. ss.82-83
- Gordon, I. (1992) Modelling Approaches to Migration and Labour Market. T. Champion and T. Fielding (der.), Migration Processes and Patterns içinde, London. Belhaven Press, 119.
- Göç Terimleri Sözlüğü, (2013). Uluslararası Göç Hukuku. Uluslararası Göç Örgütü, IOM: İkinci Baskı, Ankara
- IOM (2009), “Göç Terimler Sözlüğü”, Uluslararası Göç Hukuku, No:18 İçişleri Bakanlığı 22 Eylül 2006 Tarih, 2003/3 Sayılı Genelgesi.
- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, 1948
- Jansen, C. J. (1970), “Migration: A Social Problem”, Readings in the Sociology of Migration, Pergamon Press, New York.
- Kearney, M.(1996) “ From The Invisible Hand to Visible Feet: Anthropological Studies of Migration and Development” Theories of Migration (Edt.R.Cohen) Edward Elgar Publishing Ltd., UK., s.374-404
- Keser, İ. (2011), Göç ve Zor: Diyarbakır Örneğinde Göç ve Zorunlu Göç, Ütopya Yay. 1, Ankara.

- Lee, E. S. (1969) "A Theory of Migration". J.A. Jackson (der.) Migration içinde. Great Britain: Cambridge University Press, 283-297
- Lee, Everett S (1996). A Theory Of Migration, Demography, Sayı: 3, No: 1
- Özdemir, M. (2008), Türkiye’de İç Göç Olgusu, Nedenleri ve Çorlu Örneği, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi
- Petersen, W. (1958), "A General Typology of Migration", Amerikan Sociological Review, Vol: 23. ss. 259-2633
- Resmi Gazete, TBMM. Sayı 10898, Kabul Tarihi: 5 Eylül 1961.
- Sayın, H. 2010. Uluslararası Hukuk ve Türk Hukuku Bakımından Göçmen Kaçakçılığı, İnsan Ticareti, Cinsel Sömürü Suçları ve Bunlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Doktora Tezi.
- Sinha, V.N.P. and Ataulhah MD. (1987) Migration- An Interdisciplinary Approach, (First Edition), Delhi: Seema Publications.
- Stouffer, A. S. (1940), "Intervening Opportunities: A Theory Relating Mobility and Distance", American Sociological Review, Volume 5, Number 6
- TBMM, (2018).Göç ve Uyum Raporu
- Tekeli, İ. ve Erder L. (1978) Yerleşme Yapısının Uyum Süreci Olarak İç Göçler, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Türkiye’deki Suriyelilerin Demografik Görünümü Yasam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması, 2017
- Üner, S. (1972), Nüfusbilim Sözlüğü, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Varyemez, E. (2006). 1951 Cenevre Sözleşmesi’nden Günümüze Avrupa’da mülteci
- Yalçın, C. (2004) Göç Sosyolojisi, (1. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık s.11
- Yalçın, C. (2004), Göç Sosyolojisi, Anı, Ankara 50-51-52

Sürekli Yayınlar

Çağlayan, S. (2006) “Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Güz, Sayı:17.

Fuat Güllüoınar, “Göç Olgusunun Ekonomi-Politiği ve Uluslararası Göç Kuramları Üzerine Bir Değerlendirme”, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, S:4, Nisan (2012,) s.67.

Gezgin, Mehmet F. (1991) “İşgücü Göçü Teorileri”, Sosyoloji Konferansları Dergisi, Sayı 23.

Savaş Çağlayan, “ Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi” , Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S:17, (2006), s.69.

Diğer Yayınlar

<http://tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> Erişim tarihi: 15.09.2018

Birleşmiş Milletler, (2018). Zorla Yerinden Edilen İnsan Sayısı

<http://www.un.org.tr/zorla-yerinden-edilen-insan-sayisi-2017de-68-milyonu-asti-multeciler-icin-kuresel-bir-anlasmanin-saglanmasi-kritik-onemde/>

Erişim tarihi: 15.09.2018

Batman haritası

<https://www.google.com/maps/@38.168979,39.6554487,7z>

Erişim tarihi: 21.09.2018

Batman fotoğrafları

<https://www.hangikamp.com/konum/turkiye/batman/>

Erişim tarihi: 21.09.2018

Batman nerede

<http://www.batman.gov.tr/genel-bilgiler>

Erişim tarihi: 21.09.2018

Batman’da ikamet eden Suriyeli sayısı

<http://www.batmansonsoz.net/haber/24578/iste-batman-da-ikamet-eden-suriyeli-sayisi>

Erişim tarihi:21.09.2018

Haberler. (2018). Almanya’da Mülteci Olmak:

<https://www.haberler.com/almanya-da-multeci-olmak-tematik-8102872-haberi>

Erişim tarihi: 26.09.2018

T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. 2018.

<http://www.goc.gov.tr/files/files/7.pdf>

Erişim tarihi: 30.12.2017

T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. 2018.İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

<http://www.goc.gov.tr/files/files/insanhaklar%C4%B1evrensel.pdf>

Erişim tarihi: 4.12.2017

T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. 2018.Geçici Koruma.:

http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-koruma_363_378_4713

Erişim tarihi: 20.09.2018

T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. 2018.Türkiyede Geçici Koruma.:
http://www.goc.gov.tr/icerik3/turkiye%E2%80%99de-gecici-koruma_409_558_1097

Erişim tarihi: 20.09.2018

T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. 2018.İkamet İzinleri.:

http://www.goc.gov.tr/icerik6/ikamet-izinleri_363_378_4709_icerik

Yönetmelik. Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 2006.s.9938

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/01/20060127-2.htm>

Erişim tarihi: 07.01.2018

Resmi Gazete. 2006. s.5543. İskan Kanunu.:

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/09/20060926-1.htm>

Erişim tarihi: 24.12.2017

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. Sık Sorulan Sorular.:

http://www.unhcr.org/turkey/uploads/root/s%C4%B1k_sorulan_sorular.pdf

Erişim tarihi: 20.09.2018

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. 2018. Suriyeli Mültecilerin Durumları.:

<https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>

Erişim tarihi: 20.09.2018

TL Kur.com. Suriye lirasının Türkiye Lirasına göre değeri.:

<https://suriye-poundu.tlkur.com/turk-lirasi/10yil>

Erişim Tarihi: 10.09.2018

AFAD. Afet ve Acil Durum Başkanlığı.2018. Geçici Barınma Merkezi.:

https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2374/files/13_08_2018_Suriye_GBM_Bilgi_Notu.pdf

Erişim tarihi: 20.08.2018

Haberler.com. Almanya'da Mülteci olmak.

<https://www.haberler.com/almanya-da-multeci-olmak-tematik-8102872-haberi/>

Erişim tarihi: 26.09.2018

TBMM.2018.İnsan Hakları Komisyonu. Göç ve Uyum Raporu.:

https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2018/goc_ve_uyum_raporu.pdf

s.269 Erişim Tarihi: 20.09.2018

TBMM.2018.İnsan Hakları Komisyonu. Göç ve Uyum Raporu.:

https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2018/goc_ve_uyum_raporu.pdf

Erişim Tarihi: 20.09.2018

Unicef Türkiye. Acil Durum,Türkiye'deki Suriyeli Çocuklar.:

<https://www.unicefturk.org/yazi/acil-durum-turkiyedeki-suriyeli-cocuklar>

Erişim Tarihi: 20.09.2018

EKLER

Ek 1:Anket Formu

Bu anket, *Batman ilinde yaşayan Suriyeli sığınmacıların yaşadığı sorunların* araştırıldığı yüksek lisans tezi için hazırlanmıştır. Elde edilen bilgiler, bilimsel analiz çalışmasında kullanılacak olup gizlilik ilkesine uygun olarak saklanacaktır. Katılımınız için teşekkür ederim.

Volkan ARI

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz?
 Kadın Erkek
2. Yaşınız: ()
3. Medeni durumunuz?
 Bekâr Evli Boşanmış Dul
4. Eğitim durumunuz nedir?
 Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise
 Üniversite Yüksek lisans Doktora
5. Hangi şehirden göç etiniz? Halep İdlip Rakka Lazkiye Hama Şam Haseki Diğer (.....)
6. Göç etmeden önceki mesleğiniz:
 Memur İşçi Esnaf Serbest meslek
 Çiftçi Ev hanımı İşsiz Diğer (.....)
7. Bu meslekten elde ettiğiniz gelir? (Suriye Lirası)
 7000-10000 10001-15000 15001-20000 20001-25000 25001 ve üstü
8. Kaç yıldır Türkiye’de yaşıyorsunuz?
 0-1 2 3 4 5 6 7
9. Türkiye’de ki ikamet türünüz nedir?
 Kiralık ev Çadır Kamp Kendi evim Başka aileyle
10. İkamet ettiğiniz yerde kaç kişi ile yaşıyorsunuz
 1-3 4-6 7-10 10 +
11. Yaşamsal İhtiyaçlarınızı nasıl Karşılıyorsunuz (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)
 Çalışarak Afad Vakıf/Dernek Halk yardımı Birikim Diğer (.....)
12. Çalışma durumunuz nedir?
 Çalışıyorum Çalışmıyorum İş arıyorum
13. Türkiye’de geçinmek için ne iş yapıyorsunuz?
 Serbest Esnaf yanı İnşaat Oto Sanayi-OSB Diğer (.....)
14. Türkiye’de yaptığımız işten aylık geliriniz ne kadardır? (Türk Parası)

0-500 501-1000 1001-1500 1501-2000 2001+

Suriyeli Mülteci-Sığınmacıların Yaşadığı Sorunlar İle İlgili Sorular

15. Türkiye’de karşılaştığınız en önemli sorun nedir?

Barınma Beslenme İkamet Tezkeresi Sağlık Eğitim Dil İş Diğer(.....)

16. Türkiye’de Barınma ihtiyacınız ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?

Evet Hayır

17. Barınma ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

Kalacak yerim yok Kaldığım yer havasız Kaldığım yer kirli Isınma –soğutma sorunu var

Aydınlatma sorunu var Kaldığım yer kalabalık Yüksek kira ücretleri

18. Türkiye’de beslenme ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?

Evet Hayır

19. Beslenme ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

Her gün kahvaltı yapamıyorum Her gün öğle yemeği yiyemiyorum

Her gün akşam yemeği yiyemiyorum Bebekler için süt/mama temin edemiyorum

Et yiyemiyorum Tatlı veya Çerez yiyemiyorum

20. Türkiye’de sağlık ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?

Evet Hayır

21. Sağlık ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

Doktorlar ilgisiz Ebe –Hemşire ilgisiz Dil problemi yaşıyorum

Tedavi masraflarını karşılayamıyorum İlaç alamıyorum Hastaneler tedavi etmiyor

22. Türkiye’de Eğitim ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?

Evet Hayır

23. Eğitim ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

Dil problemi var Defter, kitap alamıyorum Çocuğum okula gidemiyor

Okula devam etmem için gerekli belgeler Suriye’de kalmış

Çocuğum Okul arkadaşlarıyla uyum sorunu yaşıyor

24. Türkiye’de İş bulma, çalışma ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?

Evet Hayır

25. İş bulma ve Çalışma ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

İş bulamıyorum Suriyeli olduğum için düşük maaş veriyorlar

Çalışıyorum ama maaşımı alamıyorum Resmi olarak çalışmıyorum

Şirket kuramıyorum İş yerinde patron ya da arkadaşlarım tarafından haksızlığa uğruyorum

26. Türkiye’de dil ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?

Evet Hayır

27. Dil ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

Okula gidemiyorum Resmi dairelerde derdimi anlatamıyorum Dersleri anlamakta zorlanıyorum

- Türkçe bilmediğim için dışlanıyorum Farklı dilde konuştuğum için insanların dikkatini çekiyorum
28. Türkiye’de İkamet Tezkeresi ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?
 Evet Hayır
29. İkamet Tezkeresi ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)
 Nasıl ve nereden alınacağını bilmiyorum Harç miktarı yüksek Ödemelerde kolaylık sağlamıyorlar
30. Türkiyeli hangi siyaset adamlarını tanıyorsunuz? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)
 Devlet Bahçeli Kemal Kılıçdaroğlu Muharrem İnce Recep Tayyip Erdoğan
 Selahattin Demirtaş Diğer (.....) Tanımıyorum
31. Türkiyeli yazarlar arasından tanıdığınız var mı? Evet (.....) Hayır
32. Türkiye’de bir spor kulübü taraftarı mısınız? Evet (.....) Hayır
33. Türkiyeli tanıdığınız sporcu var mı? Evet (.....) Hayır
34. Spor müsabakalarını izliyor musunuz? Evet (.....) Hayır
35. Türk dizilerini izliyor musunuz? Evet (.....) Hayır
36. Güncel olayları nasıl takip ediyorsunuz? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)
 Gazete Televizyon İnternet Diğer(.....)
37. Gelecekte beklentiniz nelerdir?
 Geçimimi sağlayacak bir iş bulmak Suriye’ye dönmek Avrupa ülkelerine göç etmek
 Türkiye’de yaşamaya devam etmek Diğer (.....)
38. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçmek ister misiniz?
 Evet Hayır Kararsız Vatandaşım
39. Türkiye’de karşılaştığınız sorunları önem sırasına göre sıralar mısınız?(en önemli 1,en az önemli 6)
Barınma () Dil () İş () Ayrımcılık () Düşük iş ücreti ()Yüksek kira () Diğer ()
40. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı siz olsanız, Sığınmacılara yönelik hangi konulara eğilirsiniz?
1.() 2. () 3. ()

Ek 2: Etik Kurul Onayı

T.C.
İstanbul
YENİ YÜZYIL
ÜNİVERSİTESİ

FEN, SOSYAL VE GİRİŞİMSSEL OLMAYAN SAĞLIK BİLİMLERİ
ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

05.11.2018

Sayı: 2018/9

İlgi: Etik Kurul Onayı,

Sayın Volkan ARI

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Etik Kurulunun 05.11.2018 tarih ve 2018/9 sayılı toplantı sonucunda “Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Yaşadığı Sorunlar: Batman Örneği” başlıklı çalışmanız Fen, Sosyal ve Girişimsel Olmayan Sağlık Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulumuzca oy birliği ile **UYGUN** bulunmuştur.

Araştırmanız süresince çalışmanızda özellikle konu başlığı, gereç ve yöntemler konusu ile ilgili olarak değişiklikler söz konusu olursa tekrar değerlendirilmesi önerilir.

Not: İşbu belge İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Fen, Sosyal Ve Girişimsel Olmayan Sağlık Bilimleri Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi temelinde kaleme alınmıştır.

Prof. Dr. Emir TAN

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi
Fen, Sosyal Ve Girişimsel Olmayan Sağlık
Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

1985 yılında Batman'da doğdu. İlk ve orta öğreniminden sonra lise eğitimini Batman Anadolu Lisesinde tamamladı. 2009 yılında Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi bölümünde lisans eğitimini, 2019 yılında da İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler alanında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. 2015 yılına kadar özel bir bankada Bireysel ve Kobi Pazarlama Uzman Yardımcılığı pozisyonunda çalışmış, akademik hayatına 2015 yılında Batman Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, Bankacılık ve Sigortacılık programında Öğretim Görevlisi olarak başlamıştır. Batman Üniversitesinde 2018 yılından itibaren Rektör Danışmanlığı, 2019 yılından itibaren de Meslek Yüksekokulu Müdür Yardımcılığı görevlerine devam eden Volkan ARI, evli ve 2 çocuk babasıdır.